

**DIN BASMELE
AFRICII**

DIN BASMELE AFRICII

CELUI
BUN
SI COLEG
LIVIU
MAI
PRIETEN
AL ME

COSTI

DIN BASMELE AFRICII

Repovestite de
CRISTINA PETRESCU

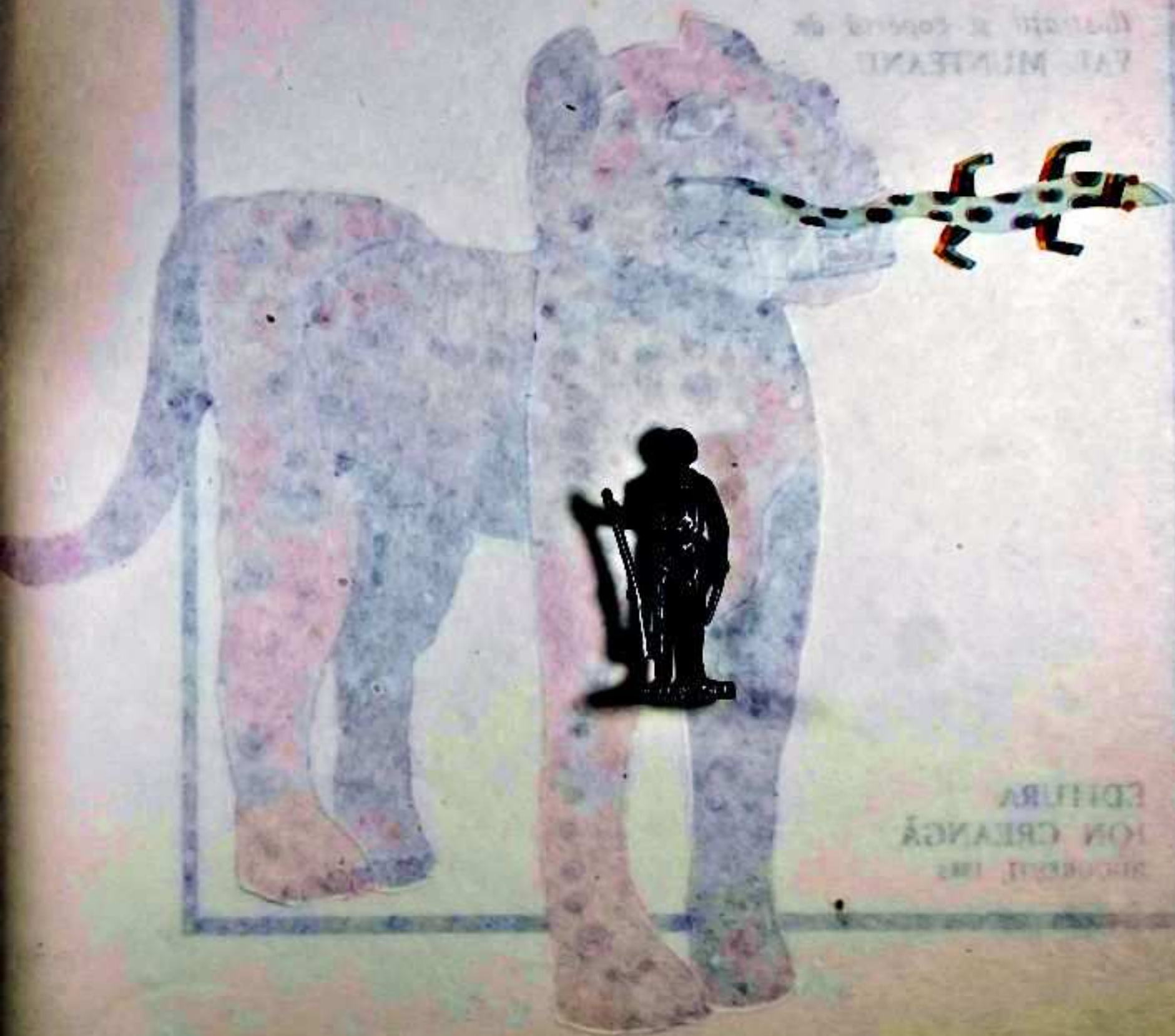
Ilustrații și copertă de
VAL MUNTEANU

EDITURA
ION CREANGĂ
BUCUREȘTI, 1985

AFRICII DIN BASMELE

scrie de
CRISTINA PETRESCU
ilustra de
FAT Munteanu

EDITURA
ION CRIANGĂ
BUCUREȘTI, 1982

Cuvînt înainte

Sînt puține trăsăturile ce diferențiază basmele și povestirile Africii de întregul tezaur al popoarelor și mult mai multe trăsăturile ce le apropie. Citind un volum de povestiri din Tunisia, dai peste o capră cu trei iezi, care este aidoma celei pe care Creangă ne-a dăruit-o, scoțînd-o la iveală din străvechea noastră cultură populară.

Basmele și povestirile Africii sînt, înainte de toate, realiste în esența lor, iar simbolismul lor exprimă gîndirea și concepția omului despre lumea ce-l înconjoară și despre univers. Astfel, concepția povestitorului negru-african despre alte țărîmuri este o reflectare a lumii în care trăiește. Afundîndu-se în lacul din apropierea casei, băiețelul orfan Onecike își găsește părinții într-un sat foarte asemănător cu cel natal, avînd aceleași ocupații, deși ei nu se mai află printre cei vii. Tot așa i se întîmplă și micuței Maruwa, în călătoria ei subterană.

O trăsătură care le apropie de toate basmele lumii este tendința moralizatoare a povestirilor și basmelor africane. Rareori poate fi întîlnit un simbol mai trist al acelei realități care ucide visul ca în „Oul de aur”, povestire în care niște stăpîni cupizi și cruzi taie pasărea fermecată, din lăcomie de aur. Sancțiunea faptei lor imorale nu întîrzie: gestul ucigaș al

celor doi soți transformă frumusețea, minunea încăpută pe mâinile lor brutale, în cel mai banal lucru: în locul multășteptatului ou de aur, nu mai găsesc în trupul pasărei sacrificate decât niște biete oușoare obișnuite.

Dintre însușirile morale cele mai dragi popoarelor Africii face parte prietenia, generozitatea relațiilor dintre oameni. Oricine va recunoaște în cei patru prieteni făcători de minuni ai viteazului Musavili, pe frații lor buni din „Povestea lui Harap Alb“.

În creația de basme și povestiri africane există foarte multe teme cosmogonice. Monstrul care soarbe tot ce-i iese în cale, pînă va fi ucis de curajosul Columolumo, simbolizează, fără îndoială, noaptea care ia locul zilei, iar zeița-mamă Loa, care vine să cerceteze inimile fiilor ei, este zeița luminii, a căldurii, este cea care a dat viață pămîntului.

Satira, ironia, rîsul nu lipsesc din povestirile Africii; morala eroilor fiind astfel mai clar exprimată. Cine oare nu va rîde satisfăcut de lecția pe care istețul Samandari o dă regelui, pentru a-l învăța să nu-și mai asuprească supușii nevinovați? Uneori, comicul atinge absurdul; întocmai cum se întîmplă în povestirea lui Creangă, în care prostănacul vrea să care lumina cu oborocul în casă, oamenii din „Oniame“, pentru a termina scara pe care au înălțat-o la cer, scot o cărămidă din mijlocul ei.

Un loc deosebit de important în creația povestitorului african îl ocupă animalele și simbolistica lor. Fără îndoială că ele diferă de cele cunoscute nouă. Dar aproape că cititorul nu bagă de seamă că în locul cumetrei vulpi, înșelăciunile ei sînt preluate de șacal, într-atît seamănă faptele lor. Șacalul șterpelește călătorului aproape tot peștele din căruță, prefăcîndu-se, ca și vulpea noastră, mort în mijlocul drumului, pînă ce izbutește să se vadă cocoțat în vîrfurile grămezii.

Nu în toate cazurile umanizarea animalelor se face ca în basmele noastre. Spre deosebire de porcul care-și părăsește noaptea pielea dezgustătoare și redevine Făt-Frumos lîngă fata de împărat, în basmul african leopardul vrăjitor rămîne fiara care, în cele din urmă, e cît pe-aci să-și sfîșie soția.

Dacă, așa cum este de așteptat, în poveștile Africii galeria de animale este diferită, cuprinzînd animalele continentului: elefantul, hiena, caimanul, hipopotamul etc., există, în schimb,

cîteva, a căror semnificație este unică pentru toate meridianele. Dintre acestea fac parte broasca țestoasă și șarpele, ambele simboluri ale înțelepciunii, și leul, unanim recunoscut ca regele animalelor și expresie a forței.

Un interes special prezintă ideea despre nemurire. Obsesia vieții fără de moarte apare ca preocupare de cînd există omul și și-a pus întrebări legate de ființa și neființa sa. Pe vremuri, demult de tot, afirmă povestitorul în „Cum a pătruns moartea în lume”, omul era nemuritor. Vinovată de sfîrșitul său este uneori lipsa de înțelepciune, altă dată, marele zeu, care a lăsat omul sub vraja morții sau chiar un animal ca iepurele, care a înșelat buna intenție a lunii cu privire la soarta oamenilor. Predomină poziția realistă a povestitorului, înclinația lui spre supranatural sau fantastic, determinate și concepute în limita fenomenelor naturii.

Rămîne vrednic de reținut și nu se poate îndeajuns sublinia că — în ciuda condițiilor aspre ale naturii necruțătoare, a asupririlor naționale și sociale, la care veacuri de-a rîndul a fost supus negrul-african — aspirația către ideal și frumusețe eternă, departe de a fi spulberată, învinge și domină pînă la urmă.

Basmele și povestirile Africii nu se rosteau, ci se reprezentau în răcoarea dulce a nopților, căci povestitorul, „griotul” era în fapt un actor cu mare talent, care trebuia să mimeze tot ce spunea, în fața întregului trib, tineri și bătrîni. Narațiunea africană are un cult pasionat pentru ritm, pentru forța pe care o are cuvîntul rostit de a crea emoția, de a face să participe publicul la evenimentele povestite. Pentru negrul-african emoția înseamnă participarea, împreună cu toată colectivitatea, în sunetele de tam tam, la drama griotului sau la „jocul forțelor care însuflețesc universul”. După credința popoarelor africane, cuvîntul, ce se află la temelia lumii, are capacitatea de a declanșa forțele binelui și ale răului. De aci și cinstirea ce se aduce griotului. Magicieni ai tainelor ascunse în cuvînt, dar și cronicari și transmițători ai istoriei triburilor, ai actelor de eroism înfăptuite de marii conducători legendari, grioții s-au bucurat de onoruri deosebite în colectivitățile în care și-au desfășurat iscusința și cunoștințele. Ei erau chemați să participe la treburile colectivității, îi creșteau pe tinerii prinți, erau consilierii regilor

și piereau odată cu aceștia.

Temele narațiunilor au circulat în toate direcțiile, pe întreg continentul, de-a lungul veacurilor. Le regăsim când în nord, când în sud, reflectate în diferitele limbi ale diferitelor seminții.

Selecția pentru volumul de față a inclus teme din texte traduse din limbile de mai mare circulație ca: bantu, suahili, hausa, peule, hotentotă, wolof, arabă. S-a urmărit includerea unui număr cât mai mare de țări africane. Textele disponibile, deși numeroase, au fost totuși insuficiente. Ele vor constitui însă un început pentru cunoașterea măiestriei povestitorului negru-african, despre care marele poet și om politic senegalez Leopold Sedar Senghor scria: „Primul merit al povestitorului african, ca al oricărui artist adevărat, este de a rămâne legat de real, de a reda viața. Acest real, arată în continuare poetul, își depășește cadrul și nu dobândește consistență decît lărgindu-se pînă la dimensiunile fantasticului“. „În centrul lumii se află, însă, cei vii, cei existenți, protagoniștii acestei «comedii umane»“. „Povestitorul negru, precizează Senghor, n-ar fi artist, dacă n-ar ști să contopească atît de bine realul și imaginarul, dacă n-ar fi înzestrat cu darul fabulației. Astfel, avîntîndu-se dincolo de real, el ne aduce de acolo acele imagini ritmate care dau vieții culoarea și semnificația ei“.

CRISTINA PETRESCU

A fost odată, în vremurile de demult, un rege care avea o fată de o neînchipuită frumusețe. Tatăl ei o ținea încuiată într-un castel care se afla sus pe vârful unui munte. La fiica regelui nu intra nimeni decât doica neagră, care o îngrijise din copilărie și care-i aducea mîncarea la orele de masă. Felurile ce se pregăteau pentru prințesă erau din cele mai alese, carnea fără os, pîinea numai miez, iar migdalele gata curățate.

Odată însă, cînd intră la copila regelui, doica lăsă ușa deschisă și în urma ei pătrunse în iatac un băiețandru, din robii negri ai palatului. Se opri mirat în prag, apoi îi spuse domniței:

— Prințesă, să ceri să ți se pună pe masă carnea cu os cu tot, pîinea cu coaja ei și migdalele necurățate. Nu știi ce gust are carnea cînd o măninci de pe os, ce bună e coaja de pîine și ce bucurie ai cînd spargi tu însuți simburii de migdale! Încearcă și ai să vezi.

Din ziua aceea domnița ceru să i se aducă felurile de mîncare așa cum o învățase negrișorul. Odată, voind cu tot dinadinsul să scoată măduva dintr-un os, îl lovi de masă de răsună iatacul și se cutremurară ferestrele ca de un vînt năpraznic. Una din ele se deschise și, curioasă să afle pricina zgomotului de afară, prințesa scoase capul să vadă ce se petrece. Cînd colo, zarva se făcuse pentru că era zi de tîrg și negustorii își lăudau mărfurile cît îi ținea gura:

— Semințele durerii de vînzare! striga un bătrîn sub geamul prințesei.

Copila se minună de așa boabe și chemă repede doica rugînd-o să-i cumpere și ei din acele semințe. Negresa îi cumpără șapte bobîțe ca cele de piper și prințesa le puse într-un vas cu pămînt. Peste noapte ele încolțiră și în cîteva zile crescură, gata-gata să înflorească.

„O să fie tocmai bine înflorite de serbarea care o dă părintele meu săptămîna viitoare, cu prilejul zilei mele de naștere“, își spuse fata bucuroasă.

Într-adevăr, în ajunul zilei cînd se sărbătorea nașterea prințesei, florile se deschiseră și erau atît de strălucitoare și minunat colorate, încît ea nu-și putu stăpîni un strigăt de uimire.

Dar bucuria ei se stinse în aceeași zi, căci spre seară se iviră pe terasă, de nu se știe unde, două păsări: una neagră ca noaptea și una albă, fără o umbră de altă culoare în penele sclipitoare. Cele două păsări se așezară drept pe vasul cu florile durerii și lăsîndu-se cu toată greutatea pe ele, le striviră și apoi le ciuguliră petalele. Văzînd că nu e chip să plece, prințesa își scoase din deget inelul, fiindu-i mai la îndemînă, și-l azvîrli după cele două păsări. Una din ele îl prinse, apoi zburară amîndouă și pieriră fără urme.

Dar, spre bucuria fetei, a doua zi florile își ridicară capetele și se deschiseră iarăși. Însă, ca și prima oară, fericirea domniței se risipi repede: cele două păsări se iviră din nou și se năpustiră la minunatele flori.

Mai supărată de rîndul acesta, prințesa aruncă în ele cu inelele care-i împodobeau gleznele, doar, doar le-o goni. Dar păsările prinseră inelele de aur și se făcură nevăzute în văzduhul înalt.

Dimineața, copila își găsi florile la fel de frumoase ca înainte, dar în aceeași seară se trezi iarăși la geam cu musafirii nepoftiți. De astă dată ea luă coroana prețioasă, bătută cu nestemate și fără să se gîndească la pagubă, o azvîrli cu toată puterea în pasărea albă. Aceasta prinse giuvaerul și zbură cu el spre muntele din fața castelului.

Și așa s-a întîmplat mai multe zile în șir, pînă cînd prințesa rămase fără nici un giuvaer și fără flori, căci ultima oară păsările le smulseră din pămînt cu rădăcini cu tot și de atunci duse au fost.

De durere, prințesa căzu la pat bolnavă cu fierbințeală mare, iar doica înspăimîntată îi chemă pe părinți la căpătîiul fetei. Slăbită, le șopti, abia auzit:

— Mamă și tată, vă rog să adunați la un loc toate fetele și femeile din oraș și să le trimiteți rînd pe rînd să stea aici lîngă mine și să-mi

povestească necazurile lor, ca să văd dacă au existat și dureri mai mari ca ale mele.

Regele și regina chemară pe dată crainicul să vestească în oraș dorința domniței.

Zile întregi se perindară pe lângă patul ei fete și femei, care-i povestiră feluritele lor necazuri, pe care le aveau din partea soacrelor, a soților sau a copiilor. Unele își plîngeau bărbații morți, iar fetele nemăritate, singurătatea. Așa se scurseră încetul cu încetul pe lângă dînsa toate femeile și nu rămăsese, întru tîrziu, decît o tînară roabă neagră, care se așeză ultima în fața celor șapte rînduri de perdele ce înconjurau acum patul de suferință al domniței. Pasămite, aceasta nu mai voia să audă nici un zgomot din afară, pregătindu-se să-și dea duhul sub apăsarea nefericirii ei. Ajunsă în iatacul domniței, tînăra negresă începu să-i povestească o întîmplare pe care o trăise atunci:

— Zilele trecute m-am dus la rîu cu lîna s-o spăl. Intrasem în apă cînd văzui venind o cămilă încărcată cu tot felul de crătiți și oale de bucătărie. Cămila înainta în apă și atunci vasele săriră toate jos, se spălară singure și se limpeziră în undele rîului. Pe urmă se urcară din nou în spatele cămilei.

— Vino mai aproape și mai trage perdelele, ca să te aud mai bine, o rugă domnița, pe care povestea roabei negre o trezise deodată din toropeala dureroasă în care lîncezise pînă atunci.

— Văzînd că vasele sînt gata spălate și cămila se pregătea de plecare, m-am agățat cu toată puterea de coada ei, să văd unde merge.

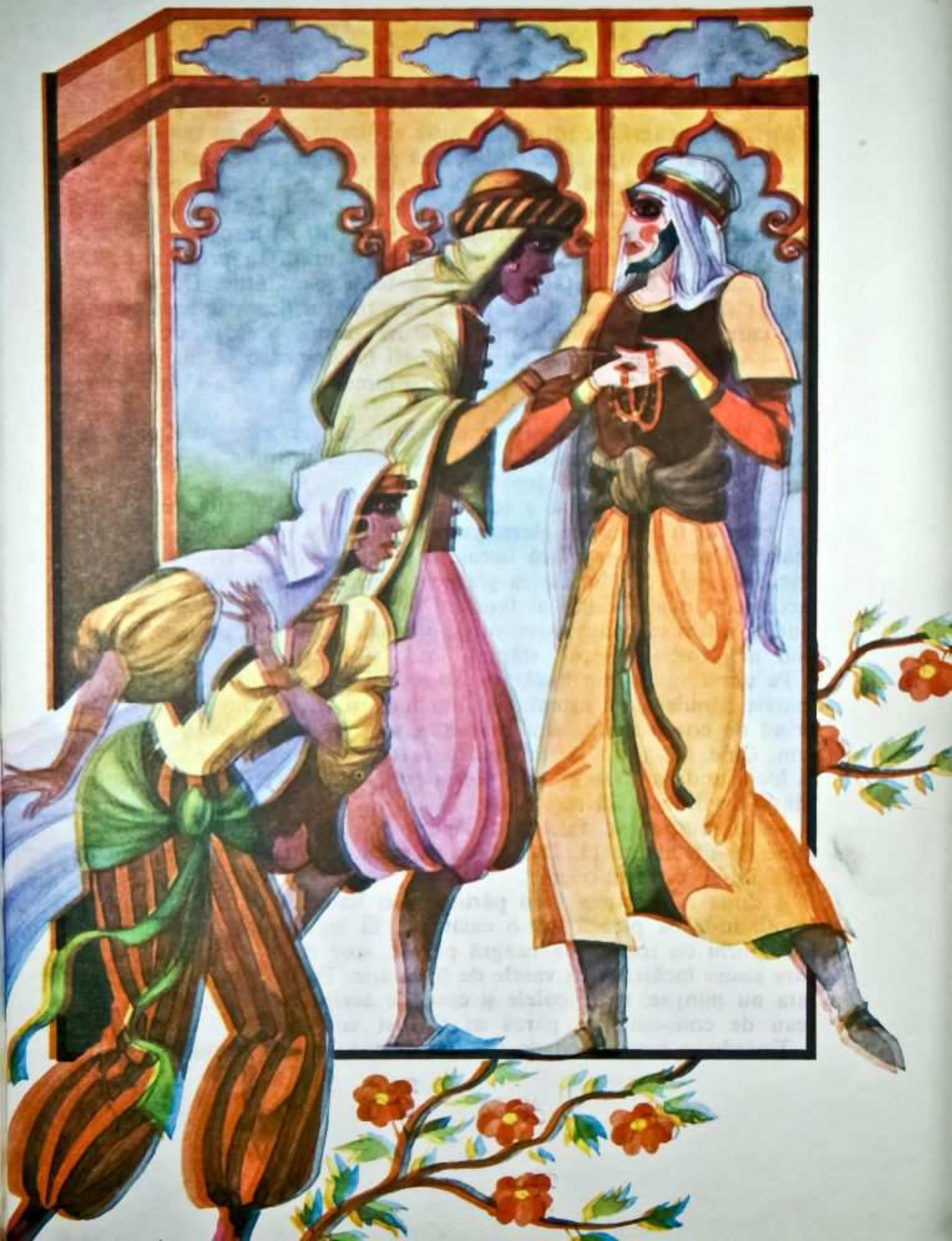
— Și? Mai trage încă din perdele! îi porunci atunci domnița care înviase de-a binelea.

— Cămila a luat-o pe cărarea care duce spre muntele din apropiere. Acolo s-a oprit și, spre marea mea uimire, muntele s-a deschis, făcîndu-i loc să treacă, apoi s-a închis la loc. În fața mea se înălța, domniță, un castel cu mult mai frumos ca al regelui nostru. Vasele au sărit din nou de pe spatele cămilei, care s-a îndreptat spre grajduri, iar eu, luîndu-mă după oalele și cratițele ce cunoșteau bine drumul bucătăriei, am pătruns în palat.

— Hai! Spune ce-ai văzut mai departe!

— Înăuntru, urmă roaba, toate vasele, farfuriile, cupele, tăvile și ferecăturile care la alții sînt de fier sau de aramă erau din aur și argint. Arome îmbietoare se ridicau de pe tipsii încărcate cu bunătăți.

— Mai departe, mai departe, zise domnița ai cărei obraji începu-seră să se rumenească.

— M-am furișat apoi în grădină și m-am ascuns după un tufiș, așteptînd să văd ce o să se mai întîmple. Dar n-am stat mult. Două păsări, una neagră de tot și una albă ca lumina zilei au venit în zbor și s-au așezat o clipă să se odihnească pe marginea bazinului de marmură din mijlocul grădinii, apoi s-au aruncat în apă. De ieșit, a ieșit de acolo un tînăr alb, neînchipuit de frumos, îmbrăcat ca un prinț și un tînăr negru, care după straie trebuie să fi fost însoțitorul primului. Amîndoi au intrat într-o încăpere alăturată să prînzească. De sus a coborît o măsuță încărcată cu toate bunătățile. După ce au mîncat și au băut ceai din cești de aur, tînărul deschise un dulăpior din care scoase o cutie cu giuvaeruri și din aceasta un inel:

— A vrut să ne alunge cu acest inel! Credea că o să fug de ea, și dacă ar ști cît doresc să fie mereu cu mine, cît aș vrea să-mi fie soție!

De data aceasta, domnița trase toate perdelele ce-i ascundeau chipul fetei care povestea și-i spuse să se apropie.

— Nu te opri, mai departe!

— Pe urmă, domniță, a scos din același sipet și alte giuvaeruri, așa cum ar fi inelele de gleznă, spunînd: „Și cu ele a vrut să mă gonească. Dar dacă ar ști că fiecare din aceste giuvaeruri îmi reamintesc ceva din ea, frumusețea gleznelor, puritatea brațelor, părul ce-i înconjoară ovalul dulce al feței“. Dar, ceea ce mi s-a părut și mai ciudat, a fost că toate giuvaerurile plîngeau în hohote atunci cînd geniul alb vorbea despre stăpîna lor.

Pe urmă vasele din bucătărie au ieșit din nou afară, urcîndu-se în spatele cămilei care aștepta în fața intrării. Eu m-am grăbit să mă prind de coada animalului care m-a scos pe poartă așa cum intra-sem. Cînd am ajuns la rîu, lîna pe care o dusesem la spălat era tot în locul unde o lăsasem. Am plecat cu ea acasă și atunci am aflat că Măria-ta dorește să ne vadă.

— Îți mulțumesc, fata mea. Acum du-te și mîine să te întorci la mine dis-de-dimineată. Dar să nu pomenști nimănui de pățania pe care mi-ai povestit-o mie.

A doua zi, prințesa ceru părinților ei haine și merinde de drum, spunîndu-le că pleacă într-o călătorie. Ei încuviințară dorința ei și fata porni cu roaba cea neagră pe jos, spre rîu. Aici găsiră cămila care sosise încărcată cu vasele de bucătărie. Prințesa se încredință că fata nu mințise: toate oalele și cratițele acelea erau năzdrăvane: săreau de colo-colo de parcă ar fi fost vii.

Ținîndu-se bine de coada cămilei, cele două fete trecură prin cră-

pătura muntelui ce se deschisese la sosirea animalului și ajunseră fără alte peripeții în grădina unde era castelul geniului cel alb. Ca și prima oară, pasărea albă și pasărea neagră, sosind după cîtva timp, se așezară pe marginea bazinului, apoi se scăldară amîndouă și se prefăcură în doi tineri de toată mîndrețea: unul alb, celălalt negru.

Geniul alb începu să-și jalească iubirea, întocmai cum roaba îi povestise domniței. Privind giuvaerurile prințesei, geniul alb chema cu durere frumusețea celei pe care o iubea. Aceasta, ascunsă în spatele unor flori, auzea fiecare cuvînt pe care-l rostea geniul alb. Dar, spre deosebire de alte dăți, giuvaerurile pe care ea le aruncase în păsări nu mai plîngeau, ci rîdeau acum. Uimit, geniul voi să afle pricina veseliei lor și le întrebă:

— Ce-i cu hazul ăsta pe voi? De ce rîdeți?

— Rîdem pentru că stăpîna noastră e pe aproape.

La început, tînărul nu pricepu rostul acestor vorbe și, pierdut în gîndurile lui triste, își urmă jeluirea:

— Cît farmec răspîndește toată ființa ei! De ce oare nu mă iubește și ea cum am îndrăgit-o eu?

În ascunzătoarea ei, domnița nu se mai putu stăpîni, ieși de unde era, zbură în brațele lui și, plîngînd laolaltă, ea îi mărturisi:

— Fii încredințat că și ea te iubește la fel!

Atunci tînărul alb îi căzu în genunchi și îi povesti că este un geniu din Orașul de aramă și o întrebă dacă vrea să trăiască acolo, în mijlocul lor.

Copila se învoi și cu toții porniră în zbor spre Orașul de aramă, orașul geniilor. Fiica regelui se însoți cu geniul alb, iar slujitoarea ei, cu geniul negru. Serbările celor două nunți au durat șapte zile, timp în care cerul și pămîntul răsunară de cîntecul viorilor, al harfelor și de glasurile unor duhuri care, nevăzute, îi ajută pe oameni.

Fiica oului de struț

(BOTSWANA)

A fost odată un om sărac, sărac de n-avea după ce bea apă, pe care-l chema Mobule. Și era acest Mobule într-atita de nevoiaș, încît se hrănea cu rădăcini și cu șoarecii pe care-i prindea pe lîngă coliba lui.

Într-o zi însă, îi surîse norocul și găsi în nisipul cald al pustietății în care trăia un ou de struț. Fericit, omul aduse oul acasă și-l puse bine, cu gîndul să-l mănince într-o zi de sărbătoare.

A doua zi, plecă el ca întotdeauna după hrană. Care nu-i fu mirarea cînd se întoarse acasă și găsi coliba deretecată, apă în oală și toate la locul lor! Nu știu ce să mai creadă și așteptă a doua zi să vadă ce se mai întîmplă. Plecă la vînat ca de obicei, iar cînd se întoarse găsi din nou, ca și în ajun, toate rostuite, ba și turtițe proaspete de porumb coapte și acoperite cu o pînză curată. A treia zi la fel. Se uită omul în toate ungherele colibei sale, dar în zadar; nu găsi pe nimeni și nici urmă de ființă omenească. Nedumerit, el mîncă și se culcă.

În dimineața următoare porni, ca de obicei, într-ale sale. Dar, după puțin timp se întoarse și tîrîndu-se pe lîngă intrarea colibei o înconjură și se uită din spate, printr-o spărtură în peretele de nuiele, să vadă ce se petrece înăuntru. Cînd colo, ce să vezi! În colibă dereteca o fată tină, de o frumusețe cum nu mai văzuse sărmanul om

niciodată. Copila se mișca prin încăperea mică și întunecoasă ca un duh, cîntînd cu glas dulce tot felul de cîntece, în timp ce pregătea mîncarea.

Mobule nu se trădă cu nimic, așteptînd să vadă încotro se îndreaptă fata. Care nu-i fu însă mirarea cînd văzu că odată treburile terminate, ea se făcu nevăzută, pieri, fără urmă într-unul din ungherele colibei! Cînd intră în casă, el se duse drept în colțul unde dispăruse fata. Nu găsi acolo altceva decît oul de struț. Îl luă în mînă și voi să-l spargă. Oul se desfăcu atunci în două și dintr-însul sări copila minunată pe care o văzuse în ajun:

— Nu-mi strica lăcașul, om bun, se rugă fata, și te-oi răsplăti și eu!

— Cum aș face una ca asta, copilă frumoasă! Dar spune, n-ai vrea mai bine să-ți părăsești căsuța și să fii nevasta mea?

— Și dacă m-aș învoi, te simți în stare să ții totdeauna de aici înainte un legămînt față de mine?

— Cum de nu, copila mea, spune numai ce trebuie să fac?

— Să nu-mi spui niciodată, oricît ai fi vreodată de nemulțumit sau de supărat: fată a oului de struț!

— Mă învoiesc, cu dragă inimă, încuviință omul și din ziua aceea ei trăiră fericiți ca soț și soție.

Viața lui nu mai era ca cea dinainte. Bucate gustoase avea întotdeauna, coliba strălucea de curățenie, iar pereții erau acum acoperiți cu tot soiul de blănuri scumpe.

Într-o seară, femeia îl întrebă pe Mobule:

— Spune-mi, bărbate, ție nu ți-ar plăcea să fii și tu o căpetenie de trib, cu turme multe, să poruncești unor războinici viteji în lupte?

— Cum să nu-mi placă așa ceva, femeie! Dar cum să ajung la asemenea noroc?

— Să vedem, răspunse soția lui, și după cină se duse și mestecă puțin în cenușa fierbinte din vatră. A doua zi de dimineață, omului îi păru că visează: auzi în fața colibei zvon de glasuri, clinchet de arme, nechezat de cai. Cînd ieși afară îl întîmpinară uralele unui număr mare de tineri războinici:

— Slavă căpeteniei noastre, du-ne la izbîndă, Mobule! așa răsuna cerul în jurul omului uluit, care pînă nu de mult vîna rozătoarele pămîntului ca să aibă cu ce trăi.

A urmat o vreme frumoasă pentru el. Părea că avea un dar deosebit în mînuirea armelor și pricepere în purtarea luptelor cu triburile care le dădeau de furcă. Veneau la el căpeteniile de triburi să ceară

pace și să se asigure că nu vor avea de purtat lupte cu el. Și-i aduceau daruri bogate care-i măreau puterea și faima.

Într-una din seri, fiind la masă cu mulți războinici și oaspeți, femeia lui Mobule nu mai prididea cu mâncărurile și întârzie să pună bucatele pe masă. În vremea aceasta însă Mobule băuse multă utsju-walla* și-și pierduse judecata. Plin de năduf că nevasta nu mai venea cu mâncarea, el o strigă de la masă:

— Hei, ce-i cu bucatele alea, odraslă de ou de struț?!

Înspăimântată, tinăra femeie îl întreabă:

— Ce-ai spus, bărbate?

Atunci, fără să-și dea seama, Mobule repetă întrebarea.

Nevasta însă nu-i spuse altceva decât atît:

— Ai fost nerecunoscător, Mobule, și ai să te căiești amarnic!

Rosti vorbele acestea și pieri din fața lui. Într-o clipă Mobule căzu pradă unui somn adînc, din care nu se trezi decît în zorii zilei următoare.

Dar ce-i văzură ochii cînd se deșteaptă? Se afla ca odinioară în coliba lui săracă, îmbrăcat în zdrențe și fără un fir din ale mîncării în toată casa! Și de atunci așa i s-au scurs zilele, de nu mai știu ce să creadă, dacă aevea fusese sau vis ce trăise odinioară în zilele de mărire ale vieții lui.

* O băutură asemănătoare cu berea.

Istețilă

(BURUNDI)

Un om sărman, căruia ceilalți îi spuneau Istețilă, fiindcă se scotea și pe el și pe alții din toate încurcăturile, se duse să taie într-o zi papură. În vreme ce lucra, numai ce văzu un leopard care înșfăcase o oaie și era gata s-o mănince.

— Dă-mi și mie jumătate, încercă omul să-l înduplece pe leopard. Să știi că n-o să-ți pară rău. Am să-ți înapoiez carnea și poate chiar mai mult decât am primit.

— Ce fel de carne ai să-mi dai?

— Din animalul pe care am să-l găsesc mai întâi, îi răspunse omul.

Leopardul se învoi și-i dăde jumătate de oaie, cu care Istețilă se duse acasă.

— De unde ai găsit așa minune de carne? se bucură nevasta, căreia nu-i venea să-și creadă ochilor când văzu o asemenea pradă.

— De unde de neunde, iaca am adus. Femeile, tot proaste, nu știu altceva decât să te tot descoase.

— Nu mai vreau să știu nimic, făcu ea, să dea domnul să tot aduci asemenea hrană și n-o să te supăr cu întrebări.

A doua zi omul se duse din nou la papură și de data aceasta zări, aproape de apă, un crocodil cu o pradă tot așa bogată. Pasămite, prinsese o vită care se pierduse de turmă și se apropiase prea mult de apă, ca să se adape.

Istețilă se luă cu binișorul și pe lângă crocodil:

— Crocodilule, n-ai vrea să-mi dai și mie o bucată din prada ta? N-o să fie degeaba. O s-o primești înapoi de la mine, poate și cu ceva pe deasupra.

— Și tu, ce animal vrei să-mi dai? făcu crocodilul cam cu îndoială.

— O să-ți dau un leopard, îi promise Istețilă.

— Bine, se învoi crocodilul și dete omului jumătate din prada sa. Acesta o luă, o duse acasă și o puse în fața femeii lui. Femeia ră-mase din nou uimită.

— De unde ai mai găsit și astăzi carne, omule?

— Iar întrebi? N-am spus că femeile sînt proaste? Nu știu decît să întrebe! Ia carnea și gătește-o fără să mă mai descoși.

— Lasă, bărbate, tu adu mereu asemenea bucate, că eu nu mai întreb nimic.

În ziua următoare însă, leopardul se abătu pe la coliba lui Istețilă. Nevasta acestuia îl zărise de departe și de spaimă se băgă sub pat. Istețilă însă nu se pierdu cu firea și-l întrebă ce vrea.

— Am venit să-mi iau partea de carne făgăduită de tine.

— N-am prins încă nimic. Fii încredințat, leopardule, că de îndată ce am ceva pentru tine te înștiințez să vii să-ți iei partea, îl asigură omul.

— Și ce carne ai de gînd să-mi dai? mai întrebă leopardul.

— Eu cred că va fi de crocodil, îi răspunse omul.

Leopardul îl crezu pe cuvînt și se făcu nevăzut în pădure.

Mai trecu încă o zi și tocmai cînd să pornească după vînat, numai ce se trezește Istețilă cu crocodilul la intrarea colibeii sale. Femeia lui dete un țipăt și se băgă iar sub pat, dar omul ieși afară înaintea crocodilului.

— Crocodilule, încă nu-mi pot ține făgăduiala, dar acuși, acuși, mă plătesc de datorie. N-ai frică, te chem eu la împărțeală.

— Bine, făcu crocodilul, dar să nu uiți că mi-ai făgăduit carne de leopard.

— Așa o să fie, îi răspunse Istețilă și crocodilul fu mulțumit.

În ziua aceea omul se duse, tăie papirus și pe urmă o chemă pe nevasta lui să-l ajute să împletească o frînghie țeapănă. După două zile, frînghia se uscă și Istețilă chemă într-un colț de pădure pe leopard și-i dete unul din capetele ei, povățuindu-l să tragă de ea de îndată ce-i va striga. Apoi fugi și dete celălalt capăt crocodilului, cu aceeași poruncă. După ce izbuti să-i pună astfel la cale, omul se sui

în vârful unui arbore de piine și strigă de acolo, cît îl ținea gura:

— Trage!

Cele două jivine traseră ce traseră, tot apucînd cîte o bucată din frînghie, pînă ce se pomeniră unul în fața celuiilalt și atunci se luară la trîntă. Cînd leopardul izbuti să-l pună la pămînt pe crocodil, Istețilă strigă din vârful copacului:

— Vezi, leopardule, că ți-am dat crocodil să mănînci?

Însă, pînă la urmă, crocodilul izbuti să-i facă de petrecanie leopardului. Și atunci omul coborî din vârful copacului și-i spuse:

— Ești mulțumit? Mi-am ținut făgăduiala? Uite, ca să nu zici că nu te-am răsplătit cum se cuvine, îți dau ție toată carnea acestui vînat și eu îmi păstrez doar pielea.

Crocodilul se învoi, iar cu pielea aceea, Istețilă își cumpără o vacă. Vaca avu viței și așa dobîndi omul cu vremea o turmă frumoasă.

Samandari și regele

(BURUNDI)

Într-o zi, Samandari se duse la curte, făcu o plecăciune și-i spuse regelui:

— Samandari vă urează bună ziua și vă cere ceva legume și o ulcică să le fiarbă.

— De ce numai legume, Samandari? Uite, eu vreau să-ți dau pe lângă legume și un bivol tânăr să-l tai și să-l gătești.

— Nu vreau, o rege, nici un bivol.

— Atunci să-ți dau un berbece, Samandari? Ți-e mai pe plac?

— Nici berbece nu vreau, mărite rege.

— Și ce-ai vrea să măninci de la noi?

— Ce am spus de la început, o rege: niște spanac.

— Ia un coș, Samandari, și culege cât spanac poțtești.

— Mărite rege, te mai rog, poruncește să mi se dea și o oală și un colț unde să mi se îngăduie să-mi fierb spanacul.

După ce adună tot ce-i era de trebuință, Samandari se apucă să-și prepare spanacul, în vreme ce regele sta și-l privea cum gătește. Când o puse la foc, oala era plină pînă sus. Atunci Samandari spuse:

— O, rege al Burundiei, dacă vrei, rogu-te să te mai uiți la oala mea pînă aduc vreo două lemne.

— Bine, Samandari, du-te.

În vremea aceasta spanacul fierbea de zor și toată lumea știe cum scade când fierbe.

Cînd se întoarse Samandari de la pădure, văzu că fiertura lui era gata. Săltă capacul și strigă nedumerit:

— O, rege! Unde e spanacul meu? Uite ce a rămas! Numai tu mi l-ai mîncat.

Uluit și neînțelegînd ce se întîmplase, regele voi să-l liniștească:

— Nu am mîncat eu spanacul tău, Samandari! Mă crezi?

— Nu te cred. Tu l-ai mîncat, rege al Burundiei! Cine altul a stat lîngă oală?

Samandari strigă din ce în ce mai tare pînă cînd regele îl rugă cu cerul și cu pămîntul să tacă, căci se temea să nu-l audă soția și copiii. Dar Samandari nici gînd, țipa și mai tare. Atunci regele îi făgădui cinci vaci dacă tace.

— Lasă-mă în pace, cu vacile tale, strigă Samandari, nu-mi trebuie vacile, dă-mi spanacul meu înapoi, ori vrei să mă vezi murind de foame?

— Taci, Samandari, taci, rogu-te, îl conjura regele și ți-oi da cinci cirezi de vaci.

Atunci Samandari tăcu și-i spuse regelui să strîngă întreaga curte ca să primească cirezile de vaci în fața mai marilor sfatului. Neavînd de ales, regele se învoi și-și strînse sfetnicii, iar după ce se adunară toți, Samandari spuse:

— Fără îndoială, rege al Burundiei, că nu mi-ai mîncat spanacul: scade el singur cînd fierbe. Eu însă am vrut să te ponegresc ca să vezi și tu cum le-a fost celor osîndiți în urma unor pîre făcute din ură, celor pe care tu i-ai trimis la moarte fără să le cercetezi pricina. În felul acesta sînt sigur că de aici înainte vei face dreptate după împlinirea unor rînduieli de judecată dreaptă, vei cere să ți se aducă mărturii cinstite și nu vei mai pune să se taie capetele unor nevino-vați.

Iepurele și broasca țestoasă

(CAMERUN)

Într-o zi, întâlnindu-se cu broasca țestoasă, iepurele nu se putu împiedica să n-o ia în rîs:

— Ce picioare scurte ai, surată! Stau și mă întreb cum poți merge de colo pînă colo cu asemenea picioare.

Broasca țestoasă însă se făcea că n-aude și tăcea cu capul băgat sub carapace.

Dar iepurele avea chef de vorbă și tăcerea cumetrei îl ațîța să-și continue zeflemeaua:

— De alergat, nici vorbă cred că nu poate fi! Nu-i așa, cumătră? Oare cum poate viețui o făptură fără să alerge?

Broasca țestoasă însă nu-și ieșea din ale ei. Tăcea și pace bună. Pînă cînd, în sfîrșit, iepurele plictisit, socotind că broasca nu-i în stare să-i răspundă, se pregăti să plece. Și iată că dintr-o dată ea prinse a grăi și-i spuse:

— Ascultă, iepure: știi ce? Hai să ne luăm la întrecere!

— Ce-ai spus? Mai spune o dată! Să ne luăm la... o îngînă iepurele uluit. Tu cu mine?

— Ei, cu tine. De ce nu?

Iepurele simți cum îl cuprinde furia. Fără îndoială că surata glumea, dar gluma nu era tocmai la locul ei. Cînd băgă însă de seamă că broasca nu glumea, el îi răspunse:

— Bine, mă învoiesc. Dar pe ce facem întrecerea?

— Eu pun la bătaie tot ce am; tu însă va trebui să faci la fel.

— Bine, așa să fie, încuviință iepurele și se despărțiră.

Iepurele plecă rîzînd cu nevasta lui, iar broasca o luă încet spre casă. Aici o întâmpinără puii ei, cărora le spuse:

— Astăzi trebuie să mai plec o dată de acasă, iar voi o să mă însoțiți. Broscuțele se bucurară de vestea aceasta. Într-adevăr, după puțin timp porniră cu toții spre pădure. La cea dintîi cotitură de drum, mama îi spuse unuia din pui:

— Rămii aici, dar nu uita, mîine, cînd ai să dai cu ochii de cumătrul iepure, să-i spui:

— Bună ziua, cumetre dragă!

După ce se încredință că puiul știa ce avea de spus, broasca țestoasă porni mai departe și la răscrucea următoare puse al doilea pui să repete:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Astfel, la fiecare cotitură sau oprire bătrîna broască lăsa cîte unul din pui, pînă ce ajunse la o piatră mare și albă, unde rămase cel de al șaselea pui, cel mai mic, dar cel mai isteț, care trebuia să-i strige iepurelui de îndată ce-l zărea:

— Am cîștigat! Uite-mă!

După ce se încredință că puii aveau s-o ajute, broasca o luă înapoi spre vizuina lor din pădure, ca să se culce.

Iepurele, în schimb, se suci și se răsuci toată noaptea și nu-și află somnul, pînă cînd aproape de ziuă soția lui îl certă:

— Nu crezi că ești caraghios? Cînd s-a mai pomenit ca o broască țestoasă să bată un iepure la alergat? Liniștește-te, totul o să meargă de minune.

La ziuă, sosi și Mustăciosul, prietenul iepurelui, care trebuia să fie martor la desfășurarea întrecerii și împreună o luară către casa broaștei țestoase care-i aștepta în prag. Porniră apoi cu toții spre locul de unde hotărîseră să înceapă cei doi să alerge.

— Unu, doi, trei, numără prietenul iepurelui și cei doi o luară la picior, iepurele ca o săgeată, broasca, după cum îi era mersul. La prima potecă, ea coti și se îndreptă agale spre casă.

În vremea aceasta, iepurele alerga de-i pocneau ochii, dar prima oară cînd se opri să-și tragă sufletul, auzi lîngă el:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Se uită în dreapta și văzu un cap de broască țestoasă. O luă din nou la picior, dar nu făcu mult și auzi lîngă el:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Și, puțin mai departe:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Apoi din nou:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Iepurele alerga de-i vîjîia capul și era furios. Nu pricepea cum îl ajunsese și-l întrecuse broasca. Își făcu vînt, cu toată puterea, pînă la capăt mai era puțin și el nădăjduia să i-o ia înainte. Fugea cît îl țineau picioarele, dar cînd ajunse la bolovanul cel alb, care le era ținta, numai ce auzi în față:

— Am cîștigat! Iată-mă!

Sleit de puteri și deznădăjduit, iepurele căzu la pămînt aproape fără suflare.

Acasă însă broasca își primi cu drag puii și-i lăudă pentru treaba pe care o făcuseră, bucurîndu-se cu toții că izbutiseră să-l pedepsească printr-un vicleșug pe iepurele cel trufaș.

Nu trecu mult și iată că veni la ei nevasta urecheatului, plîngînd și văitîndu-se:

— Zace acasă bolnav și acum trebuie să plătim rămășagul!

— Du-te liniștită acasă, spuse broasca țestoasă, o să mă mai gîndesc ce-i de făcut. Mîine o să vii la tine.

Într-adevăr, ziua următoare se duse să-l vadă pe rivalul învins, îi spuse cîteva cuvinte frumoase și nu luă decît foarte puțin din ceea ce i se cuvenea.

— Un lucru însă nu trebuie să uiți niciodată de aici înainte: că nu e bine să-ți bați joc de înfățișarea altora; trebuie să rămînem așa diferiți cum sîntem și bine că este așa.

Hubeane

(COASTA DE FILDEȘ)

Odată, Hubeane a plecat la cîmp s-o ajute pe mama lui la cules de fasole. În toiul zilei, căldura s-a făcut atît de mare, încît mama și fiul s-au tras puțin la umbră să se odihnească. Întorcîndu-se la lucru, ce să vezi? Printre cuiburile de fasole, găsiră un pui de căprioară adormit. Îl prinseră, îl legară, mama îl puse la fundul coșului și fasolea deasupra. Apoi își trimise băiatul acasă și înainte de a pleca îi spuse:

— Dacă cineva pe drum te întreabă ce ai în coș, tu să-i răspunzi, „fasole culeasă de mama“, cu toate că în sinea ta știi că ai o căprioară.

— Ce cari acolo, Hubeane? se găsi într-adevăr să întrebe un vecin, aproape de coliba lor.

— Ce să fie, fasole culeasă de mama, cu toate că în sinea mea știu că-i o căprioară, răspunse Hubeane liniștit.

Mama lui îl certă pentru răspunsul lui, dar el nu-și schimbă felul de a fi nici atunci, nici mai tîrziu.

Trecură cîțiva ani, băiatul se făcuse mărișor, așa că tatăl său hotărî să-l trimită cu oile satului la păscut. Zis și făcut. Hubeane lua în fiecare zi turma și pornea cu ea la pășune.

Odată, tot umblînd pe coclauri, dete peste o zebă moartă, pe

care o lăasă acolo. Seara, cînd îl întrebă oamenii pe unde fusese cu oile, el le răspunse:

— La stîncă albă și neagră!

A doua zi, mergînd în același loc, văzu că hienele sfîșiaseră zebra, iar seara, cînd lumea din sat îl întrebă din nou pe unde păscuse oile, el le răspunse tot în doi peri:

— La stîncă hienelor.

Neînțelegînd despre ce vorbea Hubeane, oamenii se luară a doua zi după el, să vadă unde duce oile. Cînd pricepură că pierduseră un vînat bun și o piele prețioasă, din cauza negliobiei sau a nepăsării ciobanului lor, oamenii îl chemară și-l învățară cum trebuia să ascundă un animal, în cazul că mai găsea vreunul. Îi arătară așadar cum să-l acopere cu crengi și ce să facă să adune oamenii să-l ia de acolo și să-l aducă în sat.

În ziua următoare, mergînd pe lîngă oile lui, ce-i vine lui Hubeane în gînd? Ia o piatră și svîrr! cu ea după o păsărică, pe care într-adevăr izbuti s-o lovească. O luă apoi și, după ce-o acoperi cu un mal-dăr de crengi, fugi și făcu atîta gălăgie, pînă cînd ridică tot satul în picioare, să vină în pădure să-i vadă isprava. Care nu fu ciuda oamenilor cînd văzură pentru ce-i chemase Hubeane! Îl învățară iarăși că nu trebuia să-i ia de la treburile lor pentru așa lucru de nimic. Că altădată ar face bine să-și lege un astfel de vînat de cingătoare și să-l aducă singur acasă. Tînărul făgădui că așa va face. În ziua următoare, găsi prin locurile pe unde își purta oile un cerb. Fără a sta pe gînduri, Hubeane își legă cerbul de briu și-l tîrî astfel pînă în sat, făcîndu-i praf și pielea și carnea prin toate hîrtoapele pe unde șerpuia drumul lui. Cînd văzură paguba, oamenii își puseră din nou mîinile în cap de necaz, hotărînd de data aceasta, ca o vreme, Hubeane să plece cu oile însoțit de tatăl lui, ca să aibă cine-l povățui și deprinde cu ceea ce avea de făcut în viață. Ajungînd în dreptul unei stînci înalte, Hubeane îi spuse tatălui său că în stîncă aceea mai spre vîrf se găsea fără îndoială apă. Cum apa se găsea în puține locuri în ținutul acela secetos, tatăl hotărî să urce pînă la jumătatea stîncii, să vadă dacă într-adevăr găsește acolo un izvor. Cînd ajunsesese sus, Hubeane îi luă părintelui său frînghia, să nu mai poată coborî. Apoi fugi acasă și înfulecă bucățile pregătite bătrînului pentru masa de prînz. Pe urmă umplu oalele cu bălegar și o luă înapoi spre locul unde se aflau oile și-l ajută pe tatăl său să coboare. Acesta îl întrebă de ce fugise lăsîndu-l sus fără ajutor, iar Hubeane îi răspunse că alergase după o oaie care se pierduse de celelalte. Tatăl și fiul se în-

dreptară apoi spre casă. De departe, Hubeane începu să-i dojenească pe oamenii părintelui său că nu se mișcă mai repede. El îi certa amarnic, întrebându-i dacă nu știu sau dacă au uitat că bucatele lăsate să se sleiască se prefac în bălegar. Ceea ce se dovedi adevărat de îndată ce descoperiră oalele ce-i fuseseră pregătite tatălui pentru masa de prinz.

Bănuind că la mijloc fusese tot o mișelie de-a feciorului său, dar mai ales sătul de toate poznele lui, bătrînul se învoi să-l lase pe seama unora din căpeteniile satului, care erau mai năpraznici.

Într-o zi aceștia hotărîră să sape, pe locul unde stătea băiatul cînd își păștea oile, o groapă adîncă și s-o acopere cu crengi. Dar tocmai în ziua aceea Hubeane se duse cu oile în altă parte.

După cîteva zile, la masă îi picurară otravă în fiertura de orez. Dar Hubeane luă vasul lui cu mîncare și-l puse în fața altuia.

Sătui de el, căpeteniile tribului chibzuiră mai departe și hotărîră în cele din urmă să tocmească un războinic care să-l ucidă cu o săgeată trasă din vîrful unui copac.

După ce-i arătară arborele la umbra căruia Hubeane se oprea zilnic pe drumul de întoarcere, căpeteniile îl povățuiră pe războinic să caute să deslușească podoaba de pene din părul celui urmărit și s-o ia drept țintă pentru săgeata lui. În ziua hotărîtă se nimeri însă o căldură de se aprindea văzduhul. Pe drumul de întoarcere spre sat, răpus de osteneală și de căldură, Hubeane se opri, își scoase coroana de pene de pe cap, o agăță de o ramură a copacului și se culcă la umbră, lăsînd oile să pască singure în jur.

Cînd se trezi și voi s-o pornească mai departe, care nu-i fu mirarea cînd găsi o săgeată otrăvită înfiptă în penele lui! „Dar dacă mi se înfigea mie în cap?! Hubeane, Hubeane te-au părăsit cei ce te-au iubit. Ți-au rămas doar dușmanii! E timpul să te mai plimbi prin lume“.

Zis și făcut: băiatul o luă cu turma lui cu tot, la drum. Și-l căutară căpeteniile pretutindenea. Ar fi dat acum nu știu cît să-l vadă pe tînăr întors. Dar urma i se pierduse în pădure ca o umbră care se tot lungește pînă n-o mai vezi. De la o vreme, turma se ivi din nou în sat. O oiță după cealaltă se opriră în drum pe la cîte o colibă. Dar păstorul rămase plecat, flutură-vînt prin lume, ținîndu-se de alte și alte pozne, pe care oamenii au început să le înșire una cîte una ca mărgelele pe o ață.

Ursitoarele

(EGIPT)

A fost odată un rege care nu avea nici un fiu. Inima lui era întristată din această pricină și el nu înceta să se roage zeilor să-i dăruiască un urmaș. În cele din urmă, cerul se îndură și regelui i se născu un fiu. Când se înfățișară cele șapte hatore¹ să-i hotărască soarta, ele spuseră: „Să moară ucis de crocodil, de șarpe sau de ciine”.

Mult s-a întristat regele când a auzit ce sfârșit îl așteaptă pe fiul lui.

Se gândi el ce se gândi, apoi puse să i se ridice un palat în vârful unui munte, îi dăde gărzii să-l păzească și le porunci să nu-l lase pe prinț să iasă din palat. Copilul creștea văzînd cu ochii și când se făcu mare, ieșind într-o zi pe terasa castelului, văzu un ciine de vînătoare mergînd pe drum în urma unui om.

— Ce animal e acela care-l însoțește pe omul de colo? îl întrebă prințul pe pajul care-i ținea de urît.

— E un ciine de vînătoare, înălțimea ta.

— Să mi se aducă unul la fel, ceru prințul.

Pajul se duse și-i spuse regelui dorința fiului său. Regele se gândi ce se gândi, apoi porunci:

¹ Ursitoare.

— Duceți-i un cățeluș tânăr, pentru ca inima lui să nu se întristeze.

Așa se întâmplă că prințul primi un cățel de vânătoare pe care îl crescuse și care nu-l mai părăsea niciodată.

Cînd se făcu mare și trupul lui dobîndi putere, prințul îi trimise vorbă printr-un sol tatălui său: „De ce să zac așa ca un trîntor? Dacă viața mi-a hotărît trei soarte triste, eu să nău mai fac nimic? Oricum, soarta își va împlini voia, iar eu pe a mea!”

Auzind cuvintele prințului, regele îi dădu dreptate, astfel încît din ziua aceea i se încuviință să învețe a mînuî toate armele, iar cînd dobîndi destul meșteșug în fiecare, primi bani și merinde și fu însoțit de slujitori pînă dincolo de hotarele de răsărit ale țării. Cîinele lui nu-l părăsea niciodată.

Ajuns aici, însoțitorii lui îi spuseră:

— Du-te unde dorești!

A străbătut prințul locurile umblînd după vînat, pînă cînd ajunse în apropierea palatului prințului de Naharinna. Întîmplarea făcea că prințul nu avusese decît o singură fiică pe care o închisese într-un castel cu șaptezeci de ferestre ce se aflau la o înălțime de șaptezeci de coți¹ de la pămînt. Tatăl ei hotărîse că nu o va da de soție decît celui care va izbuti să ajungă în zbor pînă la ferestrele ei.

Cînd ajunse în apropierea castelului fetei, prințul egiptean găsi o mulțime de alți prinți, care își pierdeau vremea pe sub ferestrele ei doar, doar vor izbuti să ajungă să-i cîștige inima.

Cînd văzură că mai sosește un străin, ei îl întrebă cîine e. Prințul însă nu voia să-și dea în vileag obîrșia și le spuse:

— Sînt fiul unuia din acei soldați ce mîină carele de luptă în țara Egiptului. Mama mea a murit și tatăl meu și-a luat o altă nevastă, care m-a urît cînd s-au născut alți prunci în casa lor. De răul ei am fugit în lume.

Prinții străini îl luară atunci pe frumosul tînăr, îl duseră cu ei în casa unde erau găzduiți, îl trimiseră să se îmbăieze, îi dădură parfumuri și uleiuri să se ungă și-l poftiră să rămînă cu ei.

— Ce faceți aici? îi întrebă prințul egiptean.

— Ne pierdem vremea încercînd să zburăm și să ne înălțăm pînă la ferestrele fiicei prințului de Naharinna. Cel ce va ajunge la ea o va dobîndi de nevastă.

¹ Un cot = circa 0,75 m.

— Eu mă voi încredința zeilor și apoi vă voi însoți la zbor, le răspunse noul venit.

Se trase apoi deoparte și se uită la ceilalți. În vremea aceasta prințesa își aruncă ochii de sus de la geamuri la cei de jos și privirile-i rămaseră ațintite la prințul egiptean.

Zilele veniră și zilele trecură. După cîtva timp, prințul egiptean se înalță și el în zbor, atinse geamurile prințesei, și ea îl îmbrățișă din adîncul inimii.

De îndată vestea cea bună că un tînăr ajunsese la ferestrele fetei fu dusă prințului de Naharinna. Acesta întrebă:

— Fiul cărui prinț era?

— Al unui soldat egiptean, care conducea carele de luptă și care a fugit din Egipt din pricina mamei sale vitrege.

O minie mare îl cuprinse atunci pe tatăl prințesei și el chemă de îndată un sol prin care trimise vorbă tînărului:

— Să plece îndată înapoi! Ce crede străinul acesta că voi da fata după un fugar din Egipt? Să plece înapoi.

Dar prințesa îl întîmpină pe sol și-i spuse la rîndul ei:

— Jur pe viața marelui Ra Harmaki, că nu voi mai mânca, nu voi mai bea și că voi muri dacă va fi izgonit tînărul acesta!

Solul se duse și-i spuse regelui ce auzise de la fiica lui, iar acesta hotărî să trimită pe cineva să-l ucidă pe îndrăznețul tînăr, în timp ce se afla la ea în casă. Dar fiica regelui îi trimise din nou vorbă tatălui ei:

— Pe viața zeului Ra! Dacă va fi ucis, la apusul soarelui voi fi și eu moartă, nu voi mai îndura viața o oră, despărțită de el.

Auzind aceste cuvinte, regele porunci să vină tînărul, pe care îl cuprinse teama cînd se văzu în fața tronului. Dar regele îl luă, îl îmbrățișă și-i spuse că este pentru el ca un fiu. Apoi îl puse să-i povestească cine e, iar prințul egiptean îi spuse tot ceea ce le spusese și celorlalți. Cu toate acestea, regele îi dădu fata de soție, o casă, supuși, cîmpii întinse, animale și multe alte lucruri de preț. Zilele au venit, zilele au trecut și după un timp tînărul îi povesti soției sale prevestirea ce-i întuneca viața:

— Sînt predestinat să întîmpin trei soarte rele: crocodilul, șarpele și cîinele.

Atunci soția lui se sperie foarte tare și-i ceru să ucidă cîinele. Dar el îi răspunse că e cîinele pe care-l crescuse de mic și că nu va face niciodată acest lucru. Atunci soția lui hotărî să nu-l mai lase să iasă nicăieri singur. Dar, după un timp, tinerii se gîndiră să călătorească

și să meargă în Egipt. Cum ajunseră aici, poposiră o vreme într-un oraș în apropierea Nilului. Curînd însă, un crocodil uriaș ieși din apele fluviului și se îndreptă spre cetatea în care se afla prințul. Însă cei din jurul tînărului prinseră de veste și închiseră crocodilul punîndu-l sub paza unui uriaș care nu pleca nicăieri decît noaptea, cînd crocodilul dormea.

Și așa au trecut luni.

Într-o seară, înainte de a se culca, soția prințului umplu un vas cu lapte și-l așeză lîngă tînărul ei soț. Peste noapte, un șarpe ieși de sub pămînt și se îndreptă spre prinț să-l muște. Roabele împinseră însă șarpelui vasul cu lapte, acesta bău pînă se sătură, apoi se răsuci cu burta în sus și rămase așa nemișcat, iar soția prințului egiptean îl făcu mici bucăți cu lancea.

— Vezi, îi spuse ea bărbatului ei. Zeul tău ți-a dat în mîini una din soartele tale. Poate ți le va da și pe celelalte.

Prințul aduse jertfă zeului, căzu în genunchi în fața lui și-i preamări puterea.

Zilele au venit, zilele au trecut.

În cele din urmă, prințul a pornit să se plimbe în împrejurimi. Cum nu ieșea niciodată singur, plecă și de data aceasta însoțit de cîine. Acesta începu să alerge în fața lui și fără să-și dea seama îl duse pe prinț din nou în apropiere de Nil. Crocodilul ieși din valuri, dar uriașul apăru la timp ca să-l apere pe prinț. Crocodilul însă îi spuse:

— Degeaba încerci să scapi de mine. Să-mi juri acum că ai să-l omori pe uriaș și dacă nu vei face așa să știi că ai să-ți vezi moartea cu ochii.

— De ce să-l omor pe cel care a vegheat asupra mea? întrebă prințul.

Dar crocodilul îi răspunse:

— Atunci să ți se împlinească soarta! Dacă pînă la apusul soarelui nu-mi vei face jurămîntul, o să-ți găsești moartea.

Cîinele însă, care se afla acolo, fugi repede acasă căutînd-o pe soția prințului. O găsi smulgîndu-și părul din cap de deznădejde. Fără întîrziere o trase, poftind-o parcă să-l urmeze. Ea își luă atunci lancea cu care ucisese șarpele, urmă cîinele și se ascunse în păpuriș aproape de locul unde se afla soțul ei. Acolo nu încetă să roage zeii să-l ocrotească.

Cînd se făcu seară, crocodilul ieși din nou din apele Nilului și-i spuse prințului:

— Jură-mi că-l vei ucide pe uriaș, altfel te voi tîrî în fluviu și-ți vei găsi moartea.

— De ce să-l ucid pe cel care a vegheat asupra mea? întrebă din nou prințul.

Crocodilul îl duse atunci spre locul unde era ascunsă soția lui și cînd deschise botu-i uriaș ca să-l nimicească, ea străpunse lighioana cu lancea, iar uriașul se aruncă asupra lui și-i luă zilele.

— Vezi? Zeul ți-a dat a doua soartă în mîini și ți-o va da și pe a treia, îi spuse prințesa soțului ei.

Acesta aduse din nou prinos zeului și-l slăvi din adîncul inimii.

Zilele au venit, zilele s-au dus și iată că au pătruns în țară dușmani care nu erau alții decît prinții străini ce veniseră s-o pețescă pe fiica prințului de Naharinna și care se întorceau să se răzbune acum pe cel socotit de ei un netrebnic. Primul lucru ce făcură a fost să-l gonească de la tron pe bătrînul prinț Naharinna. Dar nu uitară să-l întrebe unde se ascund fiica și ginerele lui.

— De unde să știu eu? le răspunse bătrînul rege. Vînează prin țară.

S-au sfătuit atunci cu toții și apoi s-au împărțit în mănunchiuri mici și au început să bată toate ținuturile ca să-i găsească pe cei doi soți, jurîndu-și unul altuia că cei ce vor da peste ei să-l ucidă pe prinț și să facă ce-o vrea cu prințesa. Cel care-i văzu primul a fost uriașul și el îi spuse prințului:

— Vin asupra ta șapte fii de regi din țările învecinate. Sînt prea mulți. Fugi și ascunde-te. Iar eu mă voi întoarce în țara fraților mei.

Atunci cei doi soți, împreună cu cîinele, se ascunseră într-o peșteră. Trecură prin fața lor șase din prinții străini cu soldații lor și se depărtară. Însă după ce trecu și al șaptelea, cîinele ieși din peșteră și începu să-l latre. Atunci, recunoscînd lătratul cîinelui, prinții se întoarseră și se năpustiră la intrarea în peșteră. Prințesa se aruncă în fața soțului ei ca să-l apere și o lance o străpunse. Pe unul din prinții străini cîinele îl sfîșie cu dinții, iar pe un altul îl ucise prințul egiptean cu lancea. Dar toți ceilalți se repeziră asupra prințului și asupra cîinelui și-i culcară la pămînt cu lovituri de lance. Apoi îi scoaseră din peșteră și-i lăsară afară. După ce dispăru și ultimul din prinții vecini, prințul rănit mai deschise o dată ochii, își văzu lîngă el soția și cîinele fără viață, apoi spuse cu un geamăt:

— În adevăr soarta se împlinește. De cînd am fost mic, ursitoarele și-au spus voința: să mor datorită cîinelui și iată că s-a împlinit. Cîinele m-a dat în mîna dușmanilor. Eu sînt gata să mor, căci nu

pot îndura viața fără aceste două ființe, dar vă rog, o zei, să-mi dați un mormînt în lumea aceasta și răspuns bun în fața judecății veșnice.

Rugăciunea prințului fu auzită de cei nouă zei mari.

— Merită o mare răsplată acești doi soți pentru dragostea ce și-au purtat-o în viață, spuse Ra Hamarki. Iar mama zeilor întări:

— În adevăr, merită cea mai mare răsplată acești soți pentru dragostea lor nețărmurită!

Atunci se arătară cele șapte hatore:

— Destinul s-a împlinit.

Fie ca acum cei doi soți să revină la viață!

Și din clipa aceea prințul și prințesa s-au reîntors printre cei vii.

Pasărea Holawaka

(ETIOPIA)

Trăia odată un om pe nume Wak care s-a gândit odată să trimită oamenilor vorbă cum să-și păstreze nemurirea. S-a gândit mult Wak cine să fie crainicul unei știri atât de însemnate pentru toți oamenii. Pină la urmă, s-a oprit la o pasăre frumoasă, albă, care s-a și numit Holawaka, adică oița lui Wak, după strigătul pe care-l scotea și care semăna cu un behăit de oaie.

— Du-te și spune-le oamenilor, din partea mea, că atunci când se vor simți bătrâni și lipsiți de puteri, să iasă din pielea lor, s-o lase pe cea veche, s-o schimbe, și vor întineri de fiecare dată, vor trăi veșnic. Lor le este hărăzit acest dar. Să le spui oamenilor asta din partea mea.

— Am înțeles, mărite Wak, zise pasărea și fără să mai aștepte ceva își luă zborul.

Din când în când, se mai oprea pe drum, ca să se odihnească și să mai ciugulească câte ceva.

Cu prilejul unui popas, pasărea văzu de sus, din vârful unui copac, cum un șarpe tocmai se ospăta cu o pradă prinsă atunci. Mirosul de carne îi făcu mare poftă lacomei făpturi, care intră pe dată în vorbă cu șarpele:

— Nu vrei să-mi dai și mie să gust din prada ta?

— De ce să-ți dau? se supără șarpele. M-ai ajutat s-o prind?
— Nu, dar poate că ți-aș putea dăruî și eu ceva în schimb, îi răspunse pofticioasa pasăre, gata să se năpustească asupra prăzii șarpe-
lui.

— Binișor, Holawaka, o potoli el. Să aud întâi ce mi-ai putea dă-
rui tu.

— Uite, te-aș învăța ce să faci ca să rămii veșnic tânăr, se învoi
pasărea făcînd pe grozava.

— Cum asta, voi să afle șarpele, dintr-o dată curios, de unde știi
tu o asemenea taină?

— De la marele Wak, îi scăpă păsării, care nu știa cum să ajungă
mai repede la mîncare. El m-a trimis să le vestesc oamenilor cum își
pot păstra tinerețea și viața.

— Și cum și le pot păstra?

— Schimbîndu-și pielea atunci cînd îmbătrînesc și le scade pute-
rea.

Șarpele nu spuse nimic ci-i lăsă păsării întreaga pradă din care
abia gustase și se strecură tăcut în pădure.

Wak însă, care văzuse trădarea neghioabei păsări, o pedepsi ca
veșnic să sufere de dureri de pîtec și astfel să nu se bucure nicio-
dată de hrană.

Oamenilor, Holawaka nu ajunsese să le transmită mesajul marelui
zeu. De aceea ei rămaseră muritori, în vreme ce șarpele își schimbă
în fiecare an pielea și trăiește și nu îmbătrînește decît cu greu.

Cu multă multă vreme în urmă, Oniame, marele zeu, trăia pe pământ, în mijlocul oamenilor care-i puteau cere oricând ajutor. Dar tot atunci viețuia și o bătrână, care se purta rău cu marele zeu.

— De ce faci așa? De ce ești cicălitoare? De ce mă batjocorești? Într-o zi o să mă ridic în cer și n-o să mă mai vedeți, spunea Oniame de fiecare dată.

Dar baba nu voia să înțeleagă și zilnic pricinuia necazuri marelui zeu pînă cînd într-adevăr, marele zeu s-a înălțat în văzduh și dus a fost de pe pământ. Oamenii s-au mîniat foarte tare cînd au văzut că Oniame i-a părăsit și s-au năpustit asupra babei. Însăpăimîntată, ea și-a strîns copiii și nepoții și le-a poruncit să adune multe pietre de râu, să le pună una peste cealaltă, ca să ajungă la Oniame și să-l aducă înapoi. Copiii și nepoții au pus într-adevăr piatră pe piatră, pînă cînd nu a mai rămas decît una singură de adăugat ca să ajungă la marele zeu. Au căutat pretutindeni, dar n-au mai izbutit să găsească nicăieri acea piatră de care aveau neapărat nevoie. S-au dus și au întrebat-o pe bătrînă ce să facă.

— Luați una de la mijloc și puneți-o în vîrf, i-a sfătuit ea.

Așa au și făcut. Dar, în clipa următoare, totul s-a prăbușit la pământ, ucigînd oameni și animale. De atunci, nimeni n-a mai putut ajunge vreodată la Oniame.

Copilul ananasului

(GUINEEA)

Trăia odată o pereche de oameni care își doriseră mult un copil și nu-l dobândiseră. În durerea ei, soția se duse la o femeie bătrână din sat să-i ceară ajutorul. Aceasta îi spuse:

— Ia-o pe drumul care se întinde drept în fața ta și după ce ai străbătut o bună bucată ai să ajungi la o răscruce. Apuc-o spre stînga și vei da peste o livadă plină cu ananași. Unul din aceștia îți va spune: „Culege-mă! Culege-mă!”, dar tu nu culege din acesta, ci din cel care-ți va spune „Nu mă culege, nu mă culege!” Ia ananasul acasă și ascunde-l în spatele căldării voastre de apă. În trei zile ai să auzi țipînd: „Mamă, mamă” și vei găsi un copil în spatele căldării. Ia-l și să fie al vostru.

Femeia făcu întocmai cum o învățase bătrîna. Trecuseră trei zile cînd se trezi strigată „mamă, mamă!” și găsi un copilaș de toată frumusețea în spatele vasului cu apă. Îl luă în brațe, îl spală și-l legănă împreună cu bărbatul ei, pînă ce copilul creșcu și se putea avea nădejde în el.

Într-o bună zi, cei doi soți plecară la cîmp, luînd cu dîșii și o fată care locuia cu ei și-i ajuta în gospodărie. Copilul rămase acasă, așezat într-o băiță cu apă și avînd ca jucărie o ploscă micuță. O vreme el frecă și lustrui plosca, apoi o așeză pe o grămadă mare de vreascuri ce se afla lîngă el.

Nu trecu mult și fata, pe care o chema Adene, se întoarse purtând o grămadă de vreascuri pe cap. Obosită peste măsură, ea aruncă vreascurile peste vechea grămadă de crengi uscate, fără să vadă plosca copilului. Jucăria lui se făcu țandări. El văzuse însă cele întâmplate și începu să plîngă. Adene se supără și-i spuse copilului:

— Ce faci atîta gălăgie pentru nimic? Ce-ai pățit? Oare sînt copiii de ananas atît de mofturoși?

Copilul se simți rănit de cuvintele Adenei și uitîndu-se după mama și tatăl lui începu să cînte:

*Adene căra un braț de vreascuri de foc,
Adene l-a lăsat să cadă pe plosca mea,
Adene mi-a zis: N-ai decît să mă spui, dacă vrei,
Adene mi-a zis că nu sînt un pui de om,
Adene mi-a spus că sînt un copil de ananas
Așa că mă duc în țara ananașilor, Adene, oh, Adene, Adene!*

În vremea aceasta, tatăl și mama copilului plecaseră de la fermă și se îndreptau spre casă. Auzind cîntecul, se opriră să-l asculte puțin. Apoi pricepură că ascultă însuși glasul copilului lor, iar tatăl începu să alerge cît îl țineau picioarele spre locul de unde se deslușea cîntecul. Pe măsură ce alerga, auzea cîntecul din ce în ce mai limpede și izbuti să priceapă cuvintele. Ajungînd acasă, întrebă fata ce se întîmplase, iar ea le răspunse că nu se întîmplase nimic, că numai atunci copilașul ieșise în fața porții. Din cîntec tatăl pricepu că Adene îl ră-nise cu vorbe urite și că din pricina aceasta fugise de la ei. Cum se uita el în toate părțile, văzu copilul dispărînd la orizont. Se puse atunci omul pe alergat, mai mai să i se oprească inima. Dar copilul ajunsese la grădina de ananași. Tatăl mai izbuti doar să-l prindă de păr, dar rămase cu un smoc în mînă, căci copilul însuși se făcuse nevăzut în arborele de ananas.

Smocul acela de păr omul și-l lipi de piept și lipit a rămas. Se spune că de aceea bărbatul are păr pe piept.

Zimwi

(KENYA)

Era o zi foarte caldă, când un cîrd de fete o porniră spre plajă, să adune scoici. Una dintre ele găsi o scoică minunată, cu ape albastre și verzi în sideful strălucitor. Temîndu-se să n-o piardă, fata puse scoica sus pe o stîncă, cu gîndul s-o ia înainte de a pleca. Dar uită de ea și nu-și aduse aminte c-o lăsase pe stîncă decît după ce trecuseră de aceasta. În zadar le rugă pe celelalte fete să se întoarcă împreună cu ea să-și ia scoica. Ele nu se învoiră s-o însoțească, dar îi făgăduiră în schimb s-o aștepte. Astfel încît fata făcu singură calea întoarsă, cîntînd încet pe drum. În vremea aceasta, pe stîncă se așezase un zimwi, care-o aștepta și-i spuse cînd o zări:

— Apropie-te, n-aud ce spui!

Fata mai făcu cîțiva pași, cîntînd mai departe:

— Se face tîrziu! Lasă-mă să-mi iau scoica pe care am uitat-o!

Zimwi zmeul îi spuse din nou:

— Apropie-te mai mult, tot n-aud ce spui!

Copila făcu ceea ce-i ceruse dihania, dar cînd ajunse în dreptul ei, zmeul o apucă și-o băgă în toba pe care-o purta totdeauna cu el. Avînd înfățișare omenească, zimwi-ul străbătea satele și cînd se oprea și bătea toba, fata dinlăuntru începea să cînte. Glasul ei dulce fermeca pe toată lumea și faima toboșarului se întinsese pînă departe: era așteptat cu nerăbdare în toate satele din ținutul acela. Azi

aşa, mîine aşa, pînă cînd într-o bună zi ajunseră şi în satul în care trăiau părinţii fetei. Auzindu-i glasul, ei îşi recunoscuseră pe dată copila. Nu spuseră nimic şi dădură toboşarului o vadră de băutură ş-a-poi încă una, pînă ce adormi buştean. Atunci părinţii fetei, desfăcură toba şi scoaseră copila. În locul ei băgară însă un şarpe, viespi şi furnici uriaşe, apoi închiseră toba la loc. Pe urmă se duseră şi-l treziră pe zmeu, spunîndu-i să se grăbească să ajungă în satul vecin, unde era aşteptat la o petrecere. Dar toba nu mai scotea sunetele dinainte şi zimwi-ul se tot întreba care să fi fost pricina. Pînă cînd, oprindu-se ceva mai tîrziu, el o deschise. Şarpele ţîşni afară şi-l muşcă pe zmeu, care muri cît ai zice peşte. Din locul unde-şi pierduse viaţa răsăriră mai multe vrejuri de dovleac care rodiră mult mai repede decît cei obişnuîţi.

O ceată de copii ce treceau pe acolo se minună de frumuseţea acestor dovleci:

— Ce frumoşi sînt! strigară ei.

Şi unul dintre băieţi adăugă:

— Eu mă duc să aduc iataganul tatălui meu, să tăiem unul şi să-l coacem.

Atunci însă unul dintre dovleci „se supără”, se desprinse din vrej şi începu să se rostogolească, luîndu-se după copii. Aceştia alergau cît îi ţineau picioarele, dar nici dovleacul nu-i slăbea deloc pînă ce ajunseră cu toţii la malul unei ape. Copiii se rugară de luntraş să-i treacă riul şi ajunşi de partea cealaltă intrară alergînd în casa unde mai marii satului îşi ţineau sfatul.

— Ascundeţi-ne, salvaţi-ne de dovleacul ce ne urmăreşte! strigară ei. Un zimwi s-a prefăcut într-un dovleac şi acum ne urmăreşte. După ce va trece apa şi va ajunge aici, luaţi-l şi azvîrliţi-l într-un foc mare!

Abia terminară copiii ce aveau de spus, că sosea şi dovleacul.

Se rostogolea pe drum ca vîntul, iar cînd ajunse în faţa căpeteniilor satului, întrebă cu glas omenesc:

— N-aţi văzut nişte sclavi ai mei care şi-au părăsit casa?

— Ce fel de sclavi erau aceia? întrebă oamenii. Nu ştim cine ar fi putut fi sclav la un asemenea stăpîn!

— Spuneţi minciuni, strigă dovleacul infuriat. Căci i-aţi ascuns înăuntru! Stai că vă arăt eu vouă! Zicînd acestea, voi să se repeadă la oameni.

Însă ei îl prinseră şi-l aruncară în focul pregătit. Aşa a pierit diha-nia răufăcătoare, iar copiii s-au putut întoarce liniştiţi la părinţii lor.

Povestea celor patru făcători de minuni

(KENYA)

A fost odată un băiat căruia părinții i-au dat numele de Musavili. Dar pe cît era de bună mama acestui copil cu el, pe atît era băiatul de încăpățînat și rău, făcînd înapoi pe dos tot ce-l povățuiau părinții. Într-o bună zi, el îi ceru mamei sale o pălărie. Ea îi cumpără o pălărie scumpă, dar tinerelul o luă și o zvîrli cît colo, spunînd că e un nimic. Scîrbită peste măsură, femeia îi spuse să plece de la ea, să se ducă unde vede cu ochii.

Așa că Musavili luă drumul pădurii în care orbecăi multe zile și nopți, pînă cînd, într-o zi, ieșind din nou la un drum, văzu la o răscruce un om care ochea, stînd în genunchi. Băiatul se apropie de el, pentru că era curios să știe ce ochea omul. Văzîndu-l, acesta îi spuse:

— Bună ziua, Musavili. Vrei să știi în ce țintesc? Uite, sus în vîrful muntelui Kilimanjaro văd un țîntar căruia aș vrea să-i retez aripile! Dar dacă vrei, hai cu mine și om călători împreună.

— Vreau, cum să nu vreau, răspunse Musavili uimit de năzdrăvănia omului și de faptul că-i știa numele. Merșeră ei o bucată de vreme și iată la o altă răscruce văzură un alt om stînd într-un singur picior.

— Vezi tu omul acela? îl întrebă ochitorul pe Musavili. Hai să ne

apropiem de el, să-i dibuiești ciudățenia. Când ajunseră destul de aproape, Musavili îl întrebă:

— Ia spune-ne și nouă, omule, dacă vrei, de ce stai într-un picior?

— Iaca, stau așa proptit într-un singur picior, pentru că de îndată ce l-aș pune jos și pe celălalt, aș străbate într-o clipă un drum atât de lung, că un om obișnuit nu l-ar putea face în ani și ani de zile. Și, ca să vă încredințați că vă spun adevărul, priviți puțin. Zicînd acestea, cocostîrcul, căci tare semăna cu o pasăre mare de apă, cocoțată într-un picior, îl puse în pămînt și pe celălalt, iar în clipa următoare nimeni nu-l mai văzu din toți cei de față. Pasămite făcuse un pas și străbătuse toată calea pînă în satul părinților lui Musavili, căruia îi trebuiseră multe luni de zile, ca să ajungă unde se afla acum. În clipa următoare însă omul se întoarse din nou și, înfățișîndu-li-se, îi spuse tînărului:

— Drumul nostru e încă lung. Dacă vrei poți să mă urmezi împreună cu prietenul tău.

Musavili se învoi și porniră toți trei mai departe. Mai străbătură ei o bucată bună de drum și cînd obosiră, hotărîră să se oprească să mănînce și să se răcorească lîngă o apă. Dar pe cînd stăteau ei așa, picotind la umbră, Musavili văzu, nu departe, un om ținîndu-și nările astupate cu mîna. Curios, tînărul se apropie de el și-l întrebă de pricina care-l îndemna să-și astupe nasul.

— Dacă dau drumul nărilor mele, nu mai puteți sta pe lîngă mine, Musavili, îi răspunse ciudatul călător.

— Rogu-te, arată-ne și nouă ce se întîmplă dacă nu-ți mai astupi nasul.

Omul se învoi și lăsă o nară destupată. În clipa aceea, se porni un vînt atât de puternic, încît răsturnă într-o clipă copacii din jur și pe cei trei călători.

— Stai, astupă-ți nasul! îi strigară ei.

Călătorul se supuse, văzduhul se liniști și atunci el îi întrebă, ca și ceilalți, dacă nu vor să-l ia și pe el tovarăș de drum, căci nu se putea ști la ce le-ar putea fi de folos. Musavili și prietenii lui se învoiră și-și urmară împreună drumul.

După o vreme, la un alt popas, văzură o altă minunăție: un om care se îndeletnicea cu dezrădăcinarea unor baobabi bătrîni, pe care-i smulgea din pămînt ca pe niște fire de iarbă și-i vîra apoi într-o desagă. După ce isprăvi cu toți copacii cei butucănoși din jur, omul ridică cu aceeași ușurință un deal și-l vîrî în desaga lui fără fund.

Celor patru călători nu le venea să-și creadă ochilor privind minu-

nățiile pe care le înfăptuia. Dar văzîndu-i așa uluiți, smulgătorul de baobabi le spuse:

— Ce vă minunați așa? Acestea sînt pentru mine niște bețișoare pe care le ridic și le bag cu ușurință în săculețul meu! Să mă vedeți voi luptîndu-mă cu niște munți adevărați! Dar cine știe, poate că veți avea și prilejul acesta, nu se știe la ce voi fi și eu bun. Dacă vreți, luați-mă cu voi.

— Vrem, cum să nu, îi răspunse Musavili, socotind că un astfel de tovarăș de drum le-ar putea fi de folos.

Și mai străbătură ei o țară și cînd intrară în următoarea aflareă că regele aceluia tărîm pusese la cale o întrecere mare pentru a găsi pe cel mai bun călăreț, căruia voia să-i dea fata de soție.

Peștorii se și înfățișaseră la intrarea în curtea regească, ducîndu-și fiecare de căpăstru cel mai bun și iute cal pe care îl avea. Cînd veni rîndul lui Musavili intră și el împreună cu prietenii săi. Slugile regești îl întrebă unde îi este calul. Dintre tovarășii lui răspunse atunci cel ce stătea într-un picior:

— Noi n-avem nevoie de cal. Facem drumul pe jos.

Mai marelui peste slugile regești nu-i veni să-și creadă urechilor. Dar, gîndind că omul nu știe despre ce întrecere e vorba, el le spuse:

— Fiecare dintre peștori trebuie să aducă prințesei un burduf cu apă de la riul din marginea pădurii. Cel care va sosi primul o va primi de soție. Călare, pe jos, dar să fie primul.

— Așa vom face, încuviință acela dintre însoțitorii lui Musavili care stătea într-un picior. Numai du-ne la coliba pe care ne-ați hărăzit-o ca să ne odihnim.

Ajunși acolo, ei se chibzuiră și hotărîră ca la întrecere să nu iasă din colibă decît alergătorul. Zis și făcut.

A doua zi de dimineață, peștorii se înșiruiră într-un singur rînd, toți călare, în afară de cel ce sta într-un picior, care n-avea cal. Cînd se sună de plecare, o rupseră toți la goană dînd pîteni armăsarilor. După ce se depărtaseră binișor, făcu și omul fără cal un pas, îi ajunse pe ceilalți din urmă și-i și întrecu. Văzînd ce departe au rămas în urmă, alergătorul mai făcu un pas, umplu burduful cu apă și se așeză la umbră, să se odihnească... Acolo însă îl prinse somnul și adormi buștean. Așa îl găsi prințesa, împreună cu toată curtea și cu peștorii. Nici una, nici două, ea îi vărsă burduful și-și văzu de drum. Călăreții veneau acum din urmă, mulțimea striga numele celor mai vajnici care se apropiau de apă. Auzind larma de afară, Musavili ieși și el din colibă și se uită în zare. De prietenul lor însă, nici

urmă. Atunci chemă ochitorul, care scrutînd drumul și văzîndu-l pe omul lor cum doarme, pe loc apucă un arc și slobozi o săgeată micuță care îl atinse drept în scăfîrlie, fără a-i face vreun rău. Omul sări în picioare ca ars, văzu lîngă el burduful gol și pe toți peșitorii mai-mai ajunși la curtea regelui. Dar cine se putea pune cu iuțeala lui? Puse o dată piciorul jos în pămînt și ajunse la rîu, unde umplu din nou burduful, apoi îl mai puse o dată jos și nimeri drept în fața prințesei și a regelui, înaintea tuturor celorlalți.

— N-avem ce face, trebuie să vă dăm fata, spuse regele, cam cu jumătate de glas, lui Musavili. Mîine dimineață o puteți lua și pleca.

Pasămite, cei cinci străini nu-i erau deloc pe plac și se gîndea să le facă de petrecanie peste noapte. Dar soldații puși să le vină de hac pînă în zori dormeau duși cînd Musavili îl trezi încetișor pe smulgătorul de baobabi, și-i spuse:

— Deslușești tu locuința stăpînitorului acestor locuri?

— Chiar dacă n-o recunosc eu bine, fii pe pace, o să mi-o arate ochitorul.

— Bine. Rugămîntea mea este s-o iei și s-o cufunzi în mare.

Smulgătorul de baobabi făcu întocmai, iar la ziuă, cînd se treziră soldații, ia locuința și toată curtea regească de unde nu-i. Puseră cu toții mîna pe sulite și se năpustiră pe urmele celor cinci călători. Dar cel ce-și ținea nările astupate, nu-și arătase încă puterea: se întoarse către soldați și-și destupă nările. Într-o clipă vîrtejul năprasnic ce se iscă mătură întreaga armată de acolo, și vîntul nu conținu pînă cînd nu zvîrli și soldații în valurile mării, pe urmele regelui.

Liniștiți și fără alte piedici, ce-i cinci prieteni poposiră în țara lui Musavili, unde ajunseră toți căpetenii ale unor triburi puternice.

Cum a pătruns moartea în lume

(KENYA)

Era un om odată într-un craal¹ ce stătea ceasuri întregi pe împletitura din fața colibei, cu ochii pierduți în gol. De cele mai multe ori cugeta la toate durerile prin care trecuse. Poate că ceilalți din satul lor, care se afla chiar unde începea jungla, fuseseră și ei năpăstuiți. Dar nu ca el. Odată seceta fusese atât de mare, încât îi muriseră toate vitele. Apoi îi pieriseră copiii. Și nu de mult, femeia. Nu era bătrîn. Ar fi putut să se ducă la un trib, dincolo de rîu, să peștească o alta. Dar nu se dusesese.

Stătea seară de seară nemișcat, cu picioarele încrucișate sub el, și se gîndea, pînă ce luna dispărea în desișul pădurii. Încerca să-și aducă aminte de poveștile pe care le auzise, copil, în coliba în care se născuse, departe de aici. Le spunea o bunică doftoroaie, poate că era chiar străbunică, sau mai bătrînă. Căci ea nu știa nici cînd se născuse și nici că avea să moară vreodată. De la ea auzise că oamenii erau veșnici, că moartea se furișase nu de mult în lume, pe undeva, nu se știa pe unde, și că trebuia întoarsă de cei ce aveau putere asupra ei.

¹ Sat african cu case rotunde, avînd o singură ușă și nici un fel de geam.

Dar cine erau cei ce aveau putere asupra ei? Cînd te întâlneai cu ea se întîmpla cum se întîmplase cu ai lui: îi atinsese ușor, în treacăt. Și dintr-o dată înceta și foamea, și plînsul, și tot.

Cine oare avea putere asupra ei? Pe vremea bunicii sale, oamenii trăiseră fără moarte.

Se gîdea omul să pornească odată în căutarea colibei unde se născuse. Dar nu mai ținea minte drumul. Și totuși, într-o bună zi plecă în călătorie, fără să spună cuiva încotro. Pasămite hotărîse să meargă în fața lui Bleniba, marele idol al celor din neamul Cavalla, să afle de la el sfat și ajutor împotriva morții. Merse el zile și nopți, străbătînd căi neumblate, căci drumul pînă la fața marelui fetiș era greu și primejdios. Nu se încumetaseră pe el decît căpeteniile triburilor însoțiți de mulți războinici.

Iată însă că după multă trudă ajunse și omul cel năcăjit la gura văii în care se afla peștera sfîntă a lui Bleniba.

Cînd păși înăuntru, nu era nici zi, nici seară, și călătorul rămase înmărmurit de chipul în fața căruia se afla. Niște raze de soare rătăcite înainte de asfințit se jucau pe un idol uriaș cu mîinile înfîpte de o parte și de alta în pereții stîncii. Părea că toată înfățișarea aceasta, cu ochi strălucitori de nestemate sprijină întreaga lume și că în mînia ce i se citea pe chip era gata să-l zdrobească pe omul ce tocmai venise să i se închine.

Fusese doar un gînd sau niște vorbe fără grai, ce se înălțară spre marele idol?

— Bleniba, idol atotputernic, al celor din neamul Cavalla, dă-mi un descîntec împotriva morții. Tu singur mi-l poți da. Îndură-te să faci lumea cum a fost altă dată.

Soarele fulgeră în ochii imenși de smarald și de diamante și prin nu știu ce mișcare înăuntru stîncii, o piatră se desprinsese de sub palma figurii uriașe, se rostogoli și căzu la picioarele omului înge-nuncheat în fața fetișului.

— Ia-o și te du și astupă cu ea cărarea morții, păru a auzi cel venit de departe, că îi șoptește cineva pe sub bolțile stîncilor.

— Cărarea morții, o Bleniba? Dacă aș ști unde se află! Încotro s-o apuc?

— Caut-o, caut-o, caut-o, șuieră curentul din adîncimile peșterii, pînă cînd totul încetă, soarele se stinse pe chipul fetișului și noaptea învăluî figura uriașului.

Cînd se văzu afară, călătorului i se păru că piatra din brațele lui îl trage la pămînt de grea ce era. Se minună și el cum de o putuse

aduce pînă acolo și se întreba cum avea s-o care mai departe, cine știe cîtă vreme. Se așază și încercă să se gîndească la ceea ce avea de făcut. Cărarea morții! „Nu e nicăieri și e pretutindeni“, gîndi omul în sinea lui, cercînd să pătrundă rostul pietrii ce-i fusese încredințată. O întoarse pe toate părțile, crezînd că va găsi vreun semn pe ea. Piatra însă era albă și strălucitoare, spălată parcă de toate apele lumii.

— Las că știu eu unde ți-e locul, grăi omul tare.

— Numai să nu greșești, i se păru că aude lîngă el. Se întoarse și cînd colo, o antilopă se tot învîrtea în jurul lui privindu-l cu ochii ei aurii.

Omul o recunoscuse imediat:

— Nemla, surioară, de unde vii?

— Eu? Tu de unde vii, îi întoarse Nemla vorba. Uite, de cînd ne tot învîrtim pe aici îmi spuneași și tu păsul și ți-l spuneam și eu pe al meu.

— Ce păs ai tu?

— Am și eu, acum însă vreau să te ajut cu piatra aceea de-o porți în brațe. Ți-a dat-o Bleniba și tu nu știi încotro s-o apuci cu ea. Așa-i?

— De unde știi? întrebă călătorul, dar tot el își aduse aminte că Nemla antilopa era o mare vrăjitoare și că avea putere asupra oamenilor și chiar asupra fiarelor. Și dacă știi, cam unde ai crede tu că se află cărarea pe care trebuie s-o astup cu piatra aceasta?

— Uite, aici nu prea departe, tot în jurul marelui fetiș se află și cărarea.

— Asta nu cred, antilopă Nemla. Ea trebuie să fie undeva sus, pe muntele din care pornesc apele și care ascunde soarele. Eu tot într-acolo pornesc să duc piatra.

— Fă cum crezi, omule, îi răspunse antilopa. Dacă vrei, te pot ajuta după puterile mele.

— Îți mulțumesc, Nemla, spuse el. Poate cărăm amîndoi povara aceasta o bucată de drum.

Cît ai clipi din ochi, antilopa sări și ridică piatra, cît era de grea, doar cu fruntea, apoi o rostogoli în valea care se deschidea în fața lor.

— Oprește! strigă omul. Unde mergem? Încotro ai îndreptat piatra?

— Nicăieri. Se va opri imediat...

Și Nemla se ridică deodată pe picioarele dinapoi, începu să sforăie

aprig pe nări și să arunce priviri scînteietoare în jurul ei. Apoi rosti ceva cu glas omenesc, dar călătorul nu pricepu ce, și în clipa următoare se făcu nevăzută. Atunci el se repezi după piatră, dar pricepu de îndată, plin de spaimă, că antilopa îl înșelase: rostise un farmec și înțepenise pentru vecie piatra pe locul unde se oprise.

Toate încercările lui și ale altora mulți care voiră să-l ajute ca să scape lumea de moarte au fost zadarnice.

Cărarea morții n-a putut fi astupată și de atunci oamenii au tot murit.

Fiii soarelui

(KENYA)

Un om din cei ce vinează sau își pasc turmele la poalele muntelui Kilimanjaro avea patru fii. Dar, spre durerea, deznădejdea și mînia acestui tată nefericit, fiii lui se stinseră unul cîte unul. Ori boala îi răpusese, ori o săgeată vrăjmașă, ori o năprasnică cutremurare de pămînt. Mai pe scurt, omul care fusese un părinte atît de fericit, căci avusese atîția feciori, rămăsese fără nici unul.

— Oare ce mînie a pus stăpînire pe Iruwa, de mi-a ucis toți fiii? se întreba omul cuprins de durere și de o mai adîncă revoltă. Ce-am făcut de l-am supărat pe marele zeu?

Iruwa, Soarele, marele zeu, fusese necruțător cu Numbe și acesta hotărî să meargă pînă la marginea pămîntului, să-l caute și să tragă o săgeată în el. Zis și făcut. Se duse la fierar și porunci să-i facă mai multe vîrfuri de săgeți cu care-și umplu tolba, apoi își luă arcul și porni la drum.

Merse omul ce merse, cale lungă spre răsărit, pînă cînd ajunse la un deal întins. Aici se opri, căci văzu în față, pe deal, o poartă mare la care duceau o mulțime de drumuri pămîntene și de la care plecau nenumărate căi cerești.

— Oare aici o fi capătul lumii? se minuna Numbe.

Și în timp ce sta așa nedumerit, chibzuind la ceea ce avea de fă-

cut, pământul răsună de un zgomot asurzitor, ca de tropăit de mii de picioare, care-l făcu pe Numbe să cadă în țărână. Dar zgomotul nu încetă, ci parcă se întee, iar în sunetul acesta, Numbe auzi cum scrișnește poarta de pe deal și văzu o mulțime de bărbați frumoși și strălucitori ca niște luceferi, ieșind pe poartă și strigând:

— Repede, deschideți porțile să treacă regele! Loc, să iasă și să nu găsească nimic în cale!

Înțelese atunci că zgomotul îl făcuseră acei tineri cu pașii lor.

De spaimă, Numbe se tîrî și se ascunse într-un desiș, așteptînd acolo ceea ce avea să se mai întîmple.

Care nu-i fu mirarea cînd văzu cum se deschid larg porțile, făcînd loc unui tînăr într-un nimb de aur, care răspîndea în jur o lumină orbitoare. Cel Strălucitor era atît de frumos, atît de neînchipuit de frumos, încît Numbe se simți copleșit și uită pentru ce venise.

Trecu din nou o armată de tineri și răsună încă o dată:

— Loc, să treacă regele!

Primii însă se opriră și adulmecînd în stînga și în dreapta strigară:

— Miroase pe aici a pămîntean, cine se ascunde primpregur?

Căutară ce căutară și găsindu-l pe Numbe îl aduseră în fața Celui veșnic strălucitor:

— De unde vii și pentru ce-ai făcut drumul înapoi? îl întrebă el.

— Numai durerea, doamne, durerea m-a gonit de acasă. Mi-am spus: să mă duc să mor și eu în pădure.

— Cum rămîne atunci cu săgeata pe care ai vrut s-o tragi în mine? Uite, trage-o acum!

Dar Numbe nu cuteză nici să se miște.

— Îți vrei copiii înapoi, așa-i?

— Da, doamne, asta e ceea ce vreau!

Iruwa se întoarse atunci și-i arătă lui Numbe pe fiii săi, care se aflau cu toții în ceata scînteietoare ce-l însoțea pe marele zeu.

— Ia-i, eu ți-i dau înapoi, grăi Cel strălucit.

Dar cînd își aruncă Numbe privirea la feciorii lui, încremeni de uimire: erau atît de frumoși, atît de puternici și strălucitori, încît cu greu îi putu recunoaște.

— Ei sînt, oare, băieții mei?

— Iați-i, porunci Iruwa. Iați-i, și pleacă cu ei!

Numbe însă căzu atunci cu fața la pămînt și strigă:

— Nu, doamne, nu mi-i da înapoi, sînt ai tăi și eu te rog în genunchi să-i păstrezi lîngă tine.

— Bine, făcu Iruwa, du-te și vei primi pe drum tot ce-ți este de

trebuință, iar acasă ai să dobîndești alți feciori.

Numbe luă drumul înapoi și-și găsi calea presărată cu atîta vînat, încît îi ajunse să se hrănească și să adune și atîția colți de fildeș, încît abia îi putu îngropa. Cînd ajunse acasă strînse vecinii și se duseră cu toții să aducă fildeșul. Și astfel, întreg craalul a scăpat de sărăcie. Iar după ce s-a scurs anul, lui Numbe i se născură alți și alți feciori, în mijlocul cărora a trăit fericit pînă la adînci bătrînețe.

Maruwa

(KENYA)

Părinții au trimis-o pe Maruwa, împreună cu surioara ei, să păzească un câmp de mazăre, înainte de culesul ei. Căldura era însă foarte mare și într-una din zile, Maruwa o lăsă câteva clipe pe surioara ei singură, și se duse să-și potolească setea în apa lacului Kiningo, ce se afla în apropiere. În vremea aceasta, se apropiaseră de câmpul lor o puzderie de maimuțe lacome, care se și năpustiseră să înfulece mazărea. Surioara Maruwei se temu să gonească maimuțele, care erau mult mai mari și puternice decât ea. Așa că se piti după un tufiș, iar când se întoarse Maruwa găsi tot câmpul mâncat și pustiit de blestematele jivine! Gîndindu-se la ce o aștepta acasă, după o asemenea ispravă, care le lăsa coșarul gol și burțile flămînde, Maruwa, nici una, nici două, fugi și-și făcu vînt în lac. Surioara ei se duse plîngînd acasă și povesti mamei lor cele întîmplate. Sărmana femeie nu așteptă să termine fetița vorba și se năpusti cît putu de repede la malul lacului ca s-o prindă în viață pe Maruwa. Într-adevăr, aceasta încă nu se cufundase în apele cristaline ale iezerului: plutea deasupra ca o frunză ușoară purtată de vînt. Mama ei, străpunsă de durere, se zbătea amarnic pe mal. Nu știa să înoate și nu putea să-și salveze fata, care rămăsese încă la suprafață, astfel încît o auzi foarte bine pe mama ei, cînd aceasta îi striga:

*Maruwa, oprește-te,
Maruwa, întoarce-te,
Nu-ți pese de boabe,
Altă mazăre pune-vom!*

Dar Maruwa răspunse:

*Eu nu! Eu nu mă-ntorc!
Maimuțele mazărea au mîncat
Și flămînzi ne-au lăsat.
Lăsat-au grădina pustie,
Iar eu mă tem să rămîn vie!*

În zadar cînta și striga mama ei, Maruwa nu-i dădu ascultare și se cufunda încet în apele albastre. Dar cînd ajunse în fundul lacului, spre uimirea ei, găsi aici lume multă, care se adăpostea în colibe asemănătoare cu cele pe care le știa de acasă. Fiecare din cei cu care se întâlnea voia s-o oprească și s-o ospăteze cu ce avea mai bun. Dar fata nu primi nimic, iar cînd gazdele o întrebau ce ar dori să mănînce, ea se gîndi să ceară ceva ce cu greu s-ar fi putut afla acolo, așa că spuse:

— Vreau fructul amar și iarba de leac!

Așa a trăit Maruwa multe zile, adăpostindu-se în locuința unei bătrîne, pe care o fetiță o ajuta la treburile gospodăriei. Copilița babei se ducea aproape în fiecare zi să cosească iarbă pentru capre. Văzînd așa, Maruwa se rugă de bătrînă s-o lase să se ducă și ea la cosit. Bătrîna se învoi, dar îi spuse că nu era nevoie s-o ajute cu nimic pe fetiță. Plecară, așadar, amîndouă, dar departe de a o asculta pe bătrînă, Maruwa se apucă ea de cosit și de adunat iarba, pe care o aduceau apoi acasă. Tot așa făcu ori de cîte ori era de adus apă sau vreascuri din pădure. Fetița o îndrăgi pe Maruwa, și într-o zi îi spuse:

— Să nu rămîi aici, Maruwa. Ai să te obișnuiești cu timpul și cei de aici o să te pună la tot felul de munci grele. Mai bine du-te la bătrînă și spune-i că ți s-a făcut dor de casă. Dar ai grijă, dacă te întreabă pe ce cale vrei să te întorci, dacă vrei prin apă sau prin foc, tu să spui: „Lasă-mă să mă întorc prin apă, măicuță!”

Maruwa îi mulțumi fetei și de îndată ce i se ivi prilejul o rugă pe babă s-o trimită înapoi. Așa se și întîmplă: bătrîna o aruncă în fîntîna din ocolul vitelor și pînă să se dezmeticească, Maruwa se po-

meni în lumea pămîntenilor, vie și nevătămată, ba mai mult, acoperită cu tot felul de lanțuri și podoabe. Fata porni spre coliba lor și se ascunse în ocolul vitelor. Nu după multă vreme mama ei veni să ia ciubărul de lapte. Mare-i fu bucuria cînd își găsi fata acolo. Voi s-o ia în brațe, dar Maruwa îi strigă:

— Nu-mi atinge podoabele, mamă!

Femeia se duse atunci fuga la bărbatul ei:

— Hei, Mbonyo, du-te și adu-mi ciubărul de lapte! strigă ea.

Omul nu prea înțelese de ce îl trimite nevasta la o treabă femeiască, dar se duse. Cînd își găsi fata în ocolul vitelor, voi s-o strîngă la pieptul lui, dar ea nu-l lăsă nici pe el să se atingă de podoabele ei. Omul plecă atunci și aduse fetei, ca semn de bun venit, o oaie mare și grasă. Maruwa ieși în curtea casei lor și după ce tatăl ei îi înfățișă oaia, pe lîngă părinți, îi urară bun sosît toți oamenii din sat.

Văzînd-o însă încărcată cu atîtea lanțuri și podoabe, pe fata unor vecini o cuprinse o pizmă atît de mare încît, după ce ascultă povestea Maruwei, nici una nici două, se duse și-și dete drumul în undele lacului Kiningo. Ajunse și ea în aceleași locuri și la aceeași bătrînă la care fusese și Maruwa. Dar, în loc s-o ajute pe fetița bătrînei, ea le-nevea cît era ziulica de lungă. În cele din urmă, fetița sătulă de asemenea trîntoriță, o sfătui ca și pe Maruwa să se ducă să-i ceară bătrînei învoirea să plece și să aleagă calea apei pentru a ieși la lumina pămîntului. Fata cea pizmașe însă n-o ascultă și-i spuse bătrînei că vrea să iasă de acolo pe calea focului. Bătrîna îi făcu pe voie și o aruncă în foc, iar cînd ajunse pe pămînt, focul intrase și în trupul ei. Maruwa voi s-o întîmpine, dar nu fu chip, căci orice atingea fata aceea se aprindea și se prefăcea în scrum. Alerga nefericita și se ruga de toate rîurile să-i ia flacăra ce o mistuia, dar apele nu voiau s-o primească pînă ce, în sfîrșit, ajunse la Namuru, zeul ocrotitor al rîului Sere, în care fata își sfîrși zilele. Se spune că în rîul acela i s-a stîns jarul și că toți cei ce știu de întîmplarea aceasta se feresc să bea din apele lui.

Arborele cerului

(KENYA)

Trăia odată, într-un craal, o fată frumoasă și harnică pe care o chema Chicialundu. Într-o zi, în timp ce tăia iarbă pentru vitele părinților ei, fata, din nebăgare de seamă, căzu într-o groapă adâncă pe care n-o văzuse, căci era acoperită cu verdeață. Prietenele care o însoțiseră o auziră strigînd, mai întii deslușit, din răspuțeri, apoi mai slab și tot mai slab, pînă cînd sunetul glasului ei se pierdu în murmurul vîntului printre ierburi.

Pasămite, prăbușindu-se în adîncuri, fata trecuse prin cele trei tărîmuri ale morții și tîrziu se oprise în ultimul, cel din care pămîntenii nu se mai întorc, nici să-i vadă pe cei vii. În clipa cînd fata ajunsese la locul acela, răsărise din groapa care-o înghițise o plantă tînră, pe care mama fetei o stropea mereu cu lacrimi multe. Creștea vîzînd cu ochii și arunca în jur o umbră răcoroasă, de care se bucurau tinerii păstori, care plecau cu vitele la iarbă.

Din cînd în cînd, seara, ori li se părea, ori într-adevăr se auzea un glas dulce de fată, cînd vîntul se juca printre crengile arborelui? Așa cel puțin credea mama copilei, care nu contenea să vină zilnic la poalele arborelui.

— Draga mea, copila mea, șoptea ea și privea în sus cerul și i se părea că vede departe, dincolo de crengile tremurătoare încărcate cu

flori parfumate, nesfârșita împărăție a lui Vahun.

— Oare acolo ești, frumoasa mea, copila mea, sau jos de tot în negurosul tărîm al morților?

Unul dintre păstorii vitelor din craalul lor o ascultă tăcut, în timp ce se odihnea la umbra arborelui. În fitece zi el afla cîte ceva nou despre fata dusă din lumea pămînteană. După ce pleca mama Chicialundei, tînărul se urca în arbore, pînă sus, sus de tot, unde începeau norii și împărăția lui Vahun, marele zeu. Vîntul se juca printre ramuri, iar frunzele lucioase și catifelate îi mîngîiau și-i răcoreau obraji.

— Chicialundu, se trezi tînărul șoptind, Chicialundu, unde ești?

— Aici, aici, pretutindeni lîngă tine, murmură parcă frunzișul arborelui, unduindu-și ramurile în jurul tînărului. Acesta încerca să și-o amintească pe Chicialundu, așa cum o văzuse în viață, cînd se jucau cu toții pe malul rîului, în pădure, la sărbători. Cu cît se gîdea mai mult la ea, cu atît fata îi apărea mai vie, mai plină de farmec. Și dacă într-adevăr nu căzuse în tărîmul subpămîntean și o putea găsi acolo sus în împărăția lui Vahun? Poate că zburase din împărăția fără întoarcere și acum era departe.

Într-o bună zi, tînărul păstor începu din nou urcușul spre vîrfurile arborelui. Încet, fără să se grăbească, ca un om care știe că-l așteaptă un drum lung. Nu ajunsese nimeni vreodată în vîrf. Dincolo de coroana stufoasă nu știa nimeni ce e.

Tînărul nu s-a mai întors niciodată și oamenii au povestit vreme îndelungată că a trecut dincolo de împărăția lui Vahun, dincolo de nori, ca să o găsească pe Chicialundu.

Ntotwatsana

(LESOTHO)

Odată, de mult, Ntotwatsana, fiica unei căpetenii de trib din Basuto, păștea, afară la cîmp, turma tatălui ei. Aici o văzu, de departe, din vîrfurile unui bananier înalt, un matebele, din satul temut al celor jumătate de oameni. Aceștia aveau un braț, un picior, un ochi și o ureche. Celor care aveau nenorocul să-i întâlnească, li se părea că văd un fel de înspăimîntătoare făpturi omenești, tăiate pe din două.

Acel matebele, care o zărise pe frumoasa Ntotwatsana, fugi în sat, la căpetenia lor și-i povesti cît era de mîndră fiica șefului de trib vecin.

A doua zi de dimineață, în timp ce Ntotwatsana umbla liniștită păscîndu-și turma de vite, se iscă de nu știu unde un vînt năprasnic, vîrtej care o ridică și o duse departe, pînă în satul jumătăților de oameni. Aici, căpetenia lor o făcu pe dată soția feciorului său, tot jumătate de om, cu un ochi, o mînă și un picior. Ca să fie sigur că nu va putea fugi de la el cînd lipsea de acasă, soțul Ntotwatsanei îngropă o pereche de coarne fermecate în coliba lor. Într-o noapte, cînd bărbatul ei se afla la vînătoare, tînăra femeie încercă să fugă. Dar coarnele începură să șuiere din răspuțeri:

„U-u-u-u! Iat-o pe Ntotwatsana, cea pe care a ridicat-o un vîrtej de pe pășunea unde păzea turma tatălui ei, căpetenia din Sekwae!”

La auzul acestor sunete, matebelii, pornind cu toții, șontic, șontic, într-un picior, o ajunseră degrabă din urmă și-o aduseră înapoi. Vrînd-nevrînd, sărmana fată rămase soția acelei jivine ce abia dacă semăna a om și după ce mai trecură anii avu și două fete gemene. Acestea însă semănau cu mama lor, aveau mîini și picioare ca toți oamenii și se făceau mai frumoase pe zi ce trecea.

Odată, mergînd să aducă apă de la izvor, cele două gemene întîlniră un războinic însoțit de cîțiva din oamenii lui. Acesta le întrebă:

— Ai cui copii sînteți voi?

— Sîntem copiii Slutului-neîndurat.

— Cine e mama voastră?

— O cheamă Ntotwatsana.

— Al cui copil e ea?

— Nu știm — mama ne-a povestit numai că a fost luată de un vînt furtunos de pe pajiștea unde păzea turma tatălui ei.

Atunci războinicul spuse:

— Vai! Sînt fiicele surorii mele mai mici.

Apoi, unii dintre însoțitorii luptătorului scoaseră apă pentru cele două fete, alții le tăiară fire de trestie și le curățară frumos, cu cuțitele. Unchiul lor le spuse:

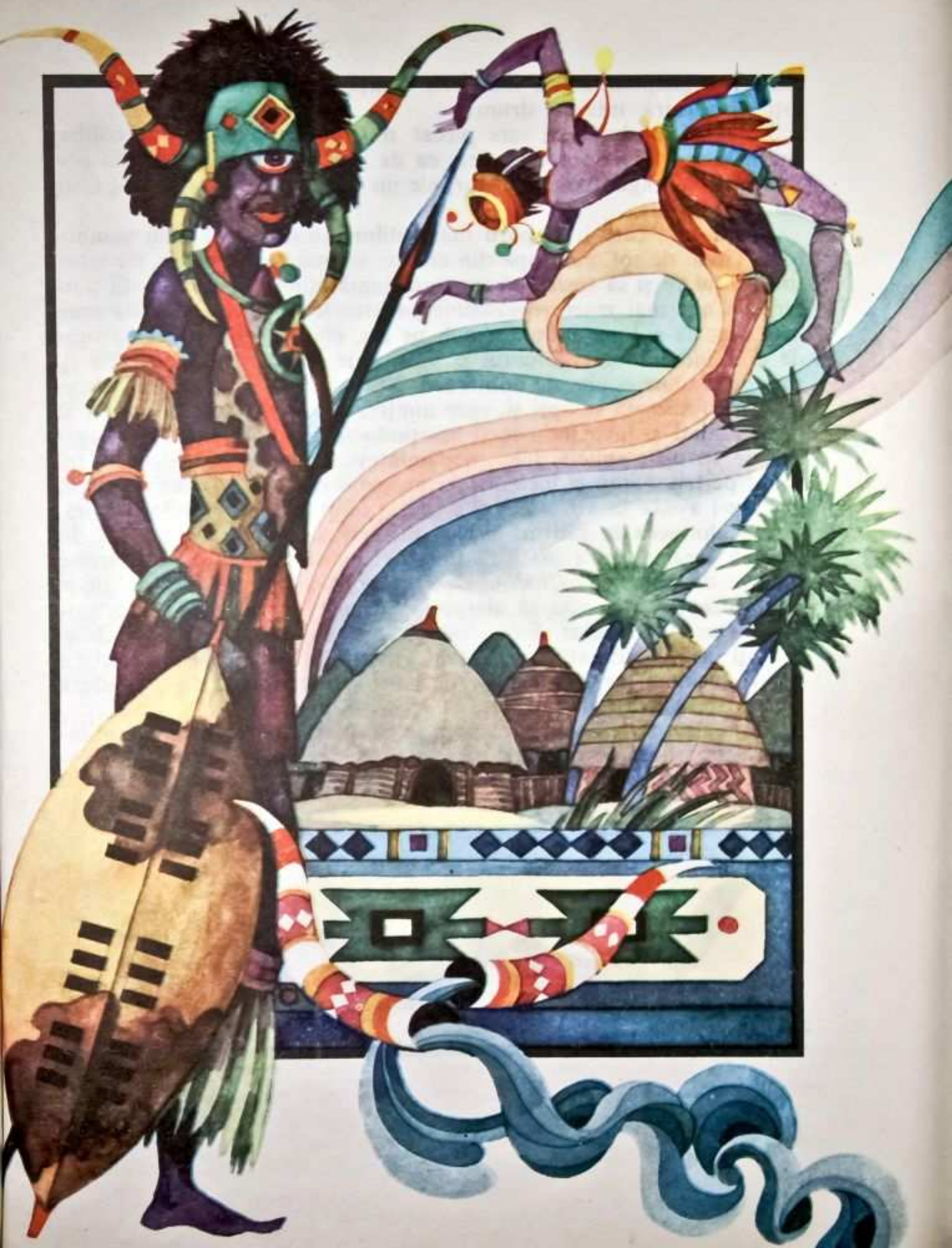
— Cînd ajungeți acasă, spuneți-i mamei voastre că vă este foame și cereți-i niște pîine să mîncăți. După ce iese, ascundeți repede mînunchiul acesta de trestii sub pielea de căprioară pe care șade ea.

Cele două fete făcură întocmai cum le învățase unchiul lor. Cînd cerură mamei de mîncare și pînă să se întoarcă, ele îi ascunseră trestii sub pielea pe care se odihnea.

Cînd Ntotwatsana se așeză pe ele, trestii se rupseră. Fetele începură să plîngă. Zadarnic încerca mama lor să le potolească, făgăduindu-le să trimită un băiat și să le taie altele. Ele o țineau una și bună că nu se vor liniști decît atunci cînd mama lor le va aduce alt braț de trestii. Văzînd așa, femeia se duse la izvor și care nu-i fu uimirea și bucuria cînd își întîlni acolo fratele! Ea îi căzu în brațe și-i povesti plîngînd cum o păzea de atîția ani pocitura de jumătate-om, cu ajutorul coarnelor fermecate. Fratele ei o învăță atunci ce să facă:

— Dacă vrei să scapi, pune apă la foc și cînd începe să fiarbă, toarn-o în coarnele vrăjite, astupă-le apoi bine și mai pune-le și cîte o piatră la gură. Apoi ia-ți copiii și de îndată ce se înnoptează, vino încoace.

Femeia făcu întocmai cum o învățase fratele ei, pregăti fetele și

din toată gospodăria nu luă decît o oiță neagră. În puterea nopții, toți o porniră iute la drum.

Știind că bărbatul ei este plecat și simțind că a părăsit coliba, coarnele fermecate voră să dea, ca de obicei, de veste, dar din pricina apei ce gîlgîia înăuntrul lor, ele nu izbutiră decît să scoată niște sunete răgușite:

„U-u-u-u!“, care li se păru matebelilor lătratul unor cîini somno-roși. Tîrziu de tot, cînd apa din coarne se mai scurse puțin, ele izbutiră să șuiere și să trezească tot satul jumătăților de oameni. Ei porniră cu cea mai mare repeziciune pe urmele fugarilor. Aceștia erau însă departe și luna coborîse mult pe cer, cînd izbutiră să se apropie de ei. Cînd le auzi zgomotul pașilor, care semăna mai degrabă cu zgomotul unor copite de dobitoace, Ntotwatsana șopti ceva oiței celei negre. Aceasta se opri și, spre uimirea tuturor, începu să joace. Și juca, săltînd și învîrtindu-se și însoțindu-și mișcările pline de drăgălășenie cu niște sunete dulci, nepămîntești. Matebelii rămăseseră pironiți pe loc. Uluiți și încîntați, ei nu-și puteau lua privirea ochiului, pe care-l aveau în vîrfurile capului, de la făptura aceasta neînchipuită, care se întrecea în sărituri și cîte alte mișcări aproape omenești. În vremea aceasta, mica ceată de fugari cîștigase timp și se îndepărtase binișor de matebeli. Cînd aceștia se dezmeticiră, ia oița de unde nu-i. Începură din nou să alerge s-o prindă din urmă pe Ntotwatsana. Dar fu în zadar. Ea ajunsese, împreună cu fetițele, cu oița și cu toți ceilalți, în satul lor. Văzînd numărul mare de războinici cu arcuri și sulițe, care-i așteptau în afara satului, matebelii se dădură bătuți și făcură cale întoarsă.

Ntotwatsana însă se duse înapoi la casa tatălui ei, iar fetițele se îngrijiră de atunci de oița cea neagră ca de o surioară a lor și n-o lăsară să ducă lipsă de nimic.

Prințesa-porumbel

(MAROC)

Un rege puternic domnea odată demult peste o întinsă țară din Magreb. Poporul îl iubea pentru că era un rege drept și bun, care se luptase pentru liniștea și pacea pământului ce-l cîrmuia. Dar regele nu era fericit, pentru că în casa lui nu se născuse nici un fiu. Oricît s-au străduit vracii, nici una din soțiile pe care le luase și de care mai apoi se despărțise, din aceeași pricină, nu-i dăruise nici un urmaș. Azi așa, mâine așa, pînă cînd într-o zi un neguțător străin strigă pe sub geamurile palatului:

— Mere fermecate, mere fermecate avem de vînzare!

Dinlăuntrul palatului îl auziră și regele și tînăra lui soție care, mirată de așa marfă, trimise, înaintea soțului ei, o slugă să-i aducă un măr. După ce primi mărul, regina se retrase în iatacurile ei și-l tăie în două. Mîncă jumătate, iar cealaltă jumătate o lăsă pe farfurie. O păuniță intră în încăpere, atrasă de frumusețea și parfumul mărului, fură jumătatea de măr și o duse departe, în scorbura unui copac care-și întindea crengile deasupra fîntîinii unde veneau slugile împărătești să adape caii și celelalte vite ale curții. Acolo, păunița își făcu un cuib încăpător, căptușit cu frunze moi și nu mai plecă din locurile acelea.

Vremea trecu și băiatul căruia între timp regina îi dăduse naștere,

crescu mare și frumos de-i era mai mare dragul regelui să se uite la el. Învățase să minuiască toate armele și era meșter în toate științele. Și ca să fie toate rânduielele împlinite, părinții lui îi hotărîseră și soția, pe fiica uneia din surorile reginei. Prințului nu-i prea dădea inima ghes spre fecioara aceea, dar, de gura mamei sale, se învoi în cele din urmă și nunta trebuia să urmeze.

Într-una din zile, iată că slugile regești se întoarseră înspăimîntate cu animalele de la izvor, iar unul dintre grăjdari povesti cu mare su-părare că nici caii, nici vitele nu mai beau din apa aceea, cu toate că era limpede și curată ca lacrima. Neștiind ce să creadă de o aseme-nea întîmplare, prințul însuși se duse în ziua următoare să vadă care era pricina ce oprea animalele în fața izvorului. Ca și în ajun, caii sforăiră și se dădură înapoi. Prințul se aplecă atunci să vadă dacă se poate desluși ceva în unda albastră. Dar rămase multă vreme așa privind nemișcat apa, iar cînd se ridică de acolo era galben ca turta de ceară, pierdut și cu privirile rătăcite. La castel ceru să fie lăsat singur. Din ziua aceea tînărul căzu la grea boală. Nu mai mîncea, nu mai bea, nu mai voia să vadă pe nimeni și se trase în scurt timp de-i simțiră toți cei din jur sfîrșitul aproape.

Pasămite, văzuse prințul în oglinda apei un chip de fată de o fru-musețe atît de nepămînteană, atît de neînchipuită pentru mintea unui muritor, încît se îmbolnăvise de o dragoste fără leac, căci acel chip era ca un joc de lumini și de umbre: pieritor ca tremurul unde-lor ce-l oglindeau. De unde oare să ia copila aceea? Întrebarea aceasta și-o puneau prințul și slujitorii, dar mai ales regele, care-și vedea feciorul pierind.

În cele din urmă, cerură sfat unui bătrîn pustnic, iar acesta le spuse:

— Prințul s-a îndrăgostit de o djanial¹, care s-a născut din mărul fermecat și a fost crescută de o pasăre fermecată ce-și are cuibul în copacul ce se întinde deasupra izvorului. Pînă nu-i veți găsi fata nu se va vindeca. Ceea ce trebuie însă neapărat este să dăm de urma neguțătorului care i-a vîndut reginei mărul. El singur poate aduce zîna printre muritori.

Zis și făcut. După ce trimiseră soli în toate părțile, slujitorii rege-lui izbutiră în cele din urmă să-l dibuiască pe neguțătorul vrăjitor.

La rugămintea regelui, vrăjitorul își luă descîntecele sale și se așeză la poalele arborelui în care păunița o crescuse pe zînă. După

¹ Zînă, fec.

prima zi de descîntece, copila din copac se prefăcu într-un porumbel ce-și luă zborul alături de păuniță, spre deznădejdea prințului care o socotea pierdută. Cu toate acestea, ea se întoarse seara și se așeză în copac.

Timp de șase zile vrăjitorul își urmă descîntecele, arzînd sub copac felurite ierburi și prafuri pe care le însoțea cu semne și cuvinte necunoscute. În cea de-a șaptea zi, porumbelul coborî din copac și se prefăcu într-o fată de o frumusețe cum nu se văzuse niciodată în locurile acelea. Umbla mai ales cu niște pași ce păreau că nu ating pămîntul, unduindu-și pe spate părul aproape albastru, ca un crîmpei de mare întunecată.

Bucuria prințului era fără margini, își luă mireasa în brațe și se duse cu ea în fața regelui.

— Aceasta va fi soția mea, mărite rege, dă-ne binecuvîntarea.

Era însă în palat o altă fată, care-i purta prințului și zînei o ură neîmpăcată. Aceasta era verișoara tînărului fiu al regelui, cea care-i fusese menită să-i fie soție înainte de a o fi întîlnit pe djanian din copac. Vîrîndu-se în sufletul reginei, fata izbuti s-o atragă de partea ei și s-o facă s-o dușmănească pe zîna. Chibzuiră ele ce chibzuiră cum să scape de ea și, în cele din urmă, îl chemară din nou pe vrăjitor și făgăduindu-i un sipet întreg de aur și nestemate, cele două femei aflară calea să scape de copila din copac.

— Cînd se va pregăti de nuntă, după ce s-a spălat pe cap, să o luați și să vă faceți că vreți să-i uscați părul. Să i-l ridicați și cînd va sta aplecată în jos să-i înfigeți acul acesta în ceafă.

Vrăjitorul înmînă cu aceste cuvinte verișoarei prințului un ac subțire de aur. Fata făcu întocmai. Înainte de nuntă, după ce se îmbăie și se pregăti să se îmbrace, zîna o rugă ea însăși pe verișoara logodnicului ei să-i usuce părul și s-o pieptene. Cînd fu culcată cu capul în poala ei, fata cea haină, care-i purta simbetetele, îi înfipse acul adînc în cap. În clipa aceea zîna se prefăcu într-un porumbel, ieși din încăpere și dispăru pe geam. Cînd veni prințul să-și întîmpine logodnica, ia-o de unde nu-i. Tînărul fu cît pe aci să-și piardă mințile. Căzu din nou la pat. Dar regina îl tot mîngîia, și-l mîngîia, spunîndu-i că zînei-porumbel nu i-ar fi plăcut viața închisă într-un palat.

Prințul nu voia însă să știe de nimic și porunci să se curețe grădina și pomii din fața casei, doar, doar s-o întoarce porumbița într-unul din copaci. Așa s-a și întîmplat. În vreme ce lucrau la sădierea pomilor și a florilor, grădinarii auziră pe sus risete și șoapte:

— M-am născut dintr-un măr, m-a crescut o păuniță, m-am logo-

dit cu un prinț și m-au vrăjit mama și prima lui logodnică!

Grădinarii nu întârziară să se ducă să-l caute pe prinț și să-i povestească ce auziseră.

Acesta nu se îndoii nici o clipă că zîna se afla în preajma lui și chemă din nou vrăciul din munți să-l sfătuiască cum s-o aducă înapoi. Acesta porunci să i se dea o rîșniță și niște boabe de grîu și trimițînd o babă sub copacul de la izvor o învăță ce să facă.

Baba începu să se vaite în gura mare:

— Ce tristă e bătrînețea! Nu mai văd nimic. Nici să torn boabele în rîșnița aceasta. Vai, vai! Și nu-i nimeni aici să mă ajute!

De sus, porumbița îi răspunse:

— Nu așa, mătușico, întoarce morișca, nu vezi că ai turnat boabele pe jos?

— Nu văd, maică, făcu bătrîna, nu văd deloc! N-ai vrea să mă ajuți?

În cele din urmă, porumbița coborî din pom, baba puse mîna pe ea și vîrînd-o într-o colivie o duse prințului care-o încuie pe dată în iatacul său.

Dar cele două femei, care-i purtau sîmbetele, se furișară în lipsa prințului, scoaseră porumbița din cămara lui și-o aruncară în pivnița de cărbuni.

Întorcîndu-se în iatac, prințul se mînie atît de tare că nu-și găsisese pasărea iubită, încît regina fu nevoită să-i mărturisească rușinată cum că ea o băgase în pivnița de cărbuni, mințind că porumbița voise să zboare din nou pe geam. Pe loc prințul coborî în beci și scoase pasărea la lumină. Dar în ce hal era sărmana! Neagră de praf de cărbune! Fiul regelui o luă cu gingășie, începu s-o spele și s-o curețe cu mîna lui. Atunci dădu peste acul din capul porumbiței și i-l trase imediat afară.

Ce minune se întîmplă atunci!? Zîna se afla din nou în fața lui, vie, în toată strălucirea frumuseții ei. Ea îi căzu prințului în brațe și-i povesti tot ce i se întîmplase, toate suferințele prin care trecuse din pricina pizmei și răutății verișoarei lui. Aceasta își primi pedeapsa cuvenită, iar regina fu izgonită de la palat și-și termină zilele cerșind la margine de drum.

Prințul însă trăi ani îndelungați și fericiți lîngă prințesa lui, cea născută dintr-un măr, care-i dăruî mulți copii frumoși și plini de noroc.

Cum s-a răspândit înțelepciunea în lume

(NAMIBIA)

Trăia odată în Taubi un om bătrîn, atît de bătrîn, că-și uitase și el numărul anilor. I se spunea moș Ananzi și toți cei din jur știau că adunase întreaga înțelepciune a pămîntului la un loc.

Într-adevăr, bătrînul o strînsese cam pe toată într-o oală de lut, pe care o ținea mereu aproape de el.

Odată, ce-i veni moșneagului în minte, se hotărî să ascundă oala lui umplută cu înțelepciune să n-o mai găsească nimeni. Se sculă așadar, a doua zi, dis-de-dimineată, și porni să caute o ascunzătoare potrivită. Cînd să iasă însă din colibă, iată că se trezi feciorul lui cel mai mic.

„Unde s-o fi ducînd tăticu, așa cu noaptea în cap și fără o fărîmă de mîncare în pîntec“? se întrebă băiatul pe care-l chema Kweku Tsin.

Stîrnit de curiozitate, el se sculă binișor și se luă după tată-său. Acesta merse multă vreme și se opri într-un loc unde creșteau cei mai înalți bananieri din toată pădurea. Se suci, se învîrți și în cele din urmă alese copacul cel mai înalt, ca să facă ascunzătoare din el. Voia să urce oala cu înțelepciune în vîrfurile bananierului, gîndind că nu avea să-i treacă prin minte nimănui s-o caute acolo. Își atîrnă așadar oala de gît cu o sfoară groasă și începu urcușul. Bananierul

însă avea tulpina netedă și era neînchipuit de greu să te cațeri pe trunchiul lunecos. Peste toate, ceea ce îl stînjenea mai tare pe bătrîn era tocmai legănatul vasului agățat de gît, care se clătina mereu între pieptul lui și copac, fie împiedicîndu-l să urce, fie sperîindu-l la orice pas, că la cea mai mică neatenție se face țandări. Soarele ajunsese drept în mijlocul bolții cerești aruncîndu-și, cu puterea ce o are la nămiează, razele dogoritoare drept în creștetul bătrînului, care nu ajunsese decît la jumătatea copacului. Feciorul lui îl privea uimit de jos și văzînd cum se zbuciumă bătrînul ca să nu spargă vasul buclucaș, de la o vreme simți că nu-l mai rabdă inima. Se suci, se răsuci, însă dorința de a-și ajuta acum părintele, pe care în alte dăți îl supărase, fu mai tare.

— Da' bine, tată, îi strigă el, de ce nu-ți atîrni vasul acela în spate, nu te-ar stînjiene deloc la urcat!

Bătrînul, se opri, se uită în jos și își văzu băiatul.

— Ia te uită, spuse el, crede omul că a strîns toată înțelepciunea lumii la un loc și-i arată propriul lui copil că are mai multă minte decît tată-său!

Zicînd acestea, de uimire și de ciudă, bătrînul își dădu drumul și într-o clipă alunecă înapoi pe coaja netedă a bananierului.

Cînd ajunsese jos, luă vasul și-l zvîrli cît putu de departe. Lovindu-se de un copac, se făcu bucăți, iar de atunci se spune că înțelepciunea s-a răspîndit pe întreg pămîntul.

De ce se folosește broasca țestoasă împotriva duhurilor rele

(NIGERIA)

Doi copii s-au dus odată la un mare șef de trib pe care îl chema Ogodo. Acesta le-a dat să bea cola și i-a întrebat cum se numesc. Primul din copii i-a răspuns că-l chemă Fîntîină-de-istețime, iar celălalt, Nătărău-fiul-lui-Prostovan. Șeful de trib l-a întrebat pe primul copil de ce se numește așa, iar acesta îi răspunse pentru că știe să răspundă la orice i s-ar fi cerut. Întrebîndu-l și pe celălalt copil de ce îl chema așa, el răspunse că oamenii îi dăduseră acest nume pentru că nu știa nimic. Șeful de trib a dăruit apoi o găină grasă Nătărăului și un cocoș lui Fîntîină-de-istețime, rugîndu-i ca fiecare să-i aducă două ouă în ziua următoare. Pe urmă, copiii s-au dus acasă.

Dar, în vreme ce găina Nătărăului făcu a doua zi două ouă, cocoșul lui Fîntîină-de-istețime nu făcu nimic.

Fiind de multă vreme bun prieten cu broasca țestoasă, Fîntîină-de-istețime se duse la ea să-i ceară sfatul în privința cocoșului care, ca orice cocoș, nu făcea ouă.

— Nimic mai ușor, nu-ți face griji, îi spuse broasca. Lasă-l mîine pe Nătărău să se ducă cu cele două ouă și tu du-te poimîine. Iar dacă te întreabă șeful tribului de ce ai întîrziat, spune-i că ieri ai stat pe lîngă tatăl tău, care aștepta să nască.

Fîntîină-de-istețime făcu întocmai cum îl învățase broasca, spunînd-

du-i șefului de trib că-l roagă să-l ierte de întârziere, dar tatăl lui era gata să nască.

Șeful de trib se uită la el și-l scuipează între ochi.

— Nu ți-e rușine? Ai văzut vreodată un bărbat să dea naștere la copii?

— Dar tu ai văzut cocoș făcând ouă?

Atunci șeful de trib pricepu că într-adevăr copilul e isteț și-i spuse:

— Mîine să vii să-mi dobori copacul din fața locuinței mele.

Băiatul îi răspunse că așa va face și îndreptîndu-se spre casă trecu pe la prietena lui, broasca țestoasă, căreia îi povesti dorința șefului de trib: pasămite, copacul pe care ceruse să i-l taie era atît de înalt, încît nici nu i se vedea vîrfurile.

Broasca țestoasă liniști copilul:

— Nu te teme. Du-te mîine și spune-i șefului să ia piatra din pragul casei sale și să ți-o sfarme pînă se prefacă în pulbere. Și dacă te întreabă de ce-ți trebuie praful spune-i că vrei să ți-l presari pe piept ca să prinzi putere să poți doborî copacul.

Copilul făcu așa cum îl învățase broasca. Ajungînd în fața șefului de trib, el îl rugă să-i sfărîme piatra din pragul casei și s-o prefacă în pulbere, avînd nevoie de ea ca să dobîndească puterea de a doborî copacul.

— Pe cine ai mai văzut tu, băiete, sfărîmînd pietrele între palme?

— Dar tu pe cine ai văzut doborînd un asemenea copac cu brațele?

În sinea lui, șeful de trib recunoscuse deșteptăciunea copilului, dar nu voi să se dea bătut, și-i spuse din nou:

— Mîine să vii să bei toată apa din mare.

Băiatul se duse din nou să ceară sfat de la prietena lui broasca țestoasă. Povestindu-i ce mai vrea de la el șeful tribului, ea îl învăță ce să facă:

— Mîine, cînd te duci acolo, bagă un deget în mare, pe urmă ling-e-l și spune-i că apa mării nu e destul de sărată și că tu nu poți înghiți ceva nesărat.

Urmînd sfatul broaștei, băiatul îi spuse întocmai șefului de trib, iar acesta îl întrebă:

— Nu știai că apa nu-i destul de sărată?

— Dar tu știai pe cineva care să poată bea toată marea?

Mirat peste măsură de răspunsurile copilului, șeful de trib îi spuse:

— Aș vrea să mi-l aduci pe cel ce te-a învățat toate acestea.

Fîntîna-de-isteţime îi spuse broaştei ţestoase despre dorinţa şefului de trib, iar aceasta, gîndind că vrea s-o răsplătească în vreun fel oarecare, se învoi să meargă la el a doua zi, împreună cu băiatul.

Şeful de trib îi primi pe oaspeţi cu cola, apoi luă broasca ţestoasă cu binişorul şi-i puse pe furiş nişte leacuri năzdrăvane în cutele feţei, spunîndu-i:

— Broască ţestoasă, vei fi întotdeauna întrebuinţată să iei puterea duhurilor rele şi să ne ajuţi să izgonim pe oamenii păcătoşi, care ne tulbură liniştea. Te vom folosi în preziceri, iar carapacea ta va ajuta pe cei lipsiţi de simţire şi minte să le dobîndească şi să devină înţelepţi. Du-te acum şi deseară te vom lua să împlineşti fapta aceasta.

Plecînd de acolo, broasca spuse:

— Duh păzitor al pămîntului, fă în aşa fel să nu fiu folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele.

Prafurile pe care şeful tribului i le pusese în cutele feţei, îi răspunseră:

— Trebuie să fi folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele.

Broasca plecă şi se ascunse într-o gaură sub pămînt, dar şeful tribului veni curînd şi întrebă de ea, iar leacurile îi răspunseră că ea se ascunsese în văgăuna de sub pămînt. Atunci şeful porunci leacurilor:

— Aduceţi-o la mine!

Şi leacurile scoaseră de sub pămînt broasca ţestoasă, care fu folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele din ţara aceluia şef de trib.

De atunci broasca ţestoasă a fost întrebuinţată pentru a ajuta pe cei fără minte să dobîndească ceva din ce le lipsea. Ea ocroteşte de asemenea pe cei din ţara Igbo de ierburi vătămătoare, este folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele şi împotriva celor ce tulbură liniştea oamenilor cu faptele lor nesăbuite.

Adamu și frumoasa lui soție

(NIGERIA)

Trăia odată, într-un oraș, un om care ducea o viață de pustnic. Era atîta de drept și de bun, încît îl iubeau nu numai oamenii, ci și întreaga fire. Din această pricină, omul acesta, pe care-l chema Adamu, izbutise să înțeleagă limba animalelor, a păsărilor, a insectelor, a copacilor, ba pricepea chiar ceea ce voiau să spună pietrele cele necuvîntătoare.

Cam în aceeași vreme se născuse în oraș o fată, cu cîțiva ani mai tînră decît Adamu, pe care nici o alta n-o întrecea în frumusețe, gingășie și virtute. Cu toate că părinții ei nu erau bogați, fata, căreia i se spunea Sonkowa, adică cea dorită de toți, fu cerută în căsătorie de tinerii cei mai înstăriți și voinici și, înaintea tuturor, de legiuitorul orașului, care era și omul cel mai puternic dintre toți.

Fata însă îl cunoscuse pe Adamu, a cărui frumusețe sufletească îi cîștigase inima. Și, cu toate că în orașul acela părinții aveau putere asupra copiilor siliți să-i asculte, Sonkowa nici nu voi să audă de o altă căsătorie decît cu Adamu cel îndrăgit de ea. În zadar o amenințară și o pedepsiră părinții în fel și chip, fata nu se plecă voinței lor. Ba, mai mult, de la o vreme, văzînd că n-o mai scoate la capăt, nu se mai atinse nici de mîncare, nici de apă, spunînd că moartea îi era mai plăcută decît căsătoria cu legiuitorul orașului, căruia o făgădui-

seră părinții. Aceștia, pricepînd că nu au sorti de izbîndă cu fata lor, se înțeleseră în ascuns cu legiuitorul să se învoiască la căsătoria fetei cu Adamu și apoi să tocmească pe cineva să-i curme acestuia, în taină, viața.

Auzind vestea cea bună, că i se încuviințase măritișul cu cel iubit, Sonkowa începu să mănînce și să revină la viață. Curînd căsătoria celor doi tineri se făcu și ei ar fi trăit fericiți, dacă Adamu n-ar fi aflat prin puterea duhului său atotpătrunzător că legiuitorul aștepta un prilej ca să-l ucidă. Cei doi tineri horărîră, așadar, să părăsească în mare taină orașul, care fu cuprins de o mare jale cînd află această veste: plîngeau clădirile, copacii și locuitorii în graiuri numai de Adamu cunoscute.

Cînd să iasă din oraș, cei doi tineri întîlniră furnicile unui mușuroi. Regina furnicilor îl întrebă pe Adamu:

— Unde plecați la asemenea ceas al dimineții?

— Legiuitorul orașului vrea să-mi ia viața, așa că mergem în altă parte, să trăim în pace.

— Dacă o să pleci din oraș, vom fi totdeauna îndurerate. Putem să vă însoțim și noi?

— Eu plec din oraș, le răspunse Adamu, pentru că sînt silit s-o fac, dar vom fi bucuroși dacă vreți să ne însoțiți.

Așa că plecară cu toți spre un țel necunoscut. Dar nu trecu mult și iată că întîlniră în cale Alunecușul și Piedicușul. Amîndoi îi cerură lui Adamu învoirea să-i însoțească, iar acesta le-o dădu. După cîtva timp, iată că întîlniră două păsări moțate, care cerură și ele încuviințarea să li se alăture. Mai străbătură o bucată de drum și dădură peste o broască, apoi peste un șarpe care păreau că-i așteaptă ca să-i însoțească, ceea ce și făcură.

După o călătorie lungă, ajunseră, în sfîrșit, cu bine, la porțile unui oraș mare și frumos, ce se numea Danisa. Peste acesta domnea un rege a cărui faimă se întinsese pînă departe și care adusesse o bună rînduială în viața oamenilor de acolo. Toate ar fi fost bune și lumea ar fi trăit în tihnă, dacă n-ar fi fost șeful gărzilor palatului, cel care era ochii și urechile regelui și-l înștiința despre tot ce se petrece în oraș. Omul acesta, ros de o boală care-l umpluse de bube, pocindu-i chipul, pe cît îi era de schilod sufletul, era urît de toată lumea, care nu-i spunea altfel decît Bubosul. Și avea Bubosul ciudă mai ales pe oamenii buni, pe cei fericiți, pe care-i pîra regelui pentru tot felul de vini născocite de el, din plăcerea de a face rău.

Seful gărzilor stătea toată ziua la porțile orașului și afla cine iese

și cine intră, cu ce treburi și cu ce păsurile. Așa încît fu cel dintîi care-l văzu pe Adamu și pe soția lui intrînd în oraș. După ce-și reveni din uimirea pe care i-o pricinuiseră neasemuita frumusețe a Sonkowăi, Bubosul fugi drept la rege și-i spuse:

— Mărite doamne, dacă ai două urechi, te rog să-ți închipui că ți-a crescut și o a treia, ca să auzi vestea pe care ți-o aduc.

— Ce s-a întîmplat? făcu regele curios.

— Ți-a intrat în oraș, o rege, cea mai frumoasă femeie care s-a pomenit vreodată pe meleagurile acestea. E singura pe care o cred vrednică să-ți fie regină.

— Și cine e minunea aceasta, căpitane? întrebă regele obișnuit cu laudele aduse frumoaselor pe care șeful gărzilor voia să le aducă la palat.

— E nevasta unui om sărman, care a intrat azi în orașul nostru.

— Păi bine, omule, dacă e soția cuiva, cum s-o mai fac și nevasta mea? zîmbi regele.

— Mărite doamne, cînd ai s-o vezi, ai să dai jumătate din împărăție să fie a ta. Și-apoi, nu cred eu, rege slăvit, că sărăntocul ei nu va fi mulțumit s-o dea Măriei tale, dacă-i făgăduiești ceva în schimb.

— Căpitane, știi că mie asemenea lucruri necurate nu-mi sînt pe plac. Dacă găsești o cale să mi-o aduci pe această tînără femeie fără să se facă vîlvă și fără să se plîngă bărbatul ei, fă-o și te voi răsplăti. Ia hotărîrile pe care le crezi de cuviință.

Bubosul se suci, se răsuci, dar nevenindu-i la îndemînă să întreprindă dreptul în vorbă cu Adamu, se gîndi că-i mai sănătos să-i trimită o slugă cu o otravă puternică, care să-l scoată din calea lui și din mijlocul celor vii.

A doua zi, cînd solul Bubosului care aducea otrava se arătă în casa lui Adamu, Alunecuş îi ţinu calea și-i făcu picioarele s-o ia razna, iar Piedecuş îl făcu de se poticni de-a dreptul și căzu sluga, și făcu praf vasul în care aduseseră otrava pregătită pentru Adamu. De rîndul acesta tînărul scăpă, dar nu pentru multă vreme.

Mai lăsa Bubosul să treacă cîtva timp, apoi trimise un al doilea sol care păți ca și primul, pînă cînd șeful gărzilor regești se gîndi la altă cale să scape de Adamu. Și anume, el îl învăță pe rege să-l cheme pe tînărul soț al Sonkowăi și să-l pună la o încercare atît de grea, încît să n-o poată îndeplini și ca urmare să fie pedepsit a-și pierde soția.

Regele porunci așadar să fie adus Adamu în fața lui și arătîndu-i doi saci, unul cu grîu și celălalt cu sorg, ceru să fie amestecate bo-

bele. Apoi îi porunci lui Adamu să le aleagă în următoarele două zile, altfel era osîndit să-și piardă soția.

Cînd sosi acasă și-i povesti Sonkowăi cele întîmplate, pe amîndoi tinerii îi lovi o asemenea durere, încît lacrimile li se rostogoliră popot pe obraji și căzură la pămînt peste forfota furnicilor. Regina lor se și înfățișă lui Adamu întrebîndu-l care-i e păsul. El îi povesti atunci despre încercarea la care îl pusese regele și după ce-l ascultă, furnica îl liniști, făgăduindu-i că-l va scoate din impas. Cît ai clipi, ea chemă toate furnicile, le puse la treabă, iar într-o zi și o noapte grîul fu ales de sorg și Adamu se înfățișă regelui cu cei doi saci aleși, în mai puțin de două zile.

A fost mare uimirea regelui văzînd o asemenea faptă, dar și mai mare a nemernicului de Bubos. Stătu el ce stătu pe gînduri, apoi se duse din nou la rege și-l învăță alt șiretlic, cu care să-l prindă pe Adamu. Și anume îl puse pe rege să-l cheme pe Adamu și în fața lui să arunce în lacul din mijlocul orașului un inel prețios pe care Adamu trebuia să-l scoată în următoarele trei zile.

Care nu fu spaima tînărului cînd auzi ce-l așteaptă, pentru că toată lumea știa că apa lacului nu numai că era bîntuită de o mulțime de crocodili, dar era și otrăvitoare. Deznădejdea stoarse din nou lacrimi amare celor doi soți. De data aceasta, broasca le auzi plînsul și li se înfățișă:

— Lasă, stăpîne, nu te mai amări atîta, îi spuse ea. Uite, eu o să mă afund pe dată în lac și mă voi strădui să-ți aduc inelul.

— Îți mulțumim, iubita noastră prietenă, oftară tinerii și petrecură broasca pînă la malul apei. Aici, ea coborî în adîncuri și se afundă și se afundă, mișcîndu-se cu mare grijă printre mulțimea de crocodili și pești hrăpăreți, care la tot pasul erau gata s-o înghită. În sfîrșit, ajunse la fundul apei, dar, ce să vezi? Pe locul unde socotise că a căzut inelul se afla un crocodil mare și bătrîn care fără îndoială că-l înghițise!

Broasca făcu atunci ce putu să scoată jivina din fire, ca s-o înghită, să ajungă în burta ei și să ia astfel urma inelului. Și, într-adevăr, supărat de tot ce-i spusese mica broască, crocodilul o înghiți nemestecată. Ajungînd în burta lui, broasca găsi, cum bănuise, inelul alături de multe alte lucruri prețioase care încăpuseră între falcile înspăimîntătorului animal. Îl luă și se apucă să-l scurme în burtă pe crocodil, ca să-l facă acum s-o dea iar afară. Într-adevăr, fiorosul animal simți că-i lucrează ceva în pîntece și, cînd icni o dată, scuipă afară broșcuța, cu inel cu tot.

Fără să mai aștepte o clipă, ea înotă la suprafața apei, unde o așteptau Adamu și Sonkowa. Care nu le-a fost bucuria văzînd-o că aduce inelul! Adamu îl luă și fără întîrziere se înfățișă cu el regelui. Acesta rămase și mai gînditor decît prima oară, văzînd ce putere are Adamu, căci în altceva nu putea crede decît numai în forța supranaturală cu care tînărul era fără îndoială înzestrat.

Aproape că regele ar fi pus capăt încercărilor menite să-l despartă pe Adamu de nevastă, dacă Bubosul nu l-ar fi zgîndărit mai departe și nu i-ar fi șoptit o altă năzdrăvănie cu ajutorul căreia avea să se descotorosească fără doar și poate de un asemenea primejdios locuitor al orașului.

Regele îl puse deci pe Adamu la o nouă încercare și anume îi ceru să-i aducă într-o lună șapte spice de sorg pîrguite atunci.

Cînd auzi de o asemenea poruncă, sărmanul tînăr încremeni, căci sorgul nu mai putea crește în jumătatea aceea a anului, nici într-o lună și nici în șase. Anotimpul cultivării lui trecuse și nu avea să revină decît decît după multe luni, iar pînă atunci recolta nouă de sorg nu se mai găsea decît într-o altă țară foarte departe de orașul lor. Sărmana Sonkowa nu mai știa ce să facă de atîta amărăciune: ea își dădea foarte bine seama că era pricina tuturor necazurilor lui Adamu și că avea să fie smulsă de lîngă el dacă nu izbutea să ducă la bun sfîrșit și această neînchipuită încercare. Plînsul lor ajunsese pînă la cele două păsări moțate, care îi însoțiseră cînd plecaseră de acasă. Ele coborîră pe umerii lor și le făgăduiră să facă tot ce le va sta în puteri ca să aducă cele șapte spice de sorg cerute de rege.

Pe dată ele și porniră, îndreptîndu-se mereu spre răsărit.

Moțatele nu s-au oprit din zbor, zi și noapte, pînă ce n-au ajuns într-un loc unde era anotimpul ploios și lumea începuse să semene sorgul. Păsările însă nu s-au oprit nici acolo, ci și-au urmat zborul, și după alte șapte zile au ajuns într-un ținut unde sorgul era copt și aștepta să fie cosit. Aici păsările s-au lăsat la malul înflorit al unei ape, au băut din undele ei și pe dată s-au prefăcut în două fecioare de o neînchipuită frumusețe. Nu departe de rîu, niște tineri strîngeau recolta de sorg. Zărind fetele care începuseră să se depărteze, tinerii fugiră după ele și le poftiră la umbră, să prînzească cu ei. Fetele mîncară, iar după-amiază cei doi țărani adunară cîte două mănunchiuri de spice de sorg și le dăruiră celor două fecioare, spunîndu-le că aveau să vină să le vadă în țara lor. Fetele le mulțumiră pentru toate gîndurile bune, apoi porniră singure spre malul rîului. Acolo, îngrijindu-se să nu fie văzute de cineva, băură din nou apă din lac și

se prefăcură în ceea ce fuseseră: două păsări moțate. Fiecare purta pe spate cîte un mănunchi, nu cu șapte, ci cu paisprezece fire de sorg, cu care Adamu se și înfățișă regelui. Bubosul, care se afla în spatele lui, abia își putea ascunde necazul. Dar se stăpîni. Regele se văzu nevoit să-i mulțumească lui Adamu și să-i mai făgăduiască pe deasupra și o răsplată.

După plecarea lui, să te ții ce-i fu dat Bubosului să audă! Regelui îi venea să-l facă mici bucăți pentru umilințele pe care le înghițise prin biruința lui Adamu în toate încercările la care acesta fusese supus.

Bubosul plecă la casa lui în culmea furiei, hotărît să facă orice ca să-l piardă pe Adamu. Mai chibzui el ce mai chibzui, apoi ceru ajutorul unei femei de la curte, care șterpeli regelui un giuvaer de preț și-l dete Bubosului. Pasămite, acesta știa că furtul din comorile palatului se pedepsea cu moartea. Punînd așadar mîna pe un giuvaer al regelui, Bubosul își duse la împlinire planul mîrșav de a arunca vina acestui furt asupra lui Adamu. Prin mijlocirea unei slugi credincioase, el strecură într-o noapte giuvaerul regesc în casa lui Adamu.

Puse pe urmele hoțului gărzile orașului, care se duseră de-a dreptul la casa străinului și cotrobăindu-i în locuință, găsiră ceea ce căutau: dovada vinovăției celui năpăstuit. Cu o seară înainte însă, șarpele, cel care plecase împreună cu cei doi tineri din orașul lor de baștină, ieși din ascunzătoarea lui și le povesti tot ceea ce avea să urmeze: regele se va lăsa înduplecat de Bubos să-l condamne pe Adamu la moarte. Dar că, în ceasul executării pedepsei, el, șarpele, avea să se strecoare pînă în față la fiul cel mare al regelui, să-l muște. Veninul lui avea să-l facă pe prinț să leșine și nimănui nu-i va sta în putință să-l readucă în simțire.

— Atunci, încheie șarpele, te vei înfățișa regelui și-i vei spune să te lase să-l vindeci pe prinț. Și-i vei cere pentru aceasta ficatul sau inima Bubosului, pentru a freca rana de pe piciorul băiatului. Altfel, mușcătura îi va aduce moartea.

După aceste cuvinte, șarpele se făcu nevăzut.

Lucrurile se întîmplară întocmai cum le înfățișase el lui Adamu. Cînd se adunară mai marii orașului, pregătindu-se să ia parte la osînda lui Adamu, un șarpe uriaș răsări ca din pămînt și înainte ca cineva să poată face ceva îl mușcă pe prinț de picior. Acesta căzu pe dată în nesimțire și oricît se străduiră toți vracii regelui, nimeni nu-l putu ajuta. Atunci îi vorbi și Adamu regelui:

— Mărite doamne, dacă vei voi știu eu pentru prinț leacul!

— Ce leac să mai primească de la un osîndit! sări Bubosul cu gura.

— Ba spune degrabă, dacă știi vreo cale, și te voi răsplăti, îi răspunse regele în culmea deznădejdi.

— Uite, rege, că să-l vindec pe prinț îmi trebuie în chiar clipa aceasta inima sau ficatul unui bubos!

— Numai atât? făcu regele uimit. Căutați și găsiți un bubos, că de nu, unde vă stau picioarele o să vă stea și capul!

Îngroziți, slujitorii regelui se împrăștiară care încotro și cel dintîi care voise să se facă nevăzut a fost șeful gărzilor, înțelegînd ce soartă îl așteaptă dacă nu găseau îndată pe bubosul de leac, cerut de Adamu. Dar era prea tîrziu. Înțelegînd că viața feciorului îi e mai scumpă decît cea a slugii sale, oricît de credincioasă i-ar fi fost, regele porunci să fie ucis Bubosul iar ficatul și inima lui să fie date prințului spre vindecare.

Adamu făcu întocmai cum îl învățase șarpele și cît ai clipi, tînărul își veni în simțiri și se ridică în picioare. Mare fu bucuria regelui văzînd așa minune. El îi făgădui lui Adamu multe bogății și-l rugă să primească slujba de mare sfetnic. Tînărul îi mulțumi, făgăduindu-i că-l va ajuta totdeauna cu știința lui, dar îl rugă să-l lase să trăiască și de aci înainte ca un înțelept, departe de curte, de ambiții și de orice glorie deșartă. Regele se învoi și-i dăruî lui Adamu o casă frumoasă cu minunate grădini, unde cei doi soți trăiră o viață fericită, spre binele întregii țări și a tuturor celor necăjiți, care veneau la ei după sfat și ajutor.

Primii oameni

(MADAGASCAR)

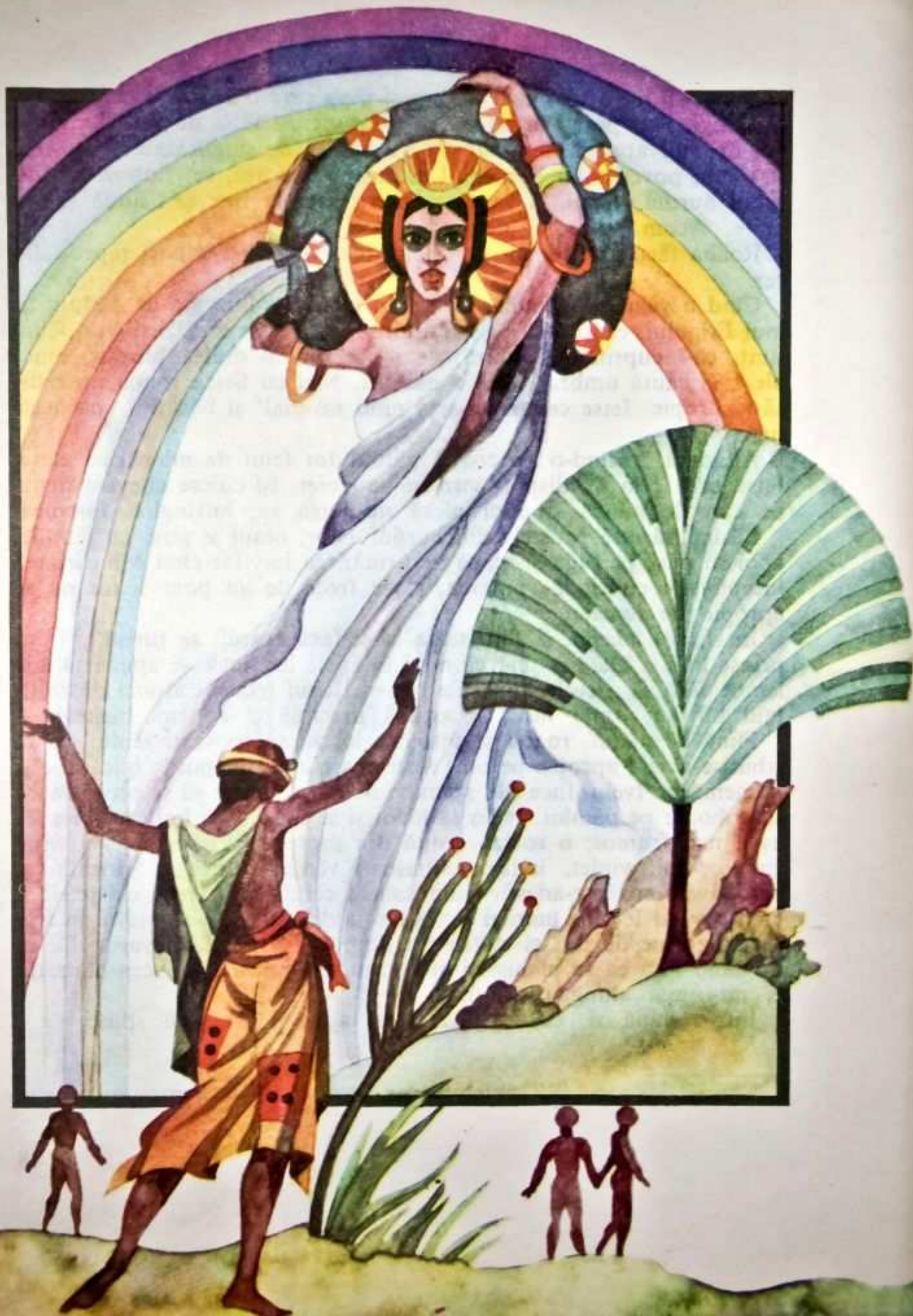
Primul om a fost Ietse. Trăia fericit pe pământ, fără să facă nimic, pentru că avea de toate. Ca să nu se plictisească, făcea mici statuete din pământ după chipul lui. Când termină cea de-a zecea figurină, zeul cel mare îl văzu și chemînd la sine una din roabe, îi spuse:

— Doresc să te măriți cu Ietse.

— Fie, dar te-ai gîndit bine? Poate nu vrea el să mă ia.

— M-am gîndit. Pentru aceasta îți voi da opt burduri, să le ai la tine. Dacă vezi că nu vrea cu nici un chip, ai să scoți din primul Frigul. Atunci o să vină să te caute, ca să se încălzească lîngă tine. Apoi, dacă ai să vezi că nu rămîne, ai să scoți din alt burdof, Căldura. O să vină să caute răcoarea brațelor tale și a colibei în care-l vei pofti. Dacă nici așa nu rămîne la tine, ai să scoți din alt burdof Setea și ai să-i dai să bea apă proaspătă și sucuri de fructe. Iar dacă încăpățînarea lui nu se curmă nici acum, vei da drumul la Foame din al patrulea burdof și te vei apuca să gătești în fața lui feluri din cele mai gustoase. S-ar putea să nu se uite nici la mîncare și atunci desfăcînd un alt burdof, vei da drumul Muștelor care-l vor înțepa tare și atunci te va căuta să-i țese un lamba¹. Apoi, dacă nu se va apropia nici acum de tine, vei slobozi, din burdoful al șaselea, Mîn-

¹ Bucată mare de țesătură în care se înfășoară malgașii.

cărimea. El nu o va putea îndura și-ți va cere o alifie cu care va voi să-l ungi. S-ar putea să nu vrea nici atunci să te ia de nevastă. Ai să dai drumul atunci Plictiselii. Se va sătura de singurătate și va veni să-i spui povești. Iar dacă nu-l astîmperi nici așa, vei slobozi din ultimul burduf, Rîsul. Îi va place și va veni la tine să-l audă și să-l imite. Acum du-te și încearcă.

Roaba făcu așa cum îi poruncise marele zeu și coborî repede din cer.

Cînd o văzu pe pămînt, Ietse fugi cît colo. Iar cînd ea dădu drumul Frigului, el își tăie lemne, aprinse focul și se încălzi singur. Cînd simți că-l cuprinde Căldura, ce ieșise din al doilea burduf, omul plecă și căută umbra deasă a pădurii. Nici cu Setea roaba nu reuși să-l apropie. Ietse creștă scoarța unui ravenal¹ și bău din apa acestuia.

Altădată, văzînd-o pe roabă gătind tot felul de mîncăruri alese, Ietse urcă plin de dispreț într-un bananier, își culese cîteva banane pe care le mîncă și apoi plecă de lîngă ea, înfrîngînd Foamea.

Lăsînd să iasă Muștele din burduful lor, omul le goni cu mîinile, apoi se puse pe fugă și scăpă de urmărirea lor. Iar cînd Mîncărimea începu să-i cuprindă spinarea, el se frecă de un pom și tot nu se apropie de femeie.

În sfîrșit, încercă și Plictiseala să-și facă rostul: se furișă și-i cuprinse inima. Dar simțind că nu e în apele lui, Ietse se apucă să taie lemne fără să asculte poveștile femeii. Rîsul izbucni atunci din ultimul burduf: omul însă își astupă urechile și adormi buștean.

Plină de năduf, roaba se întoarse în cer și-i povesti zeului că nu izbutise să și-l apropie pe om. Acesta o trimise înapoi la bucătărie și o chemă pe Ivelo, fiica lui, spunîndu-i că va trebui să se pregătească să coboare pe pămînt. Ivelo se învoi și se duse să-și îmbrace ceea ce avea mai frumos: o rochie croită din șapte văluri în toate culorile curcubeului: violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu și roșu. Ivelo era într-adevăr frumoasă ca cerul, ca soarele, ca stelele și cînd o văzu Ietse o îndrăgi și voi s-o ia de soție. De atunci el nu mai făcu figurine de lut, ci stătea tot timpul și-și privea nevasta. De la un timp însă ea se plictisi și nici statuetele pe care le lucra bărbatul ei nu-i mai alungau urîtul.

Într-o bună zi, ea se gîndi să-și ajute soțul și îi spuse:

¹ Ravenal, sau pomul călătorului, conține un lichid care se poate consuma în locul apei.

— O să mă urc înapoi la cer și o să-i cer tatălui meu un burduf de viață să torn peste statuetele tale.

Cînd plecă fiica zeului, pe pămînt începu să plouă, iar cînd se întoarse, se făcu din nou soare și lumină. Ivelo luă burduful adus de ea și-l răspîndi peste statuetele lui Ietse, iar acestea prinseră viață.

Aceștia au fost primii oameni, copiii lui Ivelo și ai lui Ietse.

După multă vreme acesta din urmă a murit.

Se spune că urarea „ietse“, care se face pînă astăzi între malgași cînd cineva strănută, a rămas din strămoși, în amintirea primului om. Ivelo însă este nemuritoare. Din cînd în cînd ea vine pe pămînt să-i vadă pe copiii copiilor ei, îmbrăcată în văluri strălucitoare, violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu și roșu.

Cel ce caută neobișnuitul

(MADAGASCAR)

Tinărul Zatuve nu știa nici el ce anume era ceea ce-și dorea cu atîta ardoare, dar simțea că dacă nu găsește acel ceva nu va avea niciodată liniște.

Odată, scos din sărite de dorința nesăbuită a fiului său, tată-său îi spuse:

- N-ai decît să te duci să cauți mistrețul alb!
- Dar cum să-i dau de urmă? voi să știe Zatuve.
- Se spune că se tîrăște cu burta pe pămînt și lasă o dîră. N-ai decît să cauți dîra aceea. Frații tăi or să te însoțească.
- Bine, tată, o să megem! zise Zatuve bucuros.

Dar mama celor trei tineri se înspăimîntă foarte tare, căci ea știa ce primejdioasă era vînătoarea mistrețului alb. Fugi repede și smulse trei fire de cînepă, pe care le așeză într-un vas în coliba lor. Cele trei plante aveau darul să înceapă să se legene cînd fiii ei erau în primejdie, înștiințînd-o astfel de soarta lor. Atunci ea știa că trebuie să se roage duhurilor ocrotitoare să le stea în ajutor.

Zatuve plecă însoțit de cei doi frați ai săi și de șase cîini. Au rătăcit ei multă vreme fără să întîlnească altceva decît porumbei verzi, papagali, și bibilici. Obosiți frînți, cei trei frați își împletiră hamace din liane, le agătară în pomi și se culcară. Dimineața ei porniră din

nou în căutarea mistrețului minunat. Doi o luară într-o parte, iar Zatuve în cealaltă. Și iată că deodată el văzu o diră care serpuia pe pământ, înconjurată de urmele de copită ale animalului. Își chemă frații și se luară după urma aceea, care-i duse într-o poiană întinsă, unde le fu dat să vadă într-adevăr o prăveliste nemaipomenită: în mijlocul poienii, mistrețul alb se învîrtea în cerc, urmat de o turmă întreagă de mistreți negri.

În clipa următoare însă, mistrețul regesc simți miros de om, se întoarse și se azvîrli asupra fraților. Atunci cele trei fire de cîneapă din coliba părintească începură să se miște încoace și încolo, parcă scuturate de un vînt năpraznic. Mama băieților, înspăimîntată, începu să se roage de duhurile ocrotitoare ca să-i apere copiii și trei liane coborîră în fața lor în clipa în care mistrețul voi să-i sfîșie cu colții uriași ce-i ieșeau din gură. Zatuve și frații lui se cățărară, cu ajutorul lianelor, într-un arbore acaju uriaș, iar jos, mistrețul, furios, se azvîrli cu capul în trunchiul copacului. Colții i se înfîpseră în lemnul tare și el nu-i mai putu scoate. Cît ai clipi, Zatuve îi aruncă cu putere sulița în burtă și răpuse animalul. Abia atunci copacul se deschise, făcînd loc colților să iasă din coaja lui.

Cei trei frați legară animalul de niște prăjini și se îndreptară spre sat. Dar cînd să iasă din pădure, ce să vezi! Toată turma de mistreți negri venea în urmă să-și conducă stăpînul. Nu fu chip să scape nici menii de ei și oamenii din sat se luptară toată noaptea, pînă la ziuă, să răpună jivinele. Mai marele satului însă se mînie foarte tare pe Zatuve, căci pagubele pricinuite de fiare îi sărăciseră pe toți într-o noapte. Drept pedeapsă, el porunci părinților lui Zatuve să aducă trei sute de boi și doi saci cu bani ca despăgubiri oamenilor din sat. Ani de zile au trebuit să trudească bieții oameni împreună cu copiii lor, ca să plătească despăgubirea. Numai Zatuve stătea deoparte, pierzîndu-și vremea, cufundat în gînduri și urmărit de aceeași dorință a lui de a găsi ceea ce nu era la îndemîna oricui.

Scos din fire și mînios peste poate, tatăl lui Zatuve îi spuse într-o zi, mai mult ca să scape de leneș din casa lui:

— Scoală-te mîine de dimineață și du-te în căutarea zorilor. E singurul lucru cu adevărat neobișnuit pe care-l cunosc.

— Foarte bine, mă duc, spuse Zatuve. Dar încotro s-o iau?

— Tot înainte, n-ai de mers decît înainte și oriîncotro te vei îndrepta vei găsi zorile.

Zatuve nu avu răbdare și plecă de cu noapte, mult înainte de zori, ca să găsească ceea ce-i spuse tatăl lui că este cu adevărat neobișnuit.

Merse el multă vreme prin pădure și nu văzu nimic. Era gata să creadă că tată-său își bătuse joc de el și că-l trimisese în lumea largă, ca să scape de el, când, în cele din urmă, ajunse la malul mării. În clipa aceea soarele răsărea din mare, iar priveliștea ce i se așternu în față era într-adevăr atât de minunată, încît Zatuve se simți pătruns de o neînchipuită fericire. Ca să se apropie mai mult de acel neobișnuit ce i se înfățișa, el puse piciorul în apă, întâi pînă la gleznă, apoi pînă la genunchi, apoi pînă la briu și apoi pînă la gît...

Şacalul şi hiena

(AFRICA DE SUD)

Un şacal stătea într-o zi la margine de drum şi aştepta de undeva o pradă cât de mică, să-şi astîmpere foamea. În pădure nu prinsese nimic şi nevoia îl scosese în calea oamenilor.

Într-adevăr, văzu după cîtva timp o căruţă apropiindu-se agale, căci era încărcată pînă sus cu peşte, iar mirosul care se simţea de departe îl făcu pe şacal să-i lase gura apă, hămesit cum era.

„Peşte! Şi cît peşte!” îşi spuse el şi se ascunse iute într-un tufiş, lăsînd căruţa să treacă. Apoi se luă după ea şi încercă să sară pe grămada de peşti. În zadar. O dată, de două ori. Şacalului îi fu peste putinţă să ajungă sus. Atunci fugi iute înainte, se întinse în mijlocul drumului şi rămase aşa nemişcat, prefăcîndu-se mort.

Cînd ajunse în dreptul lui şi dete cu ochii de animalul întins în praful drumului, căruţaşul rămase o clipă pe gînduri, îl măsură, îl întoarse cu piciorul, apoi îl luă şi-l aruncă în spate, pe grămada de peşti.

„O să se bucure femeia mea că-i duc o blană aşa frumoasă”, îşi spuse el mulţumit.

Dar atît îi trebui şacalului. Uşurel, uşurel, se lăsă spre spatele căruţii şi începu să arunce peştii jos, cîte doi trei, niciodată mai mulţi, ca să nu trezească bănuiala căruţaşului. În felul acesta însă izbuti să

golească aproape la jumătate povara pe care omul o ducea spre casă. În apropierea satului, șacalul se lăsă jos și o porni înapoi, culegînd de pe drum toți peștii pe care-i semănase în cale. După ce-i făcu grămadă, începu să-i care în vizuina lui, iar apoi mîncă din ei pînă se sătură și tot îi mai rămăseseră din belșug pentru zilele următoare. Cînd termină de rostuit provizia, șacalul ieși și se duse la apă. În vremea aceasta se apropiase de locuința lui hiena, atrasă de mirosul peștelui. Cînd intră și văzu belșugul șacalului, nici una, nici două, începu să tragă peștii afară. Dar nu ajunse departe, căci șacalul prevăzător, nu zăbovi mult la rîu și se întoarse tocmai cînd hiena era să plece cu peștii lui.

— Hei, cumătră, așa ușor crezi că se dobîndesc peștii? Ia fă bine și cară-i de unde i-ai luat și dacă îți vezi de treabă am să te învăț și pe tine cum să ajungi la o astfel de pradă.

Neavînd încotro, hiena duse peștii la loc, iar șacalul o povățui să-și încerce și ea norocul povestindu-i cum făcuse el rost de pești. Zis și făcut. A doua zi hiena pîndi și ea căruțașul cu pești și se întinse în drum în așteptarea căruții care, într-adevăr, nu întîrzie să vie. Căruțașul văzu hiena, dar fără să stea pe gînduri îi dete un picior de o făcu să se rostogolească cît colo și-i mai și arse un bici pe spinare.

— Piei, spurcăciune, din calea mea!

Sărmana hienă nu știu cum să ajungă mai repede în vizuina ei. A doua zi ea se duse dis-de-dimineată și-i povesti șacalului ce se întîmplase.

— Mă mir, făcu șacalul. S-o fi prins căruțașul că a fost înșelat. Eu n-aș fi pățit așa ceva.

— Nu, plînsese hiena. Sigur că nu. Pentru că hienele n-au blană de șacal! Dacă m-aș fi gîndit, nu m-aș fi ales cu așa cotonogeală!

Dovleacul fermecat

(AFRICA DE SUD)

Un bărbat și nevasta lui aveau o bucată de pământ pe care nu puseseră decît dovleci. Aceștia crescuseră de ți-era mai mare dragul să te uiți la ei. Într-o bună zi femeia alese unul mai mare și mai frumos și-l duse în colibă să-l gătească. Deodată însă, spre mirarea ei, femeia auzi un glas care venea din dovleac și care o ruga:

— Lasă-mă să trăiesc! Mă fierbi tu pe mine, te fierb și eu pe tine! Lasă-mă să trăiesc.

Speriată de moarte, femeia vru să ia dovleacul și să-l ducă înapoi pe cîmp. Dar se temea de bărbatul ei, care trebuia să vină de la muncă și căruia nu s-ar fi încumetat să-i povestească cele ce i se întimplaseră, n-ar fi crezut-o și ar fi ris de ea. Începuse așadar să pregătească dovleacul și ca să nu mai audă glasul care-o striga dinăuntrul lui, fugi la izvorul din apropiere, să aducă apă să-l fiarbă cît mai repede cu putință. Însă, îndată ce femeia ieși din colibă, dovleacul se rostogoli în mijlocul casei și se prefăcu în copilașul celor doi oameni, care dormea liniștit pe pământ, iar acesta luă înfățișarea rotofeie a dovleacului, semănînd întocmai cu cel pe care femeia îl culesese de pe cîmp.

Repede, ea se întoarse cu apa și o puse la fiert. Pe urmă se apucă să-și ascută cuțitul ca să taie dovleacul. Acesta însă îi spunea mereu!

— Cruță-mi viața! Mă tai tu pe mine, te tai și eu pe tine! Lasă-mă să trăiesc!

Și tot așa, în timp ce femeia îl făcea bucățele și-l arunca în oala cu apă fiartă. Nici o clipă nu se opri dovleacul din rugămintea lui. Isprăvindu-și treaba, ea lăsă toate baltă și fugi pe cîmp să povestească bărbatului ei năstrușnica întîmplare. Acesta, deși nu-i prea dote crezare, o urmă totuși în colibă să vadă ce se petrece înăuntru. Cînd colo, ce să vezi? În locul copilașului lor, pe jos un dovleac iar de prunc nici urmă. Îl căutară oamenii, desnădăjduiți, pretutindeni, fără să dea de el, pînă ce bărbatul se gîndi să ridice capacul oalei în care nevasta pusese dovleacul la fiert. Atunci, sări afară din oală viu și nevătămat copilul lor, care le spuse de îndată:

— Iată-mă! Sînt în viață! Altădată însă, mamă, să ascuți de cuvintele care ți se spun, chiar dacă ele sînt rostite de un dovleac.

Bucuroși din cale-afară că și-au redobîndit băiețașul, părinții însoțiți de copil se grăbiră să ducă dovleacul pe cîmp și să-l pună pe locul de unde îl luaseră.

Povestea viteazului Dulane și a feciorului său

(AFRICA DE SUD)

A fost în vremuri de demult un șef de trib, pe nume Dulane, cinstit de întreg neamul său pentru vitejia de care dăduse totdeauna dovadă.

El se născuse, întocmai ca tatăl, bunicul și străbunicul său, cu o lună plină pe piept. De când se știa, cei din seminția căpeteniei tribului așa veniseră pe lume: cu o lună plină pe piept.

Cînd sosi timpul să-și ia o soție, Dulane cutreieră craal după craal, dar nu găsi ceea ce căuta. Pasămite, trăia chiar în satul vecin fiica unei căpetenii de trib care umbla de mult să-l atragă pe viteaz să se mărite cu el. Dar, cu toată dorința și strădaniile ei, nu izbutise.

În cele din urmă viteazul Dulane găsi o fată ai cărei părinți n-aveau cirezi de vite, dar care îi plăcu nespus atît pentru frumusețea ei, cît mai ales pentru făgăduința de a-i dăruia un prunc vînjos, cu luna plină pe piept, ca a străbunilor săi. Nunta se făcu și după cîtva timp tînăra soție îi spuse bărbatului ei că vor avea un copil. Pe cît s-a bucurat viteazul Dulane, pe atît s-a posomorît fiica șefului de trib din satul alăturat, aflînd această veste. Căci nici o clipă n-o părăsise gîndul că într-o bună zi avea să fie nevasta viteazului Dulane. Din această pricină se frămînta cum să scape de soția acestuia.

Aflînd, așadar, că tînăra aștepta un copil, nemiloasa alese repede

o roabă și trimițînd-o s-o ajute pe nevasta viteazului șef de trib, o povățui ce să facă atunci cînd avea să se nască pruncul. Drept răsplată, ea îi dăruie multe brățări de aur și de aramă.

Cînd sosi ziua mult așteptată, Dulane era plecat și roaba cea ne-
trebnică împlini ce-i poruncise stăpîna ei: luă copilașul frumos care
purta pe piept luna plină a strămoșilor săi și-l aruncă în cămară
după oalele cu smîntînă, iar în locul lui puse în brațele tinerei ne-
veste adormite un cățel mort.

Trezindu-se, sărmana femeie fu cuprinsă de o spaimă fără seamăn,
văzînd ce năpastă dăduse peste dînsa. Pasămite ea știa că acela nu
era copilașul ei, dar crezuse că fusese vrăjit.

De rușine și de frică ea fugi din craalul bărbatului ei, căutînd prin
pădure drumul ce ducea la unul din frații ei.

În vremea aceasta, copilașul lui Dulane, care se tîra printre oalele
cu smîntînă, dete peste un șoarece căruia i se făcu milă de prunc.
Șoarecele luă copilașul în culcușul lui, îi dete de mîncare la rînd cu
puii săi, apoi îi făcu loc de dormit. Și băiețașul rămase la el.

În coliba lui Dulane însă domnea jalea: toată lumea, dar mai ales
stăpînul casei o plîngea pe tînăra nevestă, socotînd că o sfîșiaseră
fiarele junglei. Dar, după puțină vreme, fiica acelei căpetenii de trib
din vecini, care voise să se mărite cu Dulane, făcu ce făcu și tot în-
vîrtindu-se pe lîngă coliba lor, izbuti să-l ducă cu vorba și în cele din
urmă el o luă de nevestă, socotînd-o pe prima soție moartă.

În anul următor, se născu în coliba lor un alt copil, dar acesta
n-avea luna plină pe piept, ci numai un pătrar de lună. Tot atunci
însă care nu fu spaima nevestei lui Dulane cînd dădu într-o bună zi,
printre oalele de lapte din cămară, peste copilul cel cu luna plină pe
piept! Înțelegînd că pruncul nu pierise, ea se prefăcu repede bolnavă
și începu să se vaite și să țipe de strîns toată lumea în jurul ei. Veni
și Dulane, iar cînd îl văzu, ea începu să strige și mai tare:

— Văleu, văleu, mări bărbate, să știi că eu sînt vrăjită! Și de n-ai
să dai foc cămării în care ținem vasele cu lapte, acolo unde am
aruncat noi întîi cățelul mort al primei tale neveste, să știi că n-am
să mă fac bine.

Bun și milos din fire, Dulane o crezu și porunci să se dea foc coli-
bei în care se afla cămara cu merinde, chiar a doua zi dis-de-dimi-
neață.

Peste noapte însă șoarecele, care ascultase tot ce se petrecuse în
coliba în care dormeau oamenii, îi șopti băiețelului:

— Urmează-mă, o să mergem cu toții să căutăm un culcuș în oco-

lul vitelor, căci de vom rămîne, focul ne va prăpădi aici.

Aşa şi făcură. În ocolul vitelor găsiră o gaură în pămînt şi se ascunseră acolo.

A doua zi de dimineată, care nu fu bucuria femeii celei rele a lui Dulane, cînd văzu că nu rămăsese din coliba arsă decît o grămăjoară de cenuşă! O vreme ea fu bucuroasă şi liniştită. Dar nu după mult timp, intrînd în grajdul vitelor, fu cît pe aci să cadă jos de spaimă: copilaşul cel minunat cu luna plină pe piept suga la una dintre vaci, care părea să-l cunoască!

Pricepu atunci că fusese din nou înşelată şi iar începu să ţipe cît o ţinea gura:

— Vai, vai, cît mă doare, cît sînt de bolnavă! Iar m-a vrăjit afurisitul acela de plod, pe care l-am îngropat în ocolul vitelor!

Auzind-o bărbatul ei, se duse la dînsa şi la rugămintea ei, el îi făgădui să-i facă pe plac şi să ardă şi ocolul în care ţineau vitele.

Dar şoarecele nu dormea. Auzise tot ce se pusese la cale şi peste noapte plecară cu toţii, de data aceasta mai departe, pînă aproape de rîu, unde îşi întinseseră corturile nişte negustori veniţi cu mărfuri de departe. Aceştia se bucurară cînd găsiră în zori acea frumuseţe de copil, sănătos şi vesel, şi hotărîră să-l crească în mijlocul lor.

Trecu o bună bucată de vreme şi iată că, într-o zi, cînd unul din oamenii lui Dulane intră în cort să cumpere nişte piei de la negustorii de pe malul rîului, el dădu cu ochii şi de copilul cel cu luna plină pe piept. Din prima clipă el recunoscuse asemănarea cu căpetenia lor şi care nu-i fu uimirea şi bucuria cînd îl ridică în braţe şi văzu semnul strămoşilor lui Dulane pe trupul copilului!

Într-un suflet fugi şi-i povesti stăpînului său cele ce văzuse. Acesta nu mai aşteptă nimic şi ducîndu-se în cortul negustorilor el îşi recunoscuse feciorul, îl luă în braţe şi-l sărută cu dragoste părintească. În aceeaşi zi el trimise soli să vestească în toată ţara că avusese parte de această mare bucurie şi porunci pregătirea unei serbări şi a unui ospăţ cum nu se mai pomenise. Vestea aceasta minunată ajunse şi la urechile primei lui soţii, care porni la drum spre craalul lui Dulane. Aici ea i se înfăţişă şi-şi îmbrăţişă plîngînd feciorul şi bărbatul, povestind ce-i făcuse femeia cea rea din satul vecin. Dar cînd se duseră s-o caute pe aceasta din urmă, ia-o de unde nu-i: fugise de frica pedepsei ce o aştepta.

De atunci însă Dulane a trăit fericit cu toţi ai săi, iar copiii copiilor săi s-au născut întotdeauna cu o lună plină pe piept, semn care i-a deosebit de copiii altor căpetenii de trib din ţările vecine.

Ucombecatsini

(AFRICA DE SUD)

A fost odată un rege care cîrmuia peste un trib puternic. Toată lumea era mulțumită de felul cum conducea tribul și cum împărțea dreptatea la judecăți. Regele însă nu era fericit. Încă de tînar se căsătorise cu fiica unui mare războinic dintr-un trib învecinat. Dar soția lui îi dăruise, în loc de copii, numai ciori. Atunci își luase o altă soție, dar și aceasta îi dăruie ciori în loc de copii. În sfîrșit, încercă să dobîndească prunci de la o a treia soție. Dar ultima dintre nevestele lui nu dădu viață nici măcar unor ciori, cum făcuseră celelalte două și rămase de rîsul și batjocura craalului. Regele, înciudat de atîta nenoroc, își vărsă pe ea toată supărarea și-i mută locuința la marginea satului. Femeia își săpa zilnic grădina, ca să-și uite amarul și să nu mai audă risetele celorlalte două neveste, cărora li se părea că tot sînt mai presus decît dînsa, pentru că dăduseră viață unor ciori, în vreme ce ea nu dăduse viață la nimic.

Grădina reginei era aproape terminată și iată că într-o zi, cînd sărmana femeie plîngea așezată pe jos, se iviră lîngă ea doi porumbei care vorbeau între ei:

— Vu-ku-tu, spuse unul.

— De ce-mi spui vu-ku-tu, în loc s-o întrebi pe ea de ce plînge? răspunse celălalt porumbel.

— Plîng, pentru că sînt soția regelui și n-am fost în stare să-i dăruiesc un copil și nici măcar o cioară, cum au făcut primele lui neveste. Eu n-am fost în stare să dau viață la nimic.

— Vu-ku-tu, făcu unul din porumbei către tovarășul lui.

Acesta îi răspunse din nou:

— De ce-mi spui vu-ku-tu, în loc s-o întrebi pe ea ce ne dă dacă o ajutăm să aibă copii?

— V-aș da orice, iubii mei porumbei. Să vă aduc oare semințe de amabele?

Din nou primul porumbel spuse:

— Vu-ku-tu, iar celălalt se supără:

— De ce spui iarăși „vu-ku-tu” și nu-i răspunzi că nu ne plac amabelele?

— Atunci să vă aduc semințe de amadumbi?

— Vu-ku-tu, gunguri din nou primul porumbel, iar tovarășul lui îi spuse iarăși:

— De ce spui „vu-ku-tu” și nu-i răspunzi femeii că nouă nu ne plac nici cele de amadumbi?

Atunci regina înșiră toate semințele pe care le mai avea în casă și pe care voia să le dăruiască porumbeilor. Dar din acestea nici unele nu le erau pe plac. În cele din urmă, al doilea porumbel îi spuse:

— Nouă ne plac semințele de ricin.

— Vu-ku-tu, se învoi și primul porumbel.

— De ce, „vu-ku-tu”? Mai bine spune-i să meargă repede în casă și să ne aducă semințe de ricin.

Tinăra femeie fugi la coliba ei, scoase dintr-un ungher oala în care ținea semințele de ricin, le turnă într-un coș și fugi cu ele înapoi în grădină. Aici le luă și le răspîndi pe jos în fața porumbeilor care le ciuguliră cît ai clipi din ochi.

— Vu-ku-tu, și nu trimiți femeia să aducă un corn și o lamă bine ascuțită?

Nevasta regelui nu mai așteaptă nici o clipă și fugi din nou acasă să aducă cele cerute. Cînd se întoarse unul din porumbei făcu iarăși:

— Vu-ku-tu!

— Ce tot spui „vu-ku-tu”? Mai bine învață femeia să se întoarcă cu spatele la noi să-i luăm singe.

— Vu-ku-tu, gunguri iarăși primul porumbel.

— De ce spui „vu-ku-tu”? Mai bine crestează degetul femeii și eu o să țin cornul să curgă singele în el.

— Vu-ku-tu, făcu din nou primul porumbel.

— De ce spui „vu-ku-tu“, și n-o înveți mai departe să toarne sîngele închegat într-o oală de îndată ce ajunge acasă și să nu descopere oala pînă ce luna nu dispăre de două ori de pe cer?

Femeia ținu minte tot ce auzise, se duse în casă și făcu întocmai cum o învățaseră porumbeii.

După ce luna apăru pe cer pentru a treia oară, ea ridică capacul de pe oală și care nu-i fu bucuria! Găsi înăuntru doi copilași de toată frumusețea, un băiat și o fată. Scoase pruncii iute și îi puse într-un vas mai mare. Îi acoperi din nou și nu se mai uită înăuntru pînă ce luna nu reapăru pe cer a patra oară. Atunci descoperi iarăși oala, scoase copilașii și-i puse jos pe o rogojină. Ei erau acum mărișori și voinici, rîdeau și se jucau. Biata femeie nu știa ce să le mai facă și cum să-i îngrijească mai bine. Dar niciodată nu-i hrănea și nu-i spăla decît pe înserat, cînd nu mai rămînea nimeni pe ulița satului. Pasămite, se ferea cît putea de oameni și mai ales de celelalte neveste ale regelui, care o batjocoreau și așa cît puteau. De multe ori cînd se întorcea de la cîmp găsea apa vărsată în toată casa și cenușa din vatră răspîndită pretutindeni. De aceea ea opri copiii să iasă vreodată din casă și să intre în vorbă cu oricine din sat, spunîndu-le că ciorile aveau să-i ucidă. Anii trecură, cei doi prunci crescură, se făcură mari și frumoși, dar nume n-aveau. Atunci mama lor se hotărî să-i spună fetei Ucombecatsini. Băiatul însă se rugă să nu-i dea nici un nume, căci voia să-l primească de la tatăl lui, cînd avea să intre în rîndul bărbaților.

Odată, într-o după-amiază, în timp ce mama lor era la săpat, Ucombecatsini îi spuse fratelui ei:

— Iar au vărsat ciorile apa din cofa mamei. Hai să-i aducem alta de la rîu.

— Oare nu ne-a oprit ea să ieșim din casă singuri? Dacă ne vede cineva?

— Cine să ne vadă? Toată lumea e la săpat și o să ne întoarcem repede.

Băiatul se învoi și cei doi frați plecară la rîu cu cofa. După ce o umplură, fata îi spuse băiatului să i-o pună pe cap.

De jur împrejur amuțiseră și păsările și vîntul: firea întreagă părea încremenită în fața frumuseții celor doi copii ai reginei. Pasămite, băiatul era mult mai deschis la culoare decît ceilalți oameni din craal, iar fata strălucea ca un luceafăr din creștetul capului și pînă în tălpi.

Tinerii însă nu știau nimic din toate acestea și voiau să se întoarcă

acasă. Tocmai atunci se îndreptă spre ei un şir lung de oameni, care păreau că vin de departe. În dreptul lor străinii se opriră şi primul îi ceru fetei:

— Dă-mi apă să beau, o rugă el.

Fata îi dădu apă într-o cană. Veni apoi al doilea şi al treilea, făcându-i aceeaşi rugămintă şi aşa pînă la ultimul dintre călători. Ea le dădu la toţi să bea şi după ce-i mulţumiră, primul întrebă:

— Din ce craal eşti, fată frumoasă?

— Din acela de pe deal.

— Şi care ți-e locuința?

— Cea de lângă intrarea mare.

— Cine e regină acolo?

— Chiar mama noastră. Dar pentru că n-a avut multă vreme copii, regele i-a mutat casa lângă poartă. Dar voi cine sunteți şi de unde veniți?

— Noi, îi răspunse străinul, facem parte din tribul Abahwebu şi am plecat să căutăm o fată frumoasă şi s-o peţim pentru regele nostru, căruia i-a venit vremea să se însoare. El însă e din alt neam decît noi. Rămii cu bine, fată frumoasă.

Zicînd aceasta, omul o porni la drum şi după el tot şirul de călători care-l însoţeau.

Seara, cînd veni de la muncă, mama îi întrebă pe copii:

— Cine a adus apa?

— Noi, răspunseră ei.

— Oare nu v-am oprit să ieşiți din casă şi s-o porniți singuri la drum? Cu cine v-ați întîlnit?

— Cu nimeni din sat, mamă! Să ştii că eu sînt vinovată, eu m-am rugat de fratele meu să iasă cu mine să-mi ajute la apă. Dar oamenii cu care ne-am întîlnit erau Abahwebu şi nu ştiau nimic despre noi.

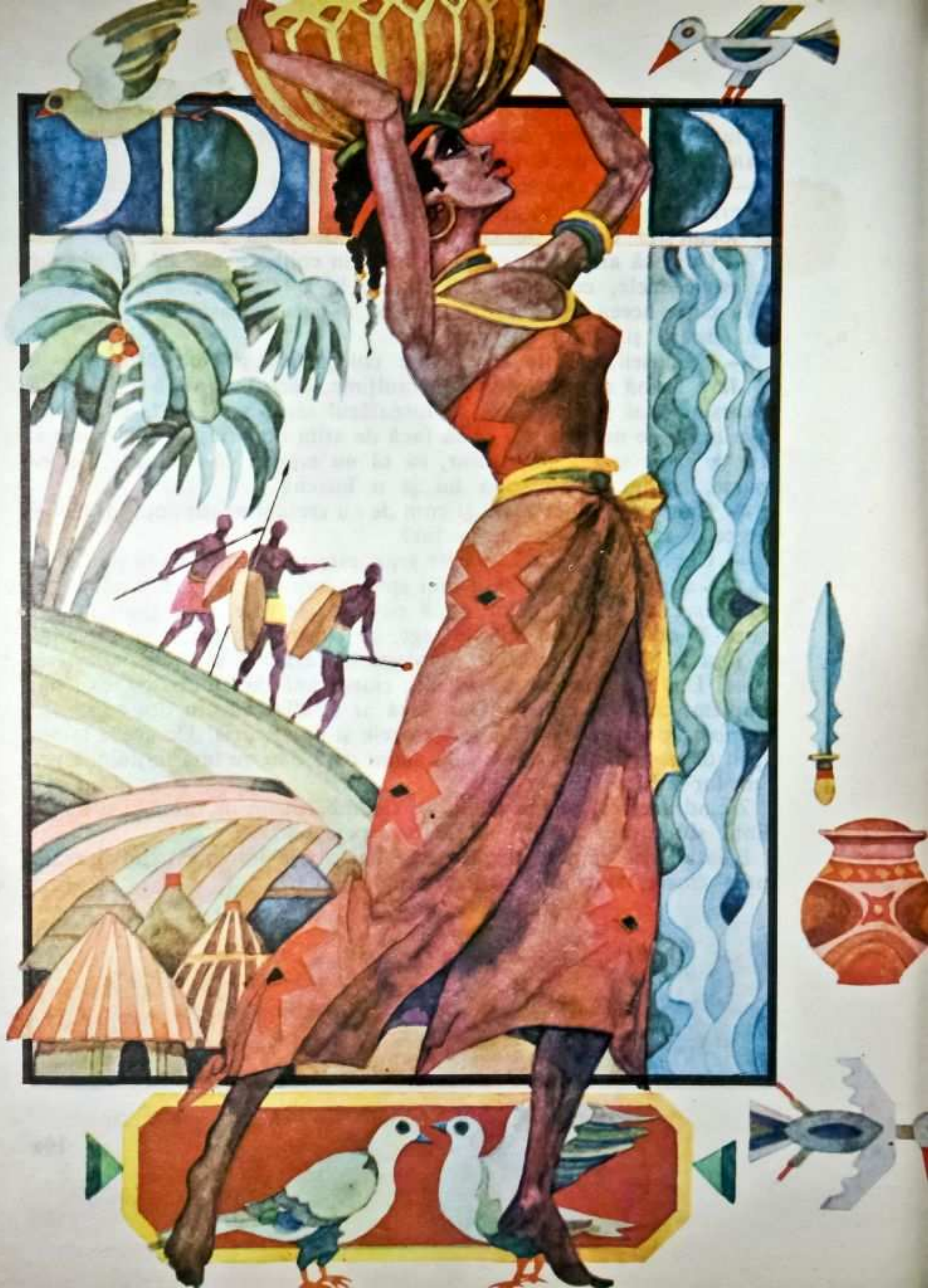
Trecu ce trecu de la această întîmplare, cînd iată că într-o zi oamenii din craal se treziră cu o cireadă de vite cum nu se mai pomenise, la intrarea mare, şi cu peţitori din partea unui rege tînăr.

— Am venit s-o peţim pe fiica regelui vostru, spuseră cei ce aduseseră vitele în dar.

În vremea aceasta sosise şi regele, care le răspunse cu mare durere:

— Rău îmi pare din suflet, dar eu nu am nici o fată; ba nici un alt copil! Nevestele pe care le-am avut nu s-au învrednicit să-mi dăruiască decît ciori!

— Cum se poate să ne spui una ca asta, mărite rege, doar noi am vorbit cu fiica măriei tale!

— Rîdeți de mine și de durerea mea, oameni buni, cine nu și-ar da fata după un rege care trimite în dar asemenea vite! Credeți-mă, n-am alți copii decît niște ciori!

— Mărite rege, spuse atunci unul din tribul Abahwebu, căci aceștia erau pețitorii, uite, am să-ți arăt și coliba în care fata mi-a spus că locuiește. Uite, este cea de colo, de lîngă poartă.

— Cum să am acolo copil, străine, în coliba aceea stă ultima din nevestele mele, cea care nici măcar la o cioară n-a dat viață.

În clipa aceea însă, ieși din colibă a treia nevastă a regelui, cea mai tînără și spuse cu glas tare:

— Te înșeli, mărite rege. Uite colo, fiica și fiul tău!

Mare larmă se făcu atunci în mulțime, căci din colibă ieși Ucombecatsini, mai strălucitoare ca luceafărul serii, urmată de fratele ei. Bătrînul rege nu mai știa ce să facă de atîta bucurie, dar nici nu mai știa ce să le spună pețitorilor, ca să nu creadă că-i mințise. Se întoarse, așadar, către soția lui și o întrebă:

— Cum de au luat viață și cum de au crescut acești copii ai mei și de ce n-am știut de soarta lor?

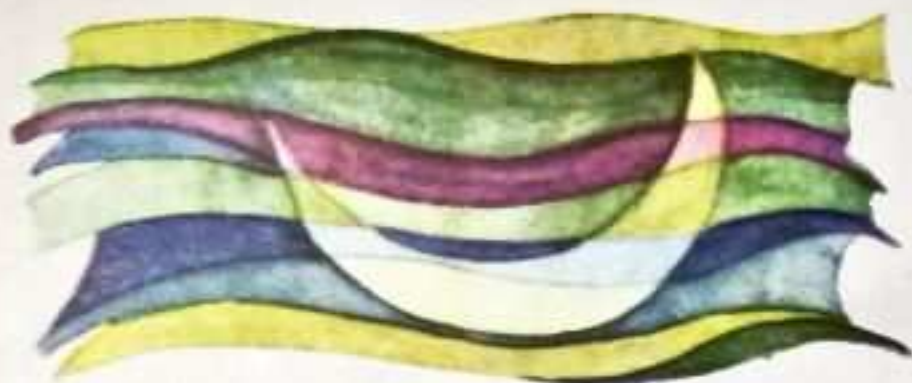
— Cum au luat viață, mărite rege, este taina mea. Cum am izbutit să-i cresc n-are rost să-ți mai spun acum. De ascuns, e adevărat, i-am ascuns de răul celor două neveste ale tale, care ți-au născut ciori. Ți-aduci aminte, mărite rege, de cîte ori am venit și am plîns în fața ta, rugîndu-te să le potolești îndrăzneala și să te înduri de mine? Dar n-ai vrut să mă ascuți: ciorile îmi vărsau apa pe jos și-mi umpleau casa de cenușă. Dar dacă ar fi aflat că am doi copii așa frumoși, le-ar fi scos ochii cu ghearele și i-ar fi ucis! De aceea te-am lipsit de acești copii, stăpîne. Și acum o să dau eu fata în mîinile pețitorilor ei!

Zicînd acestea, regina o luă pe Ucombecatsini de mîină și o încredință slujitorilor care veniseră s-o pețască.

Băiatul însă rămase lîngă mama lui, căreia întreg craalul îi arătă mare cinste, slăvind-o pentru vrednicia ei.

Legenda hienei celel lacome

(AFRICA DE SUD)

O hienă dobândise odată un os bunicel, cu care fugise la malul apei apropiate, cu gândul să se ospăteze acolo cu el în liniște. Când fu însă gata să-și înceapă prînzul, privirea îi căzu pe luciul apei, în care se oglindea luna. Prin nu știu ce înșelător tremur al undei cristaline, chipul lunii oglindit de apa limpede i se păru hienei lacome și înfometate o bucată de carne. Ea se năpusti asupra ei, lăsînd în iarbă osul. Dar nu izbuti să ajungă la bucata de carne, pe care o bănuise la fundul apei, că apa se tulbură și ea se întoarse, așteptînd mofluză și răbdătoare să se limpezească, să poată vedea mai bine unde se află ascunsă carnea. Într-adevăr, undele se așezau liniștite în matca lor, chipul lunii se vedea din nou clar pe luciul apei și hiena cea lacomă se năpusti iarăși asupra ei. Și așa, de multe ori, de foarte multe ori.

Între timp însă, o altă hienă se apropie tiptil de locul acela și găsind pe jos osul disprețuit de surata ei, îl înșfăcă și o luă la sănătoasa cu el cu tot.

Prima hienă însă nu înceta să sară în apă după închipuita bucată de carne. Puțin cîte puțin, multe alte animale ale pădurii se strînseseră în jurul hienei, care nu contenea să se afunde în lac, încercînd să prindă chipul lunii. De fiecare dată ieșea la mal mai hămesită și mai ponosită. De aceea, se spune, pînă în zilele noastre: „Ești ca hiena care și-a disprețuit osul, întinzîndu-și botul să apuce luna“.

O vacă din turma unui *peul*, venindu-i vremea de fătat, s-a despărțit de celelalte animale și s-a dus într-un lugan¹ părăsit, unde a dat naștere unui vițeluș de toată frumusețea. După aceea, vaca s-a întors la turmă. În zadar au căutat toți vițelul, acoperit de ierburi și frunze, el nu a putut fi găsit. A dat peste el mai târziu o bătrână care căuta plante mirositoare, ca să-și prepare cuș-cuș-ul. Bătrîna l-a luat acasă, l-a spălat, l-a îngrijit, iar vițelușul creștea și se făcea din ce în ce mai frumos, spre bucuria bătrînei, care nu avea pe nimeni și-l iubea ca pe un copil.

Odată, se întîmplă să-l vadă pe Takisé, așa-i spunea bătrîna vițelului, un măcelar ce căuta marfă.

— Îți dau un preț bun, vinde-mi mie vita aceasta, îi spuse măcelarul bătrînei.

— Nu e de vînzare, omule, vezi-ți de drum! Oricît mi-ai da pe vițel, nu-l vînd.

Măcelarul, furios, se duse la sultan și-i spuse:

— Sarty² mărit, bătrîna Zeinebu are un vițel atît de gras și fru-

¹ Fermă, teren cultivat, gospodărie.

² Rege, șef de trib.

mos, încît numai Măria Ta îl poți minca!

Atunci sultanul trimise degrabă pe mai marele măcelarilor cu șase slugi regești să aducă animalul.

Bătrîna le spuse și lor ceea ce îi spusese prima oară măcelarului. Dar fu în zadar: porunca era dată de rege și nu încăpea tocmeală. Ea începu atunci să se vaite și-i rugă să i-l lase măcar pînă a doua zi de dimineață.

Dar în ziua următoare, cînd se apropiară de el, vițelul începu să sufle, să sforăie și să dea cu cornițele, de-i împrăstie pe toți oamenii regelui, cît ai clipi din ochi.

— Vorbește-i animalului tău, babo, făcu mai marele măcelarilor domnești, că altfel să știi c-o pățești cu sarty-ul.

Atunci bătrîna se duse la urechea vițelului și-i spuse:

— Dragul meu Takisé, n-avem ce face, trebuie să ne supunem regelui, lasă-i pe oamenii aceștia să te ia.

Atunci vițelul se supuse și slugile împărătești îl legară și-l duseră la stăpînul lor. Bătrîna îi însoți, căci nu se îndura să se despartă de vițel. Cînd fu să-l taie, animalul sforăi și suflă din nou asupra măcelarilor și nimeni nu mai fu în stare să se apropie de el.

— Dacă nu-ți potolești animalul, să știi că pun să-ți taie ție capul, făcu atunci sultanul mînios.

Cu mare durere, bătrîna îi șopti atunci lui Takisé să se lase tăiat dacă vrea să-i scape ei viața.

Vițelul o ascultă și de data aceasta, iar după ce-l tăiară și-l făcură mici bucăți, carnea fu dusă în bucătăria sarty-ului, iar oasele și grăsimea le primi bătrîna.

Cu durere în inimă, ea plecă acasă și așeză aceste rămășițe într-un vas mare de pămînt, pe care-l puse deoparte, pentru că i-ar fi fost peste putință să se atingă vreodată de ele.

Bătrîna își reluă vechile obiceiuri: se ducea după plante și acum zăbovea mai mult în afara casei, fiindu-i urît fără Takisé.

Dar care nu-i fu uimirea, că ori de cîte ori pleca și se întorcea mai tîrziu, găsea coliba dereticată și oalele umplute cu apă! Azi așa, mîine așa, pînă cînd într-o zi ea se hotărî să se așeze la pîndă, să vadă ce se petrece la ea cînd lipsește de-acasă. Într-o zi se pregăti să plece, dar ocoli doar coliba și se opri să se uite printr-o crăpătură ce se afla în peretele de nuiele. Și ce-i fu dat să vadă? Din vasul de pămînt în care păstrase rămășițele vițelului sacrificat, răsăriseră deodată două fete zvelte și frumoase, care se apucară pe dată să deretice casa. Pasămite una se născuse din oasele lui Takisé, cealaltă din

grăsimea lui. Bătrîna intră repede în colibă. Văzînd-o, cele două copile fugiră să se ascundă în vasul lor de pămînt, dar ea nu le lăasă:

— Rămîneți cu mine și nu fugiți, le rugă ea. Eu sînt singură și voi o să fiți copilele mele dragi.

În amintirea vițelușului, ea îi dăte fecioarei celei mai mari, care era de o neasemuită frumusețe, numele de Takisé, iar celeilalte Aisa. Fetele nu ieșeau din colibă, ca să nu fie văzute de cineva.

Au trăit ele multă vreme fericite și în liniște, pînă cînd într-o zi unui *gambari* care trecea pe acolo i se făcu sete și intră în colibă cerînd apă. Neavînd timp să se ascundă și fiind singură, Takisé n-avu încotro și-i dăte străinului apă. Dar acesta rămase cu ulcica în mîna și uită să bea, încremenit de frumusețea fetei. Curînd după aceea, cînd se întîlni cu regele, el îi spuse:

— Am văzut, mărite rege, o fată atît de frumoasă, încît nu poate avea alt soț decît un sarty.

Auzind aceasta, regele își trimise degrabă griot-ul¹, însoțit de un slujitor, să poștească fata la curte. Ea veni împreună cu bătrîna Zeinebu. Regele îi spuse:

— Fata ta e neînchipuit de frumoasă și o s-o iau de soție.

— Sarty, eu ți-o dau s-o iei de nevastă, dar să știi că niciodată ea n-o să aibă voie să iasă la soare și nici să stea pe lîngă vreun foc aprins, pentru că s-ar topi imediat ca grăsimea.

— Nu te teme, Zeinebu, fata ta n-o să iasă cînd soarele va fi sus pe cer și nici n-o să gătească în bucătărie, ca să nu pățească ceva.

Într-adevăr, sarty-ul se ținu de cuvînt: fata nu ieșea niciodată ziua, iar la bucătărie nu călca.

Cea care-i purta însă simbetele pentru norocul acesta era prima soție a regelui, care se văzuse înlăturată din cauza ei. Iată de ce, cîteva luni mai tîrziu, cînd regele plecă într-o călătorie, soția dîntii o sili pe Takisé să prăjească niște boabe de susan, amenințînd-o cu moartea dacă nu se supune.

Biata fată, singură și fără prieteni în gospodăria regească, făcu ce i se ceru. Însă din clipa cînd se așeză să păzească boabele de susan care se prăjeau pe foc, începu să se topească și se tot topi pînă se prefăcu într-un rîu, care începu să curgă la vale, departe, în afara locuinței regești.

— M-am dus pe copcă, sînt pierdută! făcu prima soție a regelui. Dacă el o să afle că am pus-o să stea lîngă plită, mă omoară.

¹ Poet, bard, menestrel, în special pe lîngă regi și șefi de trib.

Într-adevăr, nici n-apucă să dea bun sosit și sarty-ul o strigă pe Takisé. Atunci soția dintîi se duse și-i povesti cele întîmplate.

— Takisé, o vreau pe Takisé a mea! strigă regele și începu să alerge spre riul ce curgea nu prea departe de locurile acelea.

Cînd ajunse la malul lui, urmat de-aproape de prima lui soție, regele se prefăcu în hipopotam și soția lui, care nu-l putea părăsi, în caiman. Amîndoi intrară în apă și se spune că de atunci hipopotamii și caimanii n-au mai părăsit niciodată lacurile și unele riuri.

O piatră acoperită cu mușchi

(SIERRA LEONE)

Într-o pădure trăia un păianjen uriaș, care se hrănea pe sine și pe copiii lui numai din prăzi, din ce putea fura și dobîndi prin înșelăciune în stînga și în dreapta. Era una din făpturile cele mai nesuferite celorlalte animale, cu atît mai mult cu cît părea întotdeauna blînd și binevoitor.

Într-o zi, căutînd flămînd ceva cu ce să-și potolească foamea, păianjenul se opri în fața unei pietre mari, îmbrăcată într-un mușchi verde, neobișnuit de frumos și mătăsos. Cum de nu văzuse el niciodată piatra aceasta? se întreba păianjenul. Trebuia să se ascundă o grămadă de insecte în mușchiul des ce-o acoperea.

— Uite, spuse el tare, o piatră acoperită cu mușchi! Și cum spuse cuvintele acestea, păianjenul căzu la pămînt ca trăznit. Nu-și veni în fire decît seara tîrziu, după asfințitul soarelui. „Ei, ei, strașnică descoperire am făcut“, gîndi el. Piatra asta o să prindă pentru mine mai multă pradă decît am izbutit eu să dobîndesc în toată viața.

Ziua următoare, păianjenul se sculă devreme și se duse ca din întâmplare la pîriu, unde știa că se adapă capra sălbatecă. Într-adevăr, o găsi acolo.

— Bună dimineța, vecină, intră el în vorbă, mîeros.
Capra nu-i răspunse, făcîndu-se că n-a auzit.

— Vecino, dacă ai băut apă, n-ai vrea să mergem acum împreună după hrană? Eu voi vîna insecte, iar pentru tine știu un loc cu o iarbă minunată.

— Nu, nu merg, răspunse capra morocănoasă.

— Hai, vecino, numai să vezi la ce pășune grasă și frumoasă o să te duc.

În cele din urmă, capra se lăsă înduplecată și din una în alta ajunseră în fața pietrei cu pricina.

— Ia te uită ce piatră! făcu păianjenul, păzindu-se să isprăvească vorba fermecată.

— Da, se minună capra, ce piatră acoperită cu mușchi! În aceeași clipă, ea căzu jos fără simțire, păianjenul fugi să-și cheme liota de copii și cu toții uciseră capra și o mîncară.

În ziua următoare, vicleana insectă îl pofti pe cerb să vîneze împreună cu el. Cînd ajunseră în fața pietrei, păianjenul lăsă cerbul puțin singur, rugîndu-l să-l aștepte acolo pînă va găsi niscaiva vietăți de prins. Pasămite el plecase să-și cheme copiii, nădăjduind ca cerbul singur să rostească cuvintele vrăjite. Așa se și întîmplă. Cerbul se minună și el de podoaba frumoasă a pietrei, căzu jos și soarta lui fu aidoma cu a caprei sălbatice.

În vremea aceasta, Filenbamba, cerbul cel mai bătrîn și mai înțelept al pădurii, căutîndu-l pe cel ce pierise, care era din neamul său, află că plecase într-o zi la vînațoare cu păianjenul și că de atunci nu se mai întorsese. Cu acest prilej mai află, întrebînd pe unii și pe alții, că toți cei ce vînau cu păianjenul nu se mai întorceau la casele lor. Văzînd așa, Filenbamba, se așeză la pîndă și urmărindu-l pe păianjen, cînd acesta o porni de dimineață să-și caute un tovarăș, văzu că în ziua aceea izbutise s-o înduplece pe antilopă să-l însoțească. Ajungînd în fața pietrei, păianjenul nici nu apucase să se îndepărteze ca să-și cheme copiii, cînd sărmana antilopă îl chemă înapoi, ca să-i spuie:

— Ai văzut, vecine, ce piatră acoperită cu mușchi?!

Antilopa căzu jos ca și moartă, iar ceea ce nu făcuse piatra, împlini degrabă familia crudă și lacomă a păianjenului.

„Aha, va să zică, așa stau lucrurile, se cutremură Filenbamba, îngrozit de cele ce văzuse. Stai că-ți arăt eu ție!”

În dimineața următoare, cerbul cel vîrstnic făcu în așa fel încît ieși în calea păianjenului. Acesta se bucură în sinea lui și cu același glas blajin și prietenos îl invită să caute hrană împreună.

O porniră de-a dreptul spre piatra minunată și păianjenul îl rugă

pe Filenbamba să aștepte puțin în fața ei. Cerbul însă începu să pască și se depărtă îndeajuns de locul acela.

— De ce ai plecat de aici? îl luă păianjenul în primire, plin de ciudă.

— De ce să nu plec? făcu cerbul mirat.

— Uite așa. N-aveai nimic de văzut aici?

— Ce să văd?

— Uite-te și tu puțin în jur, vecine, tu n-ai ochi?

— Și dacă am? Ce vrei să văd?

— Uite colo, piatra aceea!

— Piatra aceea... ce-i cu ea?

— Cum ce-i cu ea? Nu vezi cum e? făcu păianjenul din ce în ce mai scos din fire.

— Cum să fie, o piatră verde! îi răspunse cerbul liniștit.

— Așa ți se pare, că-i o piatră verde? Dar nu vezi cu ce-i acoperită? Spune și tu cu ce-i acoperită, să văd, poate că nu știi!

— Și dacă nu știu, de ce nu mă înveți tu, urmă cerbul ferindu-se să-și iasă din fire.

— Uite, spune după mine: o piatră acoperită... spune!

— O piatră acoperită...

— Cu ce e acoperită, cerb afurisit?

— Păi, n-ai spus că mă înveți tu?

— Fie, spune iarăși după mine: o piatră acoperită...

— O piatră acoperită...

— Cu mușchi! Furia păianjenului îl dusesse la pierzanie și el căzuse în propria lui cursă. Rostind cuvintele fermecate, își pierdu cunoștința și rămase pe pământ, nemișcat. În vremea aceasta, cerbul chemă degrabă toate animalele pădurii, care se aflau în apropiere, le arată ce se întâmplase și le învață să se păzească de piatra acoperită cu mușchi. Chibzuiră apoi cu toții ce să facă cu păianjenul. Cei mai mulți socotiră că trebuie ucis.

Cerbul însă explică animalelor că era o pedeapsă mai potrivită să-l alunge din locurile acelea, ceea ce și făcură, cu ajutorul vântului care-l purta pe păianjen pînă departe de tot, dincolo de copacii și ierburile ocrotitoare ale pădurii, în nisipurile fierbinți ale deșertului.

Ghicitorul pus la încercare

(SOMALIA)

Trăia odată un om despre care se spunea că este înzestrat cu un mare dar de a vedea în viitor. Oamenii îl iubeau și veneau de pretutindeni să-i ceară sfatul și ajutorul, rugându-l să le spună la ce să se aștepte. Pentru fiecare avea o vorbă bună și încetul cu încetul faima lui ajunsese pînă la urechile sultanului. Voind să-l încerce și să vadă cît de îndreptățită era încrederea pe care i-o arătau oamenii, sultanul spuse adunării lui de sfetnici:

— Părerea mea este că omul acesta nu știe nimic!

Multe glasuri se împotriviră cuvintelor sultanului, dar el rămase neclintit și ceru să fie căutat omul și adus în fața sa, pentru a răspunde unei întrebări pe care voia să i-o pună el însuși.

— Iar de-mi va răspunde cum se cuvine, îl voi cinsti și încărca cu bogății, iar de nu, îl voi scurta de cap, ca să nu mai înșele lumea.

Oamenii, speriați de cuvintele sultanului, îi răspunseră din nou cu smerenie:

— Doamne, să știi că prezicătorul e om cu mare înțelepciune.

— Vom vedea, sfîrși sultanul, atunci cînd mi-l veți aduce.

După cîteva zile de căutare, omul fu adus în fața stăpînului și acesta îl întîmpină cu următoarele cuvinte:

— Lumea spune că știi multe lucruri și că ai pătruns taina de a

înțelege ce spun mătăniile. Vorbește-ne și nouă despre ceea ce a descoperit înțelepciunea ta.

Speriat și temându-se să nu fie la mijloc vreo pîră adusă împotriva lui, ghicitorul răspunse, alb la față și cu glas tremurător:

— Nu știu nimic, Măria Ta...

Întîi, sultanul prinse a rîde și adăugă:

— Lasă vorba asta. Toată lumea aici de față s-a bucurat de binefacerile înțelepciunii tale.

Prezicătorul lăsă capul adînc în pămînt și tăcu. Atunci sultanul se mînie și strigă:

— Cum adică, tot poporul meu a folosit sfaturile tale, iar în fața mea taci și nu vrei să-mi răspunzi?

Temându-se de furia sultanului, unul din sfetnicii lui încercă să-și domolească stăpînul:

— Doamne, noi ți-am mai spus: omul acesta e plin de înțelepciune. Întreabă-l ceva și el îți va răspunde.

— Bine. Uite care e întrebarea mea: să-mi spui cum va fi anul care vine pentru noi toți. Și dacă răspunsul tău se va dovedi adevărat, te așteaptă și bogăție și cinstire din partea mea, iară de nu, voi porunci să ți se taie capul.

Bietul prezicător se pierdu mai rău cu firea.

— Ei, care-i răspunsul? voi să afle sultanul.

— Mărite sultan, am o prevestire de rău pentru mine însumi și atîta tot.

Apoi bietul om își ieși din minți, scoase pumnalul cu care se răni la un deget.

— A înnebunit, mărite doamne, șoptiră cei din adunare. Luați-i cuțitul.

— Ce-i omule cu tine? zise sultanul. Te-ai pierdut cu firea?

— Mărite sultan, răspunse atunci ghicitorul, alb de spaimă, m-a părăsit darul prezicerii.

— În șapte zile să-mi dai răspunsul la întrebarea pe care ți-am pus-o, că de nu, unde-ți stau picioarele acolo îți va sta și capul.

Oamenii din adunare se răspîndiră care încotro, numai prezicătorul rămase pe loc înspăimîntat și zăpăcit. Se legă atunci cu jurămint să nu mănînce, să nu bea și să nu vorbească pînă ce nu avea să găsească răspuns la întrebarea sultanului. Se hotărî să plece în pustiu și să-și găsească acolo un loc de reculegere. Seara, la asfințit și dimineața cînd purpura zorilor vestea venirea zilei, el își așeza covorașul de rugăciune sub un copac și făcea din nou aceleași și aceleași soco-

teli. Dar fără nici un răspuns: mătăniile tăceau.

În ziua dinaintea celei când trebuia să ducă sultanului răspunsul, prezicătorul aproape că-și aștepta sfârșitul și ar fi dorit să-și dea duhul, acolo sub copacul unde petrecuse ultimele zile. Dar în vreme ce stătea așa culcat și se gîndea cum să-și primească moartea, numai ce vede ieșind, din umbra trunchiului de copac, un șarpe bătrîn, dar neobișnuit de mare și puternic.

Sub stăpînirea primului imbold al spaimei, omul sări în sus, puse mîna pe sulită și se dete cîtiva pași înapoi. Dar șarpele se încolăci de cîteva ori în jurul lui însuși, apoi ridicînd capul, întrebă:

— De ce vrei să fugi?

— M-ai speriat și am vrut să mă apăr.

— N-ai de ce să te sperii, am venit aici ca să-ți vorbesc și nicidecum să-ți fac vreun rău.

Neștiind ce să creadă, pentru că nu i se întîmplase vreodată să audă un șarpe vorbind, prezicătorul își cuprinse obrazul în palme și spuse:

— Ce crezare să-ți dau? N-am mai văzut un șarpe cu grai omenească!

— Uite, vezi astăzi, rise șarpele.

— N-am nici o încredere în tine, zise omul îndoit.

— Atunci hai să facem o învoială.

— Bine, răspunse ghicitorul.

Șarpele trase atunci cu vîrfurile cornos al cozii un cerc în jurul lui, cît țarcul unei cămile, și așezîndu-se în mijloc spuse:

— Jur că n-o să-ți fac nici un rău dacă nu mă silești să-l fac.

Apoi ieși din cerc și în locul lui trecu prezicătorul, care făcu același jurămint.

Pe urmă au stat de vorbă spunîndu-și multe și în cele din urmă șarpele îl întrebă pe om:

— Ce vînt te-a adus aici, în țara mea?

— Sultanul mi-a cerut să-i prevestesc cum va fi anul viitor. Dar puterea mea de prezicere m-a părăsit și am venit în pustietățile acestea, unde de zile întregi nu fac altceva decît să mă străduiesc în fel și chip să aflu răspunsul.

— Și l-ai aflat? întrebă șarpele.

— Nu.

— Ce-mi dai dacă-ți spun eu răspunsul?

— Tot ce o să-mi ceri.

— Ce ți-a făgăduit sultanul dacă afli răspunsul la întrebare?

— Multe animale.

— Dacă-ți spun cum va fi anul viitor, îmi dăruiești jumătate din ele.

— Nu jumătate, ci pe toate ți le aduc!

— N-am nevoie de toate. Păstrează jumătate din ele și dă-mi cealaltă jumătate.

— Bine.

— Atunci ascultă și ține minte ceea ce-i vei spune sultanului: „Pătruns-am tainele timpului ce va să vie. A sosit iar vremea faptelor mari. Să ne pregătim să fim puternici, să ne pregătim să ne apărăm liniștea.

Femeia să se cernească cu negru vâl, cei buni și turmele sînt primejduite.

Oamenii să fie pregătiți de luptă. Să-și ascută sulile ruginite, să-și înșăueze voinicii cai și să umple burdufurile uscate cu apă, ca să-și apere liniștea“.

După ce ascultă cu luare-aminte cîntecul, prezicătorul îl binecuvîntă pe șarpe și-și luă tălpășița.

În vremea aceasta era mare zarvă între oamenii din așezarea lor. Se făceau fel de fel de presupuneri: unii spuneau despre el că nu izbutise să afle răspunsul cerut de sultan și că fugise, alții că rătăcea prin pădure, alții că-și dăduse duhul. Ziua a șaptea însă nu se încheiase și tocmai cînd toate speranțele de a-l mai vedea încetaseră, se ivi departe un nor de praf, din mijlocul căruia se desprinsese un om alergînd și cîntînd. Avea ochii duși în fundul capului și buzele arse de sete.

În mijlocul adunării uluite, prezicătorul strînse mîna sultanului și nu se așeză pînă ce nu recită geraar-ul șarpelui. Întreaga mulțime fu cuprinsă de o mare tulburare, iar sultanul porunci să se taie în cinstea lui cea mai grasă cămilă din ocolul său. Apoi le spuse tuturor:

— Vine vreme de război. Luați sulile și le ascuțiți. Hrăniți-vă bine caii. Să fiți pregătiți. Ne vom întîlni cu toții în zorii fiecărei zile și toată obștea va fi laolaltă.

Așa și făcură. Iar după ce isprăviră cu pregătirile de luptă se întîlniră cu toții la apusul și la răsăritul soarelui. Apoi aleseră iscoade, care scrutau zările de jur împrejur. Și iată că într-o bună zi veni vestea:

— Sîntem atacați!

Dar fiind pregătiți, oamenii întregului trib ieșiră în calea vrăjmașilor și-i izgoniră.

Nu trecu mult și aceeași știre le veni din nou prin iscoade.

Dar oamenii se apărară ca și prima oară, izbutind să-i gonească pe dușmani.

În timpul acela n-a fost trib care să nu fi suferit grele pierderi și mulți au pierit. Singur tribul sultanului, care cunoscuse oracolul șarpelui, rămase întreg și biruitor. După trecerea unui an, sultanul îl chemă pe prezicător și-i spuse:

— Sînt mulțumit de tine: ne-ai spus adevărul. Du-te și ia-ți din ocolurile mele o turmă de cămile, una de oi și capre, una de vite și una de cai. Este răsplata mea.

Mult s-a bucurat prezicătorul de asemenea dar regesc, dar bucuria lui era umbrată de gîndul că trebuia să împartă cu șarpele atîta bogăție. „Oare, gîndea el în sinea lui, să dau eu asemenea frumusețe de animale unei jivine înspăimîntătoare? Bezmetic aș fi să dăruiesc unui șarpe primejdios aceste animale. Mai bine mă duc să-l ucid și pace bună!”

Și fără să mai stea mult pe gînduri, scoase sabia din teacă și se îndreptă spre locul unde șarpele i se ivise prima oară. De rîndul acesta el dormea, încolăcit la umbra copacului. Prezicătorul ridică sabia, țintindu-i capul pe care voia să i-l reteze dintr-o lovitură. Dar nu știu cum și de ce, în clipa următoare, șarpele nu se mai afla pe locul lui, pierzîndu-se în desișul pădurii, iar sabia i se izbi întîi cu putere de locul unde se odihnise capul tîrîtoarei cu puțin înainte, apoi se înfipse mai sus, în trunchiul copacului.

„Blestemată să-mi fie mîna, își spuse prezicătorul. Uite, nu l-am nimerit și acum o să se întoarcă și o să mă facă bucăți!” Cuprins de spaimă, începu să alerge spre locul unde oamenii lui îi pășteau turmele și cu toții o luară la goană și nu se opriră decît acasă.

O vreme ghicitorul se bucură în liniște de toate bunătățile vieții. Pînă cînd, într-o zi, i se înfățișă iarăși un trimis al sultanului.

— Măria-sa te roagă să vii pînă la el.

„Ce-o mai fi vrînd?” se întrebă prezicătorul din nou neliniștit.

— Înțeleptule, ai mîntuit tribul anul trecut. Avem a-ți mulțumi. Te rugăm însă să nu ne lași și să spui acum ce ne mai așteaptă în anul în care am pășit.

— Eu, doamne? Dar nu ți-am mai spus că mi-am pierdut darul?...

— Ferit-a sfîntul, făcu sultanul. Dacă nu erai tu, pieream cu toții în războaie. Du-te, ca rîndul trecut, șapte zile în deșert și cînd te întorci spune-ne ce-ai aflat. Iar răsplata mea va fi aceeași.

Cuprins de spaimă, nefericitul prezicător se suci în fel și chip, dar

nu găsi nici o cale să scape de pacostea care dăduse din nou peste el. Văzînd că n-are încotro, își spuse în sinea lui: „O să mă duc din nou la șarpe, o să plîng și o să-mi cer rușinat iertare. Poate că-l înduioșez să mă mai ajute o dată“.

Zis și făcut. Se duse și găsi șarpele întins pe locul unde-l aflate și ultima oară.

— Iartă-mă! făcu prezicătorul cu lacrimi în glas. Am fost nerecunoscător față de bunătatea pe care mi-ai arătat-o, ți-am făcut numai rău, dar te rog totuși să mă ierți și să mă ajuți, pentru că am intrat din nou într-un greu impas: sultanul vrea să știe ce ni se va mai întîmpla în anul în care ne aflăm.

Șarpele rîse și rîse cu sîsîitul lui gîjiit.

— Ascultă, omule! Tu ți-ai făcut partea. Am scăpat cu viață, cu toate că tu ai încercat tot ce-ai putut ca să-mi curmi zilele. Dar pentru că ploaia vine și fiindcă în toată omenirea aceasta sînt și ființe mai iertătoare decît altele, am să te ajut. Ascultă-mă! Oamenii au fost făcuți să aducă și durere pe pămînt. Pentru că ei au născocit uciderea fraților lor și cuvîntul „străpunge-l!“ Focul pe care tot voi oamenii l-ați adus pe pămînt va distruge mare parte din creație, dacă nu luați seama. Cînd sînteți lipsiți de apărare, vă place prietenia și ajutorul aproapelui. Dar îl disprețuiți de îndată ce v-ați atins țelul. Faptele rele vor distruge lumea cînd ceea ce grăiți cu buzele nu e spus cu inima.

Te-am ajutat cît am putut, cînd ai fost la ananghie. Iar cînd am așteptat de la tine o mulțumire sau o răsplată, am primit în schimb o lovitură a sabiei tale. Zgomotul ei, praful ce s-a ridicat, spaima care m-a cuprins, săriturile la care m-ai silit m-au făcut să mă lovesc ca un bezmetic. Acestea toate mi-au luat auzul. Iar adineaori m-ai scîrbit cu lacrimile, cu prefăcutele tale păreri de rău, cu josnicia și rugămințile tale împielitate. Nu te mai aștepta la încredere din parte-mi: știu și eu la ce mă pot aștepta de la tine. Și iată, îți spun pe dumnezeul meu și fără nici o îndoială că te socotesc un răufăcător, unul care a asuprit pe orfani și pe cei slabi și care va plăti pentru nedreptatea din urmă.

Spune-i sultanului care te-a trimis că va urma o secetă ce va pîrjoli tot.

Ierburile vor pieri, copacii singuratici se vor usca, apele curgătoare se vor opri, lacurile vor seca, văile și cîmpiile vor crăpa.

Cei slabi și săraci, toate turmele vor muri, n-au să scape decît cămilele și oile negre, iar dintre oameni doar cei isteți și vajnici.

Prezicătorul se învîrte de două ori pe loc de bucurie și-i spuse șarpelui:

— Șarpe, să știi că simt răul ce ți-am făcut, precum și recunoștința ce mă leagă de tine. Și n-am s-o uit, îți făgăduiesc.

— Bine. O să vedem.

Grăbindu-se către așezarea lor, cît îl țineau puterile, prezicătorul recită în fața adunării noul geraar, care-l aflase de la șarpe. Avu apoi parte de mare cinstire din partea poporului și a sultanului.

A doua zi, acesta din urmă adună întreg tribul.

— Ne așteaptă o secetă nimicitoare. Să puneți toți deoparte de-ale gurii și să vă pregătiți pentru ceea ce avem de îndurat.

Într-adevăr, în anul acela n-au venit nici ploile de toamnă și nici cele de primăvară. Cîmpurile și pădurile s-au uscat, vitele au pierit și, împreună cu firea, oamenii din celelalte triburi s-au prăpădit.

Sultanul, al cărui trib scăpă și de astă dată cu bine, se ținu de cuvînt și-i dăruî prezicătorului tot atîtea turme cîte primise în anul celălalt.

„Oare ai de gînd să arunci în gura unui șarpe leneș, ce zace la soare, toate aceste animale?” se întrebă în sinea lui prezicătorul, căruia păcatul lăcomiei îi mușcase pentru totdeauna inima. „Bezmetic ai fi. Dar ți-ai dat cuvîntul și ai avut cu șarpele o învoială. S-o calci și de data aceasta? Ba am să fac altfel: nu mă mai duc deloc pe la el!” Și urmînd acest gînd, prezicătorul își mină toate turmele acasă, călcîndu-și și de rîndul acesta vorba dată.

Nu se scurse însă multă vreme și sultanul îl chemă din nou și-l puse să-i spună ce avea să mai urmeze după seceta ce-i bîntuise.

— Să spun ce-o să mai... Cuprins de disperare, prezicătorul sări în sus și căzînd la pămînt rămase pe loc fără simțire.

Sultanul însă se apropie de el înfuriat și ridică gîrbaciul să-l lovească.

— De cîte ori am poruncit ceva omului acestuia îl apucă necazul și mi se împotrivesc.

Cu greu izbutiră cei din jur să-i ia sultanului biciul din mînă:

— Să-i spuneți acestui cîrcotaș cînd o să se trezească să-mi vină cu răspunsul în trei zile, altfel îl scurtez cu un cap!

Cunoscîndu-l bine pe sultan și știind că n-are ce nădăjdui de la el, prezicătorul îngroșă obrazul și luă iar drumul spre lăcașul șarpelui.

Acesta rîse cînd îl văzu:

— Iar ai venit la mine?

— Iar.

— Și ce mai vrei?

— Astăzi mi s-a pus aceeași întrebare ca cele dinainte.

Șarpele îi spuse atunci:

— Povestește-i sultanului că norii vor acoperi din nou cerul.

Fulgere vor brăzda bolta. Scurte ploi se vor scutura pretutindeni și ape se vor scurge din nou în văi făcându-le să înverzească, să răsară ierburile pe unde cresc de obicei tufișurile, iar pomii să se acopere de frunze. Animalele care au scăpat din secetă vor da lapte, femeile se vor împodobi din nou, îmbrăcînd mătășurile puse deoparte. Ele vor căra vase și oale și vor găti din nou feluri gustoase pentru soții lor, îmbiindu-i mereu cu vorbe calde să se înfrupte de mai multe ori.

Iar dragostea dintre soți îmbătrînită va întineri din nou. Și mai spune-i că în vremea aceasta de joacă și zburdălnicie se vor naște fii binecuvîntați și strălucitori ca fulgerele.

Și mai spune-i că flăcăii vor lua fete după placul lor și că li se vor face onoruri și li se vor închina serbări și că oamenii astfel dăruiți își vor întoarce iarăși gîndul spre fapte vrednice.

În grabă, prezicătorul fugi la sultan, unde i se făcu o primire mai bucuroasă ca niciodată. Puțin după ce-și depănă geraar-ul, norii acoperiră cerul și fulgerele începură să brăzdeze întunericul, însoțiți de strigătele de bucurie ale oamenilor, din inimile cărora teama începu să piară. Cu toții făcură șanțuri în jurul colibelor și duseră la adăpost animalele neputincioase.

Pînă la ziuă se scutură primul nor de ploaie, apoi urmară patru zile de ploaie fără contenire. Animalele dădură lapte, de se umplură toate ciuberele.

Primindu-și răsplata de la sultan, prezicătorul își spuse: „De trei ori șarpele m-a salvat de la pieire și de două ori am călcat învoiala făcută cu el. Să n-o calc și de rîndul acesta și să-i duc acum toate animalele dobîndite“.

— O, șarpe, îi spuse el, aș vrea să-ți vorbesc astăzi despre trei lucruri. Primul este acesta: de cîte ori m-ai ajutat eu ți-am răspuns cu rău la binele ce mi-ai făcut. Astăzi mă înfățișez ție plin de remușcări, și-ți aduc toate cele primite azi în dar. Ia-le și iartă-mă. Al doilea lucru pe care îl doresc este să fim prieteni. Iar al treilea, este acesta: tu, fratele meu, ești mai înțelept. Spune-mi ceva despre lume și despre viață!

— Înainte de toate, răspunse șarpele, în ceea ce privește prietenia, eu nu mă împrietenesc cu nimeni; după țelul pentru care viețuiesc eu

nu fac rău, dar nici nu-l ajut pe om. În ceea ce privește remușcarea ta și animalele pe care mi le-ai adus, eu te-am iertat și ți le poți lua înapoi, dar să știi că darul ți-a fost primit.

În privința lumii și a vieții, îți pot spune următoarele: lumea există, dar viața fără lume, nu. Ceea ce oamenii numesc viață nu face decît să urmeze întîmplările lumii. Cînd vremea a fost vreme de război, orice om vedea dușmanul său în tabăra cealaltă. Așa s-a făcut că în vremea războiului care a avut loc nu de mult, ai ridicat sabia împotriva mea după ce te ajutasem, spunîndu-ți în sinea ta: „O să-i retez capul!“ Cînd vremea e vreme de secetă, nici un om nu e darnic cu semenii lui și acela a fost timpul cînd și tu ai fugit de mine cu animale cu tot. Cînd vremea e vreme de belșug, nu vei găsi pe nimeni atît de mic la suflet sau plin de dușmănie ca în timp de restriște și acesta a fost timpul cînd ai venit la mine cu tot ce-ți fusese dăruit. De fiecare dată ai făcut ceea ce te-au împins împrejurările să faci.

Acum, în sfîrșit, să-ți spun și despre mine: să știi că eu nu sînt un șarpe, ci sînt soarta. N-ai să mă mai vezi niciodată de aci înainte. Rămîi cu bine.

Iepurele și luna

(SOMALIA)

Odată, în vremuri străvechi, luna și-a ales mesager o insectă și a trimis-o pe pământ să le spună oamenilor, din partea ei, următoarele cuvinte: „Așa cum mor eu și trăiesc murind, așa o să muriți și voi și murind o să trăiți“. Insecta, mai înceată, a fost ajunsă din urmă de iepure, care s-a oferit să le transmită el oamenilor solia lunii. Zis și făcut. Numai că iepurele a întors puțin mesajul și astfel a ieșit că oamenii vor muri de-a binelea.

Luna însă a aflat de minciuna iepurelui, iar când acesta s-a întors acasă ea l-a întrebat ce-a făcut. Iepurele a tăcut. Atunci luna l-a lovit cu o scindură și i-a despicat botul și despicat a rămas pînă în zilele noastre.

Întrecerea dintre cameleon și șopîrlă

(TANZANIA)

Cînd a fost creat omul, marele zeu a chemat mai multe animale să hotărască asupra noii sale făpturi. Între animalele care erau de față, se aflau cameleonul și șopîrla.

Fiind întrebat ce vrea să se întîmple odată și odată cu omul, cameleonul răspunse cu toată hotărîrea:

— Aș vrea ca toți oamenii să trăiască și să nu moară niciodată.

Dar cînd veni rîndul șopîrlei, aceasta spuse fără să pregete:

— Eu aș vrea ca toți oamenii să moară.

Neștiind a cui dorință s-o împlinească, marele zeu porunci o întrecere între cele două animale și hotărî să se dea cîștigătorului un scăunel de fildeș.

Bietul cameleon se strădui să alerge cît îl țineau puterile. Dar mlădioasa șopîrlă, alunecînd repede printre ierburi, cîștigă cu ușurință întrecerea.

De atunci, se spune că a rămas cameleonul cu mersul lui schiopătat, trădîndu-și astfel durerea că nu l-a putut salva pe om de moarte.

De ce nu mai învie oamenii după moarte

(TANZANIA)

Odată, în vremuri de demult, oamenii mureau și după o vreme reveneau la viață.

Străbunii străbunilor celor din neamul Iraku știau că oamenii mor și învie după moarte.

Odată însă, în vremuri de demult, trăia un bărbat care-și pierduse soția. Omul o jeli ce-o jeli, dar în cele din urmă își luă altă nevastă. Copiii lui însă nu lăsau să treacă nici o zi fără să se ducă să plângă pe mormîntul mamei lor. Și, de cîte ori se duceau, stropeau locul unde se afla îngropată mama lor cu lapte curat, proaspăt muls, de la vitele cele mai iubite.

De aceea crescuseră pe mormînt multe ierburi și flori de o neînchipuită frumusețe, care erau de acum încolo bucuria și mîngîierea copiilor. Azi așa, mîine așa, pînă cînd mama lor vitregă, cuprinsă de gelozie, se luă după ei să vadă ce fac la mormîntul mamei lor. Văzînd cum îngrijesc florile și ierburile, ea se minie mai tare, dar tăcu și așteptă să plece. Pe urmă, smulse de pe mormînt cît putu din flori și plante și așa făcu de mai multe ori.

Copiii însă veneau din nou și puneau alte flori și le udau cu lapte proaspăt.

Pe vremurile acelea de demult, cerul era aproape de pămînt.

Într-una din zile, femeia cea haină veni din nou să smulgă florile de pe mormîntul mamei. Dar cînd începu să le tragă afară, ce să vezi, din rădăcini picura sînge! Sîngele se ridică la cer, iar cerul se depărtă de pămînt, se înalță, se bolti și rămase așa cum este astăzi.

De atunci, din acele vremuri străvechi, oamenii nu mai învie după ce-au murit.

Loa, la cel bogat și la cel sărac

(TANZANIA)

Loa, lumina, căldura, era mama tuturor fapturilor omenești, pe care le ocrotea, dar pe care le și pedepsea pentru nedreptăți sau alte fapte rele. La începutul timpurilor ea hotărîse să rămînă pe cer — să fie soarele, ca de acolo să vegheze asupra fiilor ei. Aceștia, cînd ridicau ochii spre soare, se gîndeau la Loa și-i cereau ajutorul.

Într-o zi, ea coborî pe pămînt luînd înfățișarea unei bătrîne sărmane, dezbrăcate și plină de răni. Se duse de-a dreptul la casa unui bogat, pe care Loa îl urmărea de multă vreme pentru trufia lui și pentru lipsa de omenie cu care se purta față de săraci.

— Hodi¹, strigă Loa la intrarea în locuința bogatului.

Acesta îi răspunse:

— Intră! Și după ce schimbă salutarile obișnuite, bătrîna îl rugă pe bogat s-o găzduiască în noaptea aceea, căci întinericul o prinsese pe drum.

— Așa ceva nu se poate, se stropși bogatul. Cum o să primim între noi o ființă atît de murdară?

Atunci Loa plecă mai departe și în fața ogrăzii săracului se opri.

— Intră, măicuță, se auzi dinlăuntru.

¹ Cuvînt prin care se cere încuviințarea de a intra într-o locuință.

— M-a apucat noaptea pe drum și n-am unde îmi pune capul, spuse bătrîna, ați vrea să mă găzduiți în seara aceasta?

— Cu dragă inimă, măicuță, dar să știi că nu te putem ospăta cu nimic, căci bucate nu avem nici pentru noi, spuse săracul.

— Să se ducă soția ta în cămara de bucate din catul de sus și să aducă de acolo porumb.

— Dar n-avem porumb, măicuță.

— Să faceți așa cum spun eu, stăruie străina și atunci nevasta săracului urcă în catul de sus și spre nespusa ei uimire găsi o încăpere plină de porumb. Luă cu dînsa cît putu, coborî cu el și-l mărunți în piuliță. Puse apoi ceaunul și fierse mămăliga.

— Dar lîngă mămăligă n-avem nimic să-ți mai punem în față, își ceru gazda iertare.

— Ba aveți, răspunse Loa, să mai aducă nevasta ta o a doua oală și s-o așeze pe foc.

Cînd apa începu să clocotească și femeia se uită în ea, nu-i venea să-și creadă ochilor: oala era plină cu carne gustoasă din care se înfruptară cu toții. În dimineața următoare, înainte de a-și vedea de drum, bătrîna îl chemă pe sărac și-i spuse:

— Eu sînt Loa, mama voastră a tuturor. Vecinul tău cel bogat m-a alungat de la ușa lui. Pentru fapta sa va pierde toate vitele și va deveni un om sărac. Ție însă ți se va umple ograda de vaci și de viței. Dar să ții minte, cînd vecinul tău nevoiaș va veni să-ți ceară ajutor, să nu faci cum a făcut el cu Loa. Așa îți poruncesc.

Sfîrși de vorbit și se îndreptă cu pași grăbiți spre întunecata împărăție a lui Netlang.

Din ziua aceea însă, bogatului din craalul acela începură să-i moară vitele, una cîte una. În zadar chemă toți vracii din împrejurimi. Nici unul nu cunoștea leacuri de ajuns de puternice ca să le stăvilească boala. Și pe măsură ce vitele se stingeau în ograda bogatului, ele păreau să se înmulțească în gospodăria celui ce fusese mai înainte săracul satului.

Pînă cînd într-o zi acesta se pomeni cu vecinul lui la poartă.

— Murim de foame. Ajută-ne și dă-ne o junincă. Poate că va dobîndi cu timpul un vițel.

Săracul de odinioară se codi o clipă în sinea lui. Amintindu-și însă porunca rostită de Loa înainte de plecare, el îi dădu vecinului animalul cerut. Și făcu astfel de multe ori, pentru că spre mirarea tuturor vacile dăruite bogatului, pedepsit de Loa, nu se înmulțeau, ci se opreau întotdeauna la un singur pui.

Povestea omului care a întâlnit niște proști mai mari decît nevasta lui

(TANZANIA)

În vremuri de demult, doi soți vîrstnici își măritaseră fata care plecă apoi la casa ei. Bătrînul muncea mai mult la cîmp, căci din toate vitele pe care le avusese nu-i mai rămăsese în ogradă decît un vițel pe care-l îngrijea cu mare dragoste. Zilnic cînd se întorcea seara aducea iarbă proaspăt tăiată pentru vițel.

Într-o bună zi, numai iată că vine fata celor doi bătrîni plîngînd în hohote, căci i se prăpădise unul din copii. Începu și mama ei să plîngă și plîngeau amîndouă fără să se poată opri pînă ce iată că sosi soțul fetii.

— De ce plîngeți atîta?

Cele două femei îi spuseră ce se întimplase. Se necăji și tinărul de pierderea copilului, dar casa lor era binecuvîntată cu mulți prunci, așa că de la o vreme el se liniști și îi spuse soacrei sale:

— Mamă, să știi că duhul fetii tale nu se va liniști pînă ce n-ai să tai și să gătești vițelul din curte!

Zis și făcut. Femeii nu-i trebui mult să se hotărască.

Tăie vițelul, îl găti și cît ai zice pește mama, fata și ginerele îl și mîncară.

Seara, cînd omul veni de la cîmp, se pregăti să se ducă să hrănească vițelul. Femeia lui însă îl opri și-i puse mîncarea în față.

După ce luă cina, omul iar voi să se ducă în ogradă și femeia iar îl opri. Atunci văzu sub masă un os de vită și pricepu că femeia lui îi ascunde ceva și-o întrebă apăsător:

— Ce-i cu vițelul, femeie?

— L-am tăiat și l-am gătit pentru că fata noastră era cu simțirile pierdute după copilul ei.

— Pregătește-mi merinde de drum, îi spuse atunci omul supărat peste măsură. Voi umbla prin lume și dacă am să dau peste oameni mai proști decât tine o să mă întorc și o să viețuim mai departe ca până acum. Iar de nu, acasă nu mă mai întorc.

Zis și făcut. Omul se găti de drum și plecă. Merse el ce merse și intră într-un craal unde se întâlnește cu un om pe care-l întrebă:

— A cui e casa aceea?

— Este a unui copil mare, îi răspunse omul.

— Și în casa aceea le merge bine la toți?

— Unchiul copilului mare a murit acum trei zile, îi răspunse omul.

— Mulțumesc, umblă sănătos, îi spuse bătrînul și cînd o să vii prin părțile noastre, coliba noastră îți va putea oricînd servi ca adăpost.

Zicînd acestea, omul se opri în fața casei despre care vorbise cu bătrînul și strigă:

— Hodi!

— Intră, îi răspunse un glas de fată dinlăuntru.

Iar cînd îl văzu, ea îl întrebă:

— Cine ești?

— Am venit din împărăția morților, unde m-am întîlnit cu unchiul tău. El te roagă să-i trimiți prin mine o mie de capre și multe lucruri de îmbrăcăminte.

— Intră mai întîi să guști ceva, îl pofti tînăra.

Și după ce-l ospătă pe bătrîn, îi dăde o mie de capre și o mulțime de piei și blăni moi și bune.

„Dacă or fi toți ca femeia aceasta...”, gîndi bătrînul în sinea lui și se chibzui cum să nu piardă bogăția dobîndită din negliobia unei muieri fără minte.

Merse o bucată de drum, adăposti caprele la un prieten și plecă mai departe purtînd numai pieile luate de la femeie, pînă ce ajunse la un cîmp întins pe care lucra un țăran cu mare hărnicie.

— Ce faci, tinere? întrebă călătorul care avea gîndul lui ascuns.

— Bine. Pe ziua de azi toate veștile sînt bune și de aceea muncesc cu rîvnă.

— Da? se miră bătrînul. Dar despre ce a poruncit sultanul tot astăzi ai aflat?

— Nu, n-am aflat, mărturisi țăranul. Spune-mi, rogu-te, ce-a poruncit?

— Bine, fie. Uite, cînd stăteam odată așa, ca dumneata în cîmp, am auzit crainicul vestind tare: omului acela care-și sapă ogorul o să-i tăiem astăzi capul!

— Ce vorbești? făcu țăranul îngrozit. Cum să scap?

— Uite, te ajut eu, îl liniști bătrînul. Eu îți dau hainele mele și tu mi le dai pe ale tale. Apoi te cațeri sus în vîrful bananierului acela. Așa au și făcut.

În vremea aceasta venea pe drum cu o falcă în cer și una în pămînt bărbatul acelei femei care-i dăduse bătrînului cele o mie de capre și pieile de îmbrăcăminte.

— N-ai văzut un om care-și păștea pe aici niște animale ce nu erau ale lui?

— Ce animale? făcu bătrînul.

— Ia, niște capre, vreo mie.

— N-am văzut. Poate o fi cel ce s-a cățărat colo în bananierul acela.

Fugi omul cel păgubit la copac și începu să strige de jos:

— Dă-te jos, hoț nemernic! Unde-mi sînt caprele?

— Ce capre, îngăimă țăranul speriat. N-am nici o capră de la nimeni.

— Dar pieile pe care le porți ale cui sînt? Tot ale tale?

— Nu, mi le-a dat omul ce sapă acolo jos ogorul meu, ca să nu mă recunoască trimisul sultanului.

Păgubașul caprelor înțelese că fusese înșelat și fugi repede după bătrînul care săpa pe ogor. De acesta însă nici urmă. O ștersese de mult, apoi trecuse pe la prietenul lui și-și luase caprele și se îndrepta acum spre casă.

Cînd ajunse la coliba lor, își chemă femeia și-i spuse:

— M-am întors acasă, căci află că am găsit pe drumul meu oameni cu mult mai proști decît tine.

Minciuna și Adevărul

(TANZANIA)

Într-o bună zi Minciuna și Adevărul hotărîră să plece împreună într-o călătorie. Înainte de a porni, Minciuna îi spuse Adevărului:

— Hai să ne înțelegem, cumetre: pe unde ne vom duce, ai să stai tu de vorbă cu oamenii. E mult mai bine așa, căci dacă mă vor recunoaște nu ne va primi nimeni.

Și așa făcură. În prima casă unde au cerut găzduire, bărbatul se întorsese tocmai de la munca lui de pe ogoare și infometat cerea de mâncare soției. Femeia se suci, se învîrți și-i spuse în cele din urmă că nu-i putea da prînzul, pentru că nu avusese timp să termine bucatele.

— Ce spuneți dumneavoastră, cinstiți oaspeți de așa o femeie, care nu e în stare să-și aștepte bărbatul cu mîncarea? Cine credeți dumneavoastră că poruncește în casa aceasta?

Bietul Adevăr nu știa ce să facă: ar fi tăcut, dar omul, necăjit, aștepta răspuns la întrebarea lui și ca să-și ușureze inima, dar și ca să-și rușineze femeia.

În cele din urmă, Adevărul spuse, cu jumătate de gură:

— Chiar dacă nevasta e stăpîină în casă, tot trebuie să fie cu grijă de bărbat.

Atît i-a trebuit femeii: s-a făcut foc și i-a alungat pe cei doi călători, cu ocări.

Merseră ei ce mai merseră, necăjiți și cu pîntecele goale, pînă cînd foamea i-a făcut să se oprească din nou în fața unei colibe, care li s-a părut mare și frumoasă.

Cînd intrară înăuntru, ce să vezi? o droaie de copii se apucaseră să-și împartă o vacă ce fusese tocmai atunci tăiată.

— Și tatii nu-i lăsăm nimic? întrebă băiatul cel mare.

— Cum să nu, făcu sora mijlocie. Uite, i-am pus deoparte capul și picioarele.

Puseră carnea la fript, se adunară pîlc și în scurt timp liota de copii isprăvi de înfulecat toată vaca.

Tocmai atunci sosi și tatăl lor de la săpatul ogorului. Găsi puse deoparte pentru el capul și picioarele vacii.

Plin de năduf, el îi întrebă pe călători:

— Ce gîndiți voi, oameni buni, cum se petrec lucrurile în casa aceasta? Cine poruncește aici?

De rîndul acesta, revoltat de-a binelea, Adevărul răspunse fără ocol:

— De bună seamă că mari și tari sînt aici copiii!

Cînd auzi omul vorba aceasta, se înfurie nevoie mare și nici una nici două îi dete afară pe călători.

Aceștia se pomeniră tot pe drum, mai infometați ca înainte. Acum însă Minciuna îi spuse Adevărului:

— De aici înainte, dragă prietene, să știi că eu am să vorbesc cu oamenii și eu o să văd de treburile noastre, că de pe urma dumitale o să pierim de foame.

— Bine, se învoi Adevărul, să încercăm și așa.

După o bună bucată de drum se opriră din nou într-un sat și se așezară să se odihnească la umbră, lîngă fîntină. Vîntul aducea pînă la ei țipetele de jale de care nărea cuprins tot satul.

În cele din urmă, Minciuna întrebă o femeie care venise să ia apă, ce se petrecuse la ei.

— A murit buna noastră stăpină, soția regelui și o plingem cu toții, iar regele nu-și găsește alinare.

— Numai dintr-atît? făcu Minciuna. Du-te degrabă și spune regelui că eu sînt în stare să readuc la viață și oameni care au murit de mai mulți ani.

Femeia se duse și se întoarse cu o oaie grasă pe care regele o trimitea în dar călătorilor pînă ce avea răgazul să-i primească.

A doua zi, ei primiră din nou în dar un berbec bun și a treia zi la fel. De rîndul acesta însă, Minciuna făcu pe supărata.

— Spuneți-i regelui să se grăbească să ne cheme în fața lui, căci noi nu avem vreme să-l mai așteptăm.

Pe dată călătorii fură poștiți în fața regelui.

Acesta le spuse durerea lui și-i întrebă ce ar putea face.

— Slăvite rege, eu pot să-ți aduc soția înapoi din împărăția morților, dar ce-mi dai tu în schimb?

Regele îi promise o parte din toate avuțiile lui, dar Minciuna nu se învoi pînă ce regele nu-i făgădui jumătate din tot ce avea. Atunci Minciuna porunci să i se înalțe o încăpere bine închisă de jur împrejur, deasupra locului unde fusese îngropată regina. Cînd această cămară fu gata, luă cîteva unelte de zidărie și se băgă înăuntru. Lipi încă o dată toate găurile care rămăseseră neastupate apoi începu să bocăne și să trosnească de li se părea celor de afară că cine știe ce face. Apoi se auzi cum se ceartă, de parcă s-ar fi ciorovăit cu mai mulți deodată. În cele din urmă Minciuna ieși afară și-i spuse regelui:

— Măria-ta, treaba e mai încurcată decît am crezut eu la început. Încercînd s-o aduc la viață pe soția ta, iată că m-am pomenit cu tatăl tău trăgînd-o de picioare și țipînd: „De ce vrei s-o duci înapoi pe pămînt pe femeia aceasta? Mai bine înviază-mă pe mine și o să-ți dau o avere mult mai mare, căci bogățiile mele au întrecut cu mult pe ale fiului meu.“ Dar nici tatăl tău n-a apucat să termine vorba că iată a început să strige și mai tare bunicul tău, care se lăuda că depășește cu mult în bogăție pe tatăl tău și că o să-mi dea și mai mult, dacă o să-l readuc printre cei vii. Și așa bunicul bunicului tău și toți strămoșii tăi! Dar ca să nu-ți fac ziua amară, atît te rog, stăpîne, să-mi spui pe cine vrei să aduc printre cei vii: pe tatăl tău sau pe soția ta?!

Regele îi răspunse hotărît:

— Fără doar și poate, pe soția mea!

— Bine, stăpîne, dar atunci lucrurile se schimbă. Tatăl tău mi-a promis că dacă-l aduc pe el la viață și las pe soția ta sub pămînt, îmi dă o avere cu mult mai mare decît tine. Eu pierd dacă-ți îndeplinesc dorința. În schimb, dacă îmi dai într-adevăr jumătate din toată averea ta o să-l întorc pe bătrîn în împărăția morților.

Toți sfetnicii tînarului rege, care-l ajutaseră să-l înlătore pe bătrînul tiran ce-i chinuise mulți zeci de ani, săriră cu gura:

— Lasă-l, slăvite doamne, unde e!

Regele însuși, aducîndu-și aminte cît îl făcuse bătrînul său tată să sufere, încuviință oftînd:

— Bine. Fie și așa.

— Cum așa, doamne? Ca să-l las pe tatăl Măriei Tale unde e trebuie să-mi dai pe dată ceea ce mi-ai făgăduit pentru soția ta.

— Fie! Să rămână amîndoi, și tatăl și soția mea, unde sînt, iar tu ia-ți ce ți-am dăruit și duceți-vă sănătoși unde vă e drumul.

Zicînd acestea, regele porunci să se dea celor doi călători toate lucrurile scumpe și merindele făgăduite. Și așa, cu cîțiva măgari încărcați, ei o porniră la drum, lăsînd în urmă păcăliți pe cei care din prostie crezuseră în Minciună.

Oul de aur

(TANZANIA)

Într-un craal îndepărtat, aproape de pădure, doi soți aveau o mulțime de păsări, vaci, viței și capre pe care le îngrijeau zi și noapte, căci animalele erau bunul lor cel mai de preț. Pământul uscat dădea roade puține, așa că oamenii trebuiau să hrănească păsările și animalele cu ierburi culese din pădure, cu scoici și melcișori strânși din vadul unui riu subțirel ce curgea departe de sat.

Omul ar fi făcut orice ca să devină și el căpetenie în satul lor sau în altul, să aibă ajutoare și arme frumos lucrate, iar femeia să vadă în ogradă de zece ori mai multe animale decât aveau. Aceasta era pricina pentru care se lipseau de carnea gustoasă a animalelor, hrănindu-se mai mult cu porumb prăjit, cu turte de mei și cu mierea albinelor din scorburi și nu se îndurau decât rareori să gătească o pasăre din cotețul lor.

Copii nu aveau, așa că animalele li se înmulțeau pe zi ce trecea.

— Ce bine ar fi să fim și noi bogați și puternici ca mai marele nostru, grăia omul seara, către femeia lui.

— Dar nu sîntem și noi bogați, omule? Doar nu ne lipsesc acum nici vitele, nici păsările și nici oalele cu miere. Cînd o să moară căpetenia noastră, oamenii te vor alege, fără nici o îndoială, pe tine în locul lui!

— Crezi așa, femeie? Dar ce, eu am atîția războinici ca el? Am sulițe așa frumos lucrate, atîtea arcuri, săgeți, piei și cîte altele?

— Nu avem fiindcă am strîns și am tot strîns și nu ne-am bucurat de nimic. N-am dat nimic și n-am folosit nimic. Uite, eu m-am săturat de mîncat numai rădăcini, boabe și miere. Mîine, nu mai departe, am să tai o rață din curte s-o fac ciorbă.

Bărbatul se învoi și a doua zi dis-de-diminează femeia se duse în ograda păsărilor drept la rața căreia îi pusese gînd rău. Dar rața tocmai oua și femeia se duse în casă să pregătească între timp mîncarea păsărilor. Cînd se întoarse și voi să ia oul, rămase încremenită: în paiele cuibarului strălucea un minunat ou de aur! Îl luă repede în mîna crezînd că visează: oul mai era cald, dar părea desprins din strălucirea soarelui, era cu totul și cu totul de aur!

Femeia fugi atunci în ograda vitelor, să-și strige bărbatul. În casă desfăcu pumnii și-i arătă minunea. Omul, să-și piardă graiul de uimire și de bucurie!

Cei doi soți puseră oul bine și din ziua aceea începură să hrănească rața, dîndu-i în cioc semințele cele mai bune pe care le dobîndeau, ba îi dădeau să bea și lapte amestecat cu miere. Raței îi mergea minunat: se îngrășase și se legăna agale prin curte, lăsîndu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt, dar ouă nu mai făcu de nici un fel.

— Ce-o fi avînd rața noastră minunată? se tot întrebau cei doi soți așteptînd cu nerăbdare ziua următoare, doar-doar s-o mai ivi un ou de aur în cuibar. Dar nu se arătă nici de aur, nici de alt fel. Zilele treceau și ciuda celor doi creștea din ce în ce. Socotind rața fermecată, îi vorbiră în fel și chip, rugînd-o să-i mai îmbogățească de cîteva ori. În zadar.

Femeii îi veni atunci în gînd că pasărea le face în ciudă, că ascunde în pîntecele ei minunat ouă prețioase, pe care le păstra poate pentru altcineva. Și așa, într-o bună zi, femeia și bărbatul se hotărîră să taie rața, să-i scoată comorile din ea. Zis și făcut. Dar după ce-o jumuliră și-i deschiseră burta, nu găsiră în mădularele ei decît gălbenușurile unor ouă ca toate celelalte.

Fetița care știa să facă ploaie

(TANZANIA)

Trăia odată, într-o țară bogată în roadele pământului, o fetiță ai cărei părinți muriseră, lăsînd-o în grija soartei. Însă pentru că fetița era cuminte și harnică, femeilor din sat le era dragă, iar copilul găsisese la ele și adăpost și hrană. Peste ziuă, cînd oamenii erau plecați la muncă, ea se juca cu ceilalți copii de vîrsta ei la marginea pădurii.

Într-o vară însă, o secetă grozavă se abătu asupra întregului ținut. Sate întregi tînjeau după un strop de ploaie. Unelte de lucru săreau înapoi din pământul uscat și tare ca piatra. Dar făina nu se terminase încă, iar copiii se jucau ca întotdeauna afară, la marginea pădurii, de-a bucătăria. Fetițele cărau făina în ulcele mici de lut și ar fi făcut întocmai ca mamele lor, turtițe coapte, dacă ar fi avut apa trebuincioasă pentru frămîntat aluatul. Dar apă nu era. Și nici urmă de nor pe cer. Pînă și lacul din adîncul pădurii unde se adăpau animalele era pe secate.

Copiii însă se jucau mai departe de-a brutarii. Puneau ulcelele de pământ pe iarba uscată și așteptau.

Într-una din zile, cînd arșița era în toi și copiii simțeau că se ofilesc cum se ofilise totul în jur, fetița orfană îi întrebă:

- Oare dacă vă arăt ceva, o să știți să păstrați taina?
- Da, răspunseră toți într-un glas.

— Bine. Atunci să pună fiecare vasul lui aici, în mijloc, unul lângă celălalt.

Copiii făcură ceea ce le ceruse ea.

După ce-și așezaseră ulcelele, copiii se depărtară puțin și fetița ridică ochii spre bolta cerului. Cîțiva nori se iviră de nu știu unde. Ea mai privi o dată în sus. Norii se întetiră și se apropiară într-o involburare întunecată. Iar cînd fetița ridică pentru a treia oară ochii, picături mari de ploaie căzură în ulcelele de pămînt, nici una mai aproape și nici mai departe, decît numai în vasele mici de pămînt, pînă cînd fu destulă apă ca fiecare să-și poată frămînta făina.

Bucuroși, copiii făcură turtițe, le coapseră, le mîncară și pe urmă se duse fiecare la casa lui.

A doua zi, cînd se întîlniră, ceilalți o rugară pe fetița orfană:

— Te rugăm, mai fă ploaie, să pregătim pîine să ne astîmpărăm foamea.

— Bine. Dar n-o să spuneiți cuiva?

— N-o să spunem.

Și puseră din nou ulcelele la un loc și fetița făcu să se reverse în ele un șuvoi de apă bună și proaspătă, care căzu, ca și de rîndul trecut, numai în vâsucele lor.

A treia zi însă, o fetiță veni cu două ulcele. Una o ascunse în tufișuri, iar pe a doua o puse lângă celelalte. După ce copila orfană aduse ploaia și copiii începură să-și pregătească aluatul, fetița cu pricina goli jumătate din apă în vasul pe care-l avea în pădure și cu ceea ce-i rămăsese și-a copt turta.

Seara, cînd ajunse acasă, luă pe mama ei și-o duse în pădure să-i arate vasul cu apă. Apoi, rugînd-o să păstreze taina, îi povesti cum fetița orfană izbutește să aducă ploaia. Femeia se minună de cele auzite, tăcu o zi, tăcu două, apoi nu mai putu răbda și povesti întîmplarea unei vecine, iar aceasta alteia și alteia, pînă cînd zvonul despre copila năzdrăvană ajunse la urechile căpeteniei tribului. Acesta ceru să fie adusă fetița în fața sfatului. Aici, el o împodobi cu frumoase giuvaeruri de aur și o rugă să dea oamenilor ploaie, ca să nu piară de sete și de foame.

După multe stăruințe, fetița se învoi, dar îi rugă pe toți cei de față să se îndepărteze puțin de locul unde se afla ea. Oamenii însă nu o ascultară.

Ca și altădată, după ce ridică ochii la cer, norii începură să se strîngă pe deasupra mulțimii adunate și în scurt timp fulgere și trăsnete vestiră apropierea ploii. Cerul se întunecase și lumini verzi

brăzdau bolta întunecată, despicînd norii în uriașe fișii negre. Se înspăimîntară toți, dar nimeni nu plecă de acolo. Și, cînd primul torent de ploaie, însoțit de alte fulgere, mai grozave, se prăvăli peste locul acela, fetița fu ridicată în sus și se făcu nevăzută în mijlocul furtunii.

De atunci, se spune că în ținutul acela n-a mai bîntuit niciodată seceta.

Măgărița spălătoresei

(TANZANIA)

Trăiau odată în mare prietenie, la malul unei ape, un rechin și o maimuță. Rechinul, jos, în valurile limpezi și călduțe, pe lângă țărm, maimuța sus, printre ramurile palmierilor. Adesea, ea îi arunca rechinului fructe dulci de Ku-ju și prietenia lor se desfășura senin, de nimic tulburată.

Într-o zi, rechinul o pofti pe maimuță să-i vadă casa. Maimuța primi cu plăcere, sări în spina rechinului și-o porniră la drum străbătînd repede valurile. De la o vreme, rechinul, care tăcuse pînă atunci, îi spuse maimuței, cu părere de rău:

— Uite, maimuță dragă, pentru că ne cunoaștem de atîta vreme, eu nu te pot minți și trebuie să-ți spun adevărul! Eu nu te duc acum la casa mea, ci la palatul sultanului nostru, care suferă de o boală grea. Vracii toți i-au spus că nu se va face bine dacă nu va mânca inima proaspătă a unei maimuțe.

„Aha, va să zică din ăștia mi-ai fost“, gîndi maimuța și cu glas tare spuse:

— Vai, vai! Vezi ce poate face lipsa de încredere a unui prieten!

— Ce anume? voi să știe rechinul,

— Uite, să strice treaba. Pesemne că tu n-ai știut că maimuțele din familia mea, cînd pleacă la drum, își lasă inima acasă. Dacă-mi

spuneai adevărul îmi luam inima cu mine. Acum însă hai să ne urmăm drumul și-om vedea acolo!

— Dar asta nu se poate! strigă rechinul. Sultanul are nevoie numai de inima ta. Hai înapoi acasă, să ți-o iei!

Cei doi făcură calea-ntoarsă și ajungînd la țărmul unde viețuiseră pînă atunci, maimuța sări degrabă la mal, se urcă în copaci și se făcu nevăzută.

Așteptă rechinul ce așteptă, apoi, nerăbdător, începu s-o strige pe maimuță:

— Hai odată, surată, că ne așteaptă sultanul!

— Care sultan? întrebă maimuța de sus.

— Sultanul cel bolnav, care are nevoie de inima ta!

— De inima mea? De inima mea am și eu nevoie, ființă fără simțul prieteniei ce ești! Dacă aș mai coborî o dată la tine aș fi aidoma măgăriței spălătoresei.

— Ce vrei să spui? Ce-i cu măgărița aceea?

— Uite, am să-ți spun. O spălătoreasă, femeie sărmană, avea o măgăriță cu care se ajuta la cărat. Într-o zi, a văzut-o leul, dintr-un tufiș, în timp ce măgărița bea apă la râu. Leul l-a chemat a doua zi pe iepure și i-a spus că i-a plăcut o măgăriță plinuță pe care a văzut-o adăpîndu-se la râu.

„Tare bun trebuie să fie la gust animalul acesta bine hrănit de stăpîn“, socotea leul. Ce mai calea-valea, mai marele pădurii îi spuse iepurelui pe șleau să facă ce-o ști să-i aducă măgărița să se ospăteze cu ea. Iepurele îi făgădui să-i îndeplinească dorința și se și duse s-o caute pe măgărița care păștea în împrejurimi.

— Cumătră măgăriță, uite, am venit cu o veste neașteptată pentru tine: te cere în căsătorie marele nostru stăpîn și împărat, leul! Te-a văzut într-o zi la apă, te-a îndrăgit și, ca să te cunoască mai bine, te poștește pînă la vizuina lui!

Măgărița n-a așteptat să-i spună iepurele de două ori și s-a și dus la locuința leului.

Acesta, cînd o văzu, se repezi la ea. Apărîndu-se cît putu cu copitele, măgărița izbuti să scape din ghearele leului și s-o ia la sănătoasa.

Rugîndu-l leul să mai încerce o dată să-i aducă măgărița după cîtva timp, iepurele se duse din nou pe la ea și-i spuse cu glas mîeros că stăpînul pădurii îl trimisese la dînsa, cu lacrimi în ochi, să-și ceară iertare în numele lui, de primirea pe care i-o făcuse, că numai firea lui năbădăioasă îl îndemnase să se poarte așa necuviincios și că

o să fie în viitor ființa cea mai blindă față de ea dacă se învoiește să-l ia de bărbat.

Măgărița, proastă, fudulă și fără nici un simț, uitase de pățania din vizuina leului, și lăsându-se încântată de lingușelile iepurelui, se învoi și se duse din nou la fiorosul stăpîn al animalelor.

De rîndul acesta însă, leul nu mai lăsa să-i scape prada: cum o zări în vizuină o și înșfăcă și-i făcu de petrecanie. Ei, ce părere ai, dacă aș mai coborî o dată ca să mergem la sultanul tău, care vrea să-mi mănînce inima, n-aș fi mai lipsită de minte decît măgărița spălătoresei?

Rămii cu bine, și altă dată să nu-ți mai trădezi prietenii, ființă fără inimă!

Zicînd acestea, maimuța aruncă o ploaie de simburi în capul rechinului și se făcu nevăzută într-unul din bananierii de lîngă țărm.

Peripețiile lui Baharestan

(TUNISIA)

A fost demult un rege foarte bogat și puternic, care s-a pomenit într-o bună zi, după un război foarte lung, cu desăvârșire sărăcit. Izgonit din cetatea peste care domnise, regele trebui să fugă însoțit de fiul său, prințul Baharestan. Au mers ei multă vreme prin locuri neumblate, pînă cînd bătrînul rege, istovit de lipsuri, de ani și de oboseală, își dădu sufletul în mijlocul unei păduri. Fiul său l-a plîns multă vreme, apoi l-a îngropat și și-a urmat drumul pînă cînd a ajuns la malul unui rîu, unde l-a apucat înserarea și a rămas să se odihnească. Peste noapte, prințul se trezi înspăimîntat de clipocitul unei făpturi prin apă, apoi de un șuierat care-i îngheță sîngele în vine. Cît ai clipi, el se ascunse sub niște tufișuri și așteptă acolo nemișcat. Cînd colo, ce-i fu dat să vadă? Un șarpe uriaș, alb, verde și negru se ivi pe mal, apoi se tîrî ceva mai departe pe uscat, deschise gura și lăsă să cadă o minunată piatră prețioasă, care strălucea atît de tare, încît lumina totul în jur. Păsărele se năpusteau din toate părțile, atrase de sclipirea nestematei, ce era aîdoma unei stele căzute de pe cer. Ele se roteau în zbor în jurul pietrei, apoi ameteite și orbite de lumină cădeau buluc în gura larg deschisă a spurcatei jivine, care înghițise astfel sute de păsărele fără apărare.

Prințul rămase nemișcat sub tufișul lui.

Spre ziuă, văzu cum fiara sătulă se retrage în apă.

Prințul se așază la pîndă și în seara următoare, cînd lucrurile se petrecură la fel: șarpele uriaș veni să-și ia prada, golind pădurile din jur de fermecătorii lor cîntăreți.

A cincea seară, prințul se apropie de locul unde jivina ieșea la mal și, în clipa cînd dădu drumul pietrei prețioase, zvîrli în ea un bulgăre umed de humă care, bine țintit, se lipi de ea și-i stinse lumina.

Atunci să fi văzut furia scîrbavniceii fiare! Fisîia și se învîrtea turbată, în întuneric, doar-doar și-o găsi comoara strălucitoare. Însă tot orbecăind așa de colo-colo, se lovi cu toată puterea de-o stîncă, zdrobindu-și capul de pietre. În zori, prințul găsi șarpele mort pe nisip. Atunci luă repede piatra și o porni mai departe cu gîndul s-o vîndă în cel mai apropiat oraș. Dar seara îl apucă tot pe drum și obosit el se opri să se odihnească puțin. Fără să-și dea seama, ochii i se închiseseră și adormi buștean. Peste noapte niște djini ieșiră de sub pămînt și atrași de lumina fermecată a pietrei se apropiară tiptil de prinț și i-o furară de la piept.

Care nu fu deznădejdea tînărului a doua zi cînd nu mai găsi piatra! O căută în toate părțile pînă cînd, pricepînd că i-o luaseră duhurile subpămîntene, își făcu singur inimă bună și plecă mai departe. Nu după mult ajunse într-un codru des și întunecat. Neștiind la ce primejdie se putea aștepta aici, scoase o săgeată și-și pregăti arcul, ca să fie gata de apărare. Auzi atunci sus într-un copac niște păsări țipînd sfîșietor. Se uită să vadă ce se întîmplă și văzu un uliu dînd tîrcoale unui cuib de gaițe. Părinții puișorilor zburau înspăimîntați de moarte în jurul cuibului primejdut. Atunci prințul slobozi săgeata pregătită și ucise răpitoarea ce pusese gînd rău puișorilor de gaiță.

O bucurie neînchipuită însufleți cele două gaițe bătrîne, care zburau acum fericite în jurul prințului, neștiind cum să-și mai arate recunoștința ce i-o purtau:

— Noi am aflat că tot ție trebuie să-ți mulțumească tot neamul păsărilor din pădure că au scăpat de monstrul apelor care a înghițit atîtea din suratele și frații noștri! Să ne spui și nouă cine ești, încotro te duci și cu ce te-am mai putea ajuta!

Prințul le istorisi atunci trista lui poveste și că încearcă să-și schimbe soarta nemiloasă, departe, pe alte meleaguri decît țara unde se născuse și din care fusese izgonit.

— A venit timpul să-ți meargă mai bine! îi spuseră atunci gaițele. Uite ce am auzit noi pe bufnița bătrîna a pădurii povestind soțului ei: zicea ea că mergînd de aici mereu spre răsărit întîlnești o grădină

minunată, care apare noaptea și se face nevăzută ziua. Această grădină acoperă o locuință subpământeană plină cu comori, dar păzită de un cocoș de aur ce ar avea mari puteri. Spunea bufnița că cel ce intră în grădina aceea și nu scoate o vorbă, nu ia nimic, nu se oprește la nimic din ce vede în jur și izbutește să pună mîna pe securea fermecată din grădină, va fi stăpîn peste bogățiile din încăperea de sub pămînt. Ești tînăr, ești viteaz, ești bun și ești chipeș, du-te și-ți încearcă norocul, iar noi te vom ajuta totdeauna cînd vei fi la nevoie și te vei gîndi la noi!

Ascultînd sfatul păsărilor, prințul se îndreptă mereu spre răsărit, iar după două zile de drum, răpus de oboseală, se culcă și adormi. Însă deodată se trezi și atunci văzu, scăldată în razele lunii, grădina. Era mai încîntătoare ca un vis: portocale aurii, piersici zemoase, gălbui ca soarele, cireșe și ananași își trimiteau în văzduh aromele îmbietoare, amestecîndu-se cu parfumurile florilor de o bogăție de culori și de forme cum nu și-ar fi putut prințul închipui vreodată că există. Călca pe pat de petale catifelate de roze și de violete, iar văzduhul se umpluse deodată de murmur de izvoare și de sunetul lăutelor și al harfelor. De nu știu unde se ivi atunci în calea lui un pîlc de copile, desprinse parcă din razele tremurătoare ale lunii: subțiri, îmbrăcate în mătăsuri viorii și vâluri de aur, întindeau spre el brațe calde și îmbietoare, cu care încercau să-l înlănțuiască:

— Rămii cu noi, străin frumos. Sîntem toate copilele nopții, iar cea care-ți va place mai mult a ta va fi, numai rămii!

Așa îi șopteau ele cu glas dulce desprins din taina nopții.

Însă aducîndu-și aminte de povața gaițelor, prințul își făcu drum prin pîlcul de fete și merse mai departe, fără a le răspunde și fără a se înduioșa de lacrimile lor. Și tot așa sări peste un rîu ce-și rostogolea năvalnic apele spre el, și nu se opri nici în fața unui leu înspăimîntător, care-i ținu calea, gata să-l sfișie. Ceva mai departe simțea cum i se încolăcesc în jurul picioarelor șerpi reci și viscoși, la a căror atingere se cutremură de groază și de scîrbă. Dar nu țipă și nici nu se opri să-i ucidă și atunci șerpii se făcură nevăzuți, lăsîndu-i calea deschisă, așa cum făcuse și leul. Tot astfel i se întîmplă cu o perdea de crengi dese, care i se așeză în cale, voind parcă să-l învăluie și să-i împiedice pașii. Fără teamă, el se avîntă și-și croi drum cu brațele prin desișul de nepătruns și iată că acesta se despărți, ivindu-se la mijloc o cărare prin care prințul izbuti să treacă și să ajungă în cele din urmă la un chioșc alb, în dreptul căruia văzu cîteva trepte ce se opreau în fața unui chepeng închis cu un lacăt greu. O cheie se afla

în lacăt. Rostind numele lui Alah, prințul deschise lacătul și coborî într-un lăcaș subpămîntean ce ascundea bogății la vederea cărora i se tăie răsuflarea: tipsii de aur încărcate cu rubine, topaze, diamante erau așezate lângă amfore pline cu mărgăritare și safire, iar toată revărsarea aceasta de focuri albastre, violete și purpurii era străjuită de o coloană de aur, în vîrfurile căreia se înălța un cocoș de aur cu aripile bătute în smaralde. Jos, la piciorul coloanei, se afla o bardă cu tăișul ca un fulger, pe care tînărul n-o văzuse de la început.

Cînd pătrunse în încăpere, țipete furioase se ridicau de pretutindeni și cocoșul prinse viață, bătut din aripi, scoase un „Cucurigu!” de se cutremură totul în jur și se pregăti să se năpustească asupra prințului. Acesta zărise însă barda, se repezi la ea și dintr-o lovitură tăie coloana în vîrfurile căreia se afla cocoșul. Acesta căzu și rămase țeapăn pe pămînt.

Din clipa aceea prințul era stăpînul încăperii. Își umplu buzunarele largi ale caftanului cu pietre și mărgăritare și cînd socoti că are de ajuns, ieși la lumină. În urma lui chepengul căzu, se închise cu un zgomot de trăznet. Sus, pe pămînt, nici urmă de grădină, zîne, copaci încărcăți cu fructe. Un drum prăfuit se desfășura în fața lui și prințul o porni pe el mergînd multă vreme, pînă cînd ajunse în fața unui munte înalt, în vîrfurile căruia se înălța un castel. La unul din geamuri prințul văzu o fată de o neasemuită frumusețe, plîngînd și frîngîndu-și mîinile. Prințul încercă să urce spre castel, dar nu-i fu cu putință: pietrele și pămîntul ce se prăvăleau de sus l-ar fi îngropat fără doar și poate de viu. După alte cîteva încercări, la fel. Tocmai cînd se gîndea că nu putea ajunge sus decît dacă ar fi avut aripi, prințul auzi în văzduh un zgomot mare și se trezi înconjurat de mii de aripi: tot neamul păsărilor din pădure venise să-l ajute! Ridicîndu-l lin pe aripile lor, zburară cu el pînă la terasa palatului, unde-l lăsară în grija tinerei fete ce-i ieșise în întîmpinare.

— Fii binecuvîntat, străine viteaz și chipeș! Eu sînt prințesa Rih Anah, închisă aici de un vrăjitor puternic, ce m-a furat de acasă, ca să se răzbune pe tatăl meu. Castelul e păzit de cinci sute de djini fieroși, care vor fi pe dată aici ca să te ucidă. Fii pregătit sau fugi!

— Nici prin gînd nu-mi trece, prințesă! Îi voi înfrunta și te voi scăpa de aici.

Zicînd aceasta, prințul scoase barda vrăjită și se așeză la intrarea castelului, unde începuseră să se ivească djinii. Ei aveau capetele așa de tari, încît izbutiseră să-și facă un drum doar izbindu-se de zidurile castelului. Dar la intrare, Baharestan cu barda lui vrăjită spin-

tecă un djin după celălalt, pînă cînd mormanul de leşuri îi înfricoşă pe cei rămaşi, care o luară la sănătoasa!

Atunci păsările ridicară pe cei doi tineri din nou pe aripile lor şi-i duseră pînă la poalele muntelui, unde-i aştepta un armăsar minunat. Baharestan încălecă repede şi o luă pe prinţesa în şa. Pasămite, între cei doi tineri se înfiripase o dragoste caldă şi în timpul drumului ei îşi ţeseau visuri de viitor. Dar cînd le era lumea mai dragă, o umbră mare se înălţă în faţa lor:

— O, doamne! Vrăjitorul! strigă prinţesa. Sîntem pierduţi!

— Nicidecum! o încurajă prinţul şi cu barda în mînă sări jos să-l întîmpine pe duşman.

Acesta, hidos de te înspăimînta numai cînd îl priveai, călărea un struţ uriaş, cu un cioc de fier, care se şi repezi la prinţ. Dar Baharestan se apără vitejeşte, încrucişîndu-şi barda cu sabia vrăjitorului. Şi luptară ei zi de vară pînă-n seară, şi iată că prinţul simţi că încep să-l lase puterile. Atunci se gîndi la păsările pădurii, iar acestea se şi iviră şi se năpustiră în ochii struţului, căutînd să-l orbească. În această clipă, Baharestan se mai opinti o dată şi-i reteză struţului o aripă. Acesta începu să şchioapete şi vrăjitorul căzu din spinarea lui. Atunci, fără a pierde o clipă, Baharestan îi zbură capul. Răpus de oboseală, căzu şi el la pămînt. Fata de împărat îi udă fruntea pînă îşi veni în simţiri. Dar şi capul vrăjitorului păru să prindă din nou viaţă: deschise gura şi mai rosti un blestem împotriva lor. Atunci se ridică din pămînt un nor de praf şi un vînt năpraznic care-i smulse în sus. În văzduh se luptară să se ţină prinşi unul de celălalt şi să nu se prăbuşască. În sfîrşit, vîntul încetă şi cei doi tineri căzură într-un copac, nu departe de oraşul din care fusese izgonit Baharestan cu tatăl său. Intrînd în cetate, el află ce rău trăieşte poporul sub domnia celui care-l uzurpase pe părintele său.

Dînd în vileag cine era, Baharestan fu primit cu urale de bucurie şi poporul îl înălţă iar pe tron, după ce, la rîndul lui, uzurpatorul fu gonit.

Urmă apoi o nuntă minunată, la care prinţul, avînd toate bogăţiile din grădina cocoşului de aur, a poftit pe toţi supuşii ţării şi a întins o masă cît ţinea jumătate din împărăţia lui. Şi cu toţii s-au veselit şi s-au bucurat de fericirea prinţului şi a prinţesei.

Puișorul buclucaș

(VOLTA SUPERIOARĂ)

Un pui micuț, căruia îi murise tatăl, porni în lume să caute un datornic al părintelui său.

Pe drum întâlnește o bucată de lemn, care-l lovi și-l făcu să cadă.

După ce se sculă de jos, puișorul îi spuse:

— Vai, bucată de lemn, aici te-ai găsit să stai?

— Unde te duci? I-a întrebat bucata de lemn.

— Mă duc să-mi iau înapoi ce mi se cuvine de la un datornic al tatălui meu, spuse puișorul.

— Ai vrea să mergem împreună? întreabă bucata de lemn.

— Cum să nu, încuviință puișorul. Apoi luă lemnul și îl băgă în desaga lui și-și văzu de drum.

Nu după multă vreme, iată că-i sare o pisică drept în față și începe a miorlăi și a se linge pe mustăți:

— Hap, hap, miorlau, am să te pap, am să te pap!

— Nu, n-ai să pui tu gheara pe mine, îi răspunse puișorul supărat.

Dar pisica se liniștește și-i spuse la rîndul ei puișorului:

— Unde te duci?

— Să-mi redobîndesc un drept al tatălui meu.

— Eu te însoțesc, dacă vrei.

— Vreau, se învoi pușorul, luă pisica și o băgă în săculeț.
După ce mai făcu o bucată de drum, numai ce se întâlnește cu o hienă, care l-a întrebat și ea pe pușor:

— Încotro, pușorule?

— Mă duc să cer o datorie ce î se cuvenea tatii!

— Vrei să mergem împreună?

— Cum să nu, hieno. Ești binevenită.

Și zicînd acestea, pușorul băgă și hiena în desaga lui și-și urmă drumul.

Nu trecu mult și iată că se auziră răgetele unui leu în apropiere.

Cînd dete cu ochii de pușor, leul îl întreabă, ca și ceilalți, unde se duce și ce gânduri mai are.

— Uite, nevoia mă trimite să cer unui datornic ceea ce î se cuvenea tatii, zise pușorul puțin speriat de grozava înfățișare a leului.

— Aș merge și eu cu tine, răspunse leul, privindu-l pe pușor cît putea el mai prietenos.

— Bine, se învoi acesta din urmă, și-i făcu loc și leului în desaga lui.

Drumul se înșira aproape fără sfîrșit în fața lor și bietul pușor, ostenit, se așeză la o umbră să-și mai tragă sufletul. De la o vreme, simți că cineva îl privește dintre crengile copacilor. Se uită, nu desluși pe nimeni. Totuși, simțea că nu e singur. În cele din urmă însă, iată că arborii părură a-și despărți frunzișul și din desișul lor apărură trompa lungă a unui elefant:

— Bună ziua, pușorule, încotro ți-e drumul?

Cu toate că inima îi era cît purecele, pușorul își ținu firea:

— Uite, trebuie să mă duc să cer de la cineva o datorie ce î se cuvenea tatii. Pentru că sînt tare nevoiaș m-am pornit la călătoria asta.

— Bine ai făcut, dădu elefantul din cap. Uite, merg și eu cu tine, dacă vrei.

— Cum să nu, bucuros, îi răspunse pușorul și băgă și elefantul peste ceilalți.

A mai mers el încă o vreme, nădăjduind să nu-l mai apuce o altă zi și o altă noapte pe drum, pînă cînd iată că la o răscruce se întâlnește pușorul cu un războinic frumos și puternic, înarmat din cap pînă-n picioare.

Încremenit, pușorul se uita la el și nu știa ce să spună, dar războinicul deschise el vorba:

— Ce-i, pușorule, ai pornit în lume?

— Nu, nevoia m-a trimis să caut un datornic al tatălui meu.

— Uite, aş vrea să te însoţesc şi eu, îi spuse atunci războinicul.
— Hai, dar, zise puşorul şi băgă şi războinicul în desaga lui.
În ziua aceea, spre amiază, sosiră în oraşul în care se afla datornicul tatălui său.

Puşorul întrebă în stînga, în dreapta, dar nimeni nu-l desluşi unde ar fi putut găsi pe cel ce-l căuta. Pasămite datornicul se înţelesese cu oamenii regelui şi pînă la urmă cu regele însuşi să scape de vechea datorie, astfel că venirea puşorului nu le fu cîtuşi de puţin pe plac.

Puşorul însă nu se lăsa deloc. Se pregătea să se ducă în faţa regelui să-şi facă dreptate.

Regele îşi chemă atunci slujitorii şi le spuse:

— Ia să ne scăpăm noi de puşorul acesta îndrăzneţ! Spuneţi-i prinţesei să meargă să-l opărească cu o oală de apă fierbinte.

Prinţesa porni atunci spre locul unde se odihnea puşorul.

Acesta însă scoase din desagă lemnul şi-i spuse:

— Du-te în marginea drumului şi urmează-ţi menirea.

Cînd să se apropie prinţesa de ei, ea nu văzu lemnul, se împiedică de el şi se opări cu apa fierbinte pregătită pentru puşor.

Supărat peste măsură, împăratul trimise o slujnică să-l închidă în coteţul găinilor, ca acestea să-l calce în picioare.

Puşorul scoase atunci pisica din desagă şi-i spuse:

— Ți-a venit timpul, pisică, uite, eu îți dau libertatea.

Cînd intră însă în coteţ, pisica ucise toate găinile, apoi alese una mai grasă, o mîncă şi pe aci ți-e drumul.

Cînd auzi şi de isprava aceasta, regele chemă un alt slujitor şi-i porunci să ia puşorul să-l închidă în grajdul caprelor, cu gîndul că animalele îl vor nimici. Înainte însă de a ajunge acolo, puşorul scoase hiena din desagă şi-i spuse:

— Uite, hienă, am ajuns la capătul călătoriei noastre! Ia-ţi din grajdul în care intrăm hrană şi du-te cu bine şi cu sănătate.

Aşa şi făcură. În grajd, hiena le făcu de petrecanie caprelor, îşi alese pe cea mai plinuţă din ele, se ospătă şi apoi fugi în pădure.

Regele nu mai ştia ce să facă cu netrebnicul de pui. În cele din urmă hotărî să-l arunce în ocolul vitelor mari, fiind sigur că boii îl vor zdrobi cu siguranţă sub copite.

Dar înainte de a ajunge acolo, puşorul scoase din desagă leul şi-i vorbi cam aşa:

— Leule, bun tovarăş ne-ai fost, dar uite a venit ceasul să-ţi iei şi tu libertatea. Dar întîi să te ospătezi în locul unde ne vor duce slugile regelui.

Ajunși în ocolul vitelor, leul ucise toți boii, apoi îl alese pe cel mai mare, își potoli foamea cu el și cît ai zice pește se pierdu în desișul junglei.

Supărat și îngrijorat din cale-afară, regele adună sfatul, ca să-și dea toți cu părerea ce să mai facă cu pușorul.

În cele din urmă, hotărîră că trebuie aruncat între cămile, acestea fără nici o îndoială urmînd a-l strivi sub copite.

Dar înainte de a se duce hotărîrea la împlinire, pușorul apucă să scoată elefantul din desagă și să-i spună:

— A venit și timpul tău, elefantule. Uite, curînd vei putea să te duci înapoi în pădure.

Dar aflîndu-se în mijlocul cămilelor, elefantul îi făcu loc pușorului, zdrobind toate cămilele din jur. Apoi pieri fără urme în întunecimile junglei.

Văzînd că nu-i pot veni pușorului de hac în nici un chip, regele și cu oamenii lui hotărîră să-l sfătuiască pe datornic să dea pușorului ceea ce i se cuvenea, ca să-l facă să plece. În taină însă puseră la cale urmărirea pușorului și uciderea lui de îndată ce avea să se depărteze de locurile acelea. Cum află că-și va primi datoria, pușorul se și pregăti de plecare.

După ce isprăvi cu bine treaba pentru care venise, luîndu-și dreptul, pușorul se grăbi pe drumul de întoarcere. Numai că nu apucă să ajungă nici la primul popas, că văzu în urma lui un nor de praf. Înțelese atunci că era urmărit și scoase degrabă din desagă războinicul:

— Fă-ți datoria și apoi ești liber să-ți urmezi cărările tale, îi spuse pușorul.

Războinicul se porni atunci împotriva pîlcului de soldați care veneau în goană să ucidă pușorul. Se bătut vitejește cu ei și-i răpuse pe toți, în frunte cu regele.

În locul acestuia, oamenii l-au făcut pe războinic căpetenia lor. Iar pușorul s-a întors cu bine la casa lui.

Cum a luat
broasca țestoasă
tobe albinelor

(ZAIR)

Într-o zi toate făpturile pădurii s-au apucat să-și facă tobe pentru joc. Ca și celelalte viețuitoare, albinele și le-au făcut pe ale lor. Când animalele terminară de lucrat și se făcu proba tobelor, numai cele ale albinelor dădeau un sunet limpede și prelung. Restul tobelor răsunau infundat sau nu se auzeau aproape deloc. Animalele pădurii se simțiră jignite de istețimea albinelor și hotărîră să le ia cu orice preț tobele.

Primul carê porni la treaba aceasta a fost elefantul:

— Lăsați-mă să mă duc să văd despre ce e vorba și apoi le iau eu tobele.

Așa și făcu. Dar cînd încercă să le înșface tobele, albinele se năpustiră asupra lui și-l înțepară, și-l înțepară de nu nimeri elefantul s-o ia la sănătoasa urlînd de durere. Cînd ajunse înapoi la animale, el le spuse:

— Nu vă închipuiți ce doare înțepătura lor! Nimeni nu va fi în stare să le ia vreodată tobele.

Dar animalele îl goniră furioase, batjocorindu-l cît le ținea gura:

— Halal, ăsta e marele domn al pădurii! Te-am trimis gîndind că ești într-adevăr regele nostru și cînd Țolo ai dat bir cu fugiții ca un laș!

Atunci se oferi să se ducă porcul mistreț.

— Lăsați-mă pe mine să mă duc. Am niște dinți lungi, care sigur că o să mă ajute și o să vă aduc tobele.

Dar când ajunse la lăcașul albinelor și voi să se apropie de tobe, păți întocmai ca și elefantul: albinele îl înțepară și-l înțepară, pînă când fugi și porcul mistreț urlînd de durere și nu se mai opri decît în mijlocul pădurii:

— Vai de pielea mea! Nici nu vă închipuiți ce doare înțepătura de albină! Nimeni n-o să fie în stare să le ia tobele.

Dar animalele îl goniră și pe mistreț cu aceeași înverșunare.

Rînd pe rînd, au încercat toate animalele puternice și mîndre ale pădurii să le ia albinelor tobele, dar n-au izbutit.

În cele din urmă, se înfățișă și broasca țestoasă:

— Lăsați-mă să mă duc. O să le viu eu de hac.

— Ha, ha, ha, riseră celelalte viețuitoare. Ce să cauți tu, o făptură atît de nevolnică, cu piciorușele scurte și cu mersul tău de melc la lăcașul albinelor? Cum să izbutești tu ce n-au fost în stare să ducă la bun sfîrșit animalele cele mai puternice?

Broasca țestoasă porni totuși și ajungînd la albine le găsi bătînd tobele. Pe nesimțite ea luă una dintr-un loc, alta din alt loc și le puse pe umeri. Văzînd ce se petrece, albinele începură să cînte:

— O, voi albine cu ace primejdioase, ia priviți, tobele se duc, se duc...

Atunci albinele se năpustiră asupra broaștei țestoase și o înțepară cît putură. Dar în zadar: ea se retrăsese sub carapacea ei și le spuse:

— Tot ce faceți e fără nici un rost; eu m-am retras în carapacea mea.

Astfel încît, pe înnoptate broasca țestoasă ajunse cu bine în pădure, aducînd și tobele cu dînsa. Cînd o văzură celelalte viețuitoare, se năpustiră și îi luară tobele pe care începură să le bată în fel și chip.

— Iată, așa am fi vrut și noi să răsune tobele noastre! făcură toate animalele bucurîndu-se de așa sunete și începînd să joace. Broasca țestoasă ar fi vrut să ia și ea parte la bucuria și la jocul lor, dar animalele o împinseră la o parte, cu vorbe grosolane:

— Ființă mică și netrebnică! Vrei să joci în ritmul tobelor noastre cu piciorușele tale scurte? Șterge-o de aici!

Broasca țestoasă spuse cu amărăciune:

— Așa va să zică! Am trăit toți împreună în același sălaș. Iar voi cu toții n-ați fost în stare să aduceți tobele albinelor; eu m-am dus și

am reușit și acum mă goniți spunându-mi că am piciorușe scurte și că n-as putea juca!

Soarele apusese și soarele răsărise din nou. Animalele plecaseră toate prin pădure și numai broasca țestoasă rămăsese acasă. În adăpostul unde se întâlneau de obicei animalele, ardea un foc; în locuința broaștei țestoase ardea de asemenea un foc. Broasca țestoasă cugeta liniștită cum să-și scoată pîrleala. Pe urmă se duse la adăpostul animalelor, tocmi un săculeț din frunze de bananier, îl umplu cu apă, îl atîrnă deasupra focului și plecă acasă.

De la o vreme începu să plouă. Animalele plecară din pădure și se întoarseră în adăpostul lor, așezîndu-se în jurul focului. În vreme ce vorbeau verzi și uscate, unul dintre animale văzu săculețul agățat de acoperiș. Animalele voră să știe cu orice preț ce se află înăuntru lui, așa încît una din ele a luat o suliță și a străpuns cu ea săculețul; apa dinlăuntru a curs în foc și l-a stins de tot.

În felul acesta broasca țestoasă și-a scos pîrleala. Deci, cînd o vezi umblînd așa, fără grabă, știi că oricum are un foc ce arde în lăcașul ei.

De atunci, de cînd li s-a întîmplat povestea aceasta, toate celelalte animale n-au mai avut niciodată un foc al lor.

Capra, leul și șarpele

(ZAIR)

Odată, demult de tot, leul se plimba cu capra la marginea unei păduri dese. În apropiere se afla un sat cu colibe, mari și trainice, în care trăiau oameni fericiți.

Așezarea lor era despărțită de pădure doar printr-un gard înalt de nuiele.

— De unde vii, dragul meu prieten? îl întreabă capra pe leu.

— Vin de-a dreptul de la o masă pe care am dat-o bunilor mei prieteni: leopardul, hiena, lupul, șacalul, pisica sălbatecă, taurul sălbatic și zebra. Au venit, de asemenea, la serbarea mea, ceva mai târziu, girafa, renul și capra neagră. Mai toate animalele au vrut să se afle la ospăț.

— Ce petrecere frumoasă trebuie să fi fost, prietene! exclamă capra. Și cât sînt eu de singură și de nebăgată în seamă! Cu toate acestea, n-am de ce mă plînge: găsesc iarbă bună și grasă de păscut, apă limpede la izvor și un locșor la umbra copacilor, unde pot așipi în zilele prea fierbinți. Eu sînt fericită cu atît. Și, ca să fiu cinstită, nu am de ce cîrti, mă mulțumesc cu ce am.

— Cum? se răsti leul, vrei să spui că nu mă invidiezi pentru puterea și măreția mea?

— Leule, într-adevăr, să știi că nu te invidiez. N-am avut pînă azi prilejul să cunosc nici puterea și nici măreția ta, așa că nu prea am

ce invidia!

— Ce vorbești? Oare n-ai aflat pînă acum că sînt cel mai puternic dintre animalele pădurii și că atunci cînd răsună glasul meu, toate ființele se ascund înspăimîntate?

— Nu, nu știu nimic despre toate acestea. Oare nu ești prea încrezut pe darurile tale? Oare înfățișarea-ți impunătoare, forța ta de neînvins și glasul înspăimîntător nu sînt ele totuși mai puțin grozave decît toate însușirile altor viețuitoare mult mai mici și neînsemnate, de care pădurea se teme mai tare decît de tine?!

— Ce vorbești tu, capră! Nu-ți dai seama ce spui pentru că n-ai cunoscut niciodată puterea mea. Tu nu-ți poți închipui că eu te-aș putea face fărîme dintr-o singură lovitură de labă.

— De asta sînt sigură, răspunse capra. Neînsemnata mea făptură nici nu trage prea mult în cumpănă. Dar sînt animale în pădurea aceasta care te întrec în putere și de care ceilalți toți se tem mai mult decît de tine.

— Ce tot îndrugi, capră? Aș putea oare să știu și eu unul din aceste animale?

— Ele n-au fost, o leule, la ospățul tău!

— Și cine sînt? întrebă el disprețuitor.

— Dacă vrei cu tot dinadinsul să știi, am să-ți spun: unul e șarpele.

— Șarpele? Făptura aceea firavă, aproape nevăzută, ce se strecoară prin ierburi sau se agață de crengi? Aceea să fie mai puternică decît mine? Cred că glumești, cumătră capră!

— Ba nu glumesc deloc, leule, și-ți spun dinainte că dinții șarpelei sînt cu mult mai primejdioși decît ai tăi! Nu te-aș sfătui să-i pui la încercare.

— Dacă mă învoiesc să lupt cu șarpele, pui rămășag împotriva mea? întrebă leul și mai disprețuitor.

— Pun.

— Și dacă pierzi?

— Voi fi pentru totdeauna sclava ta și te vei putea folosi de mine după pofta inimii. Dar ce-mi dai dacă pierzi tu?

— Spune-mi o dorință.

— Bine! Atunci să știi că vreau să-mi dai 100 de ciorchini de banane. Cel mai cuminte ar fi să mi le aduci imediat aici pe cîmpul de luptă.

Leul nu se mai osteni să-i răspundă caprei.

— Unde m-aș putea întîlni cu puternicul șarpe?

— Nu-ți face griji. Du-te numai după bananele mele și eu o să-l vestesc să vină.

Leul se îndreptă spre pădure, iar capra spre pomul sub care șarpele, făcut colac, dormea.

— Scoală-te! îi porunci ea. Și acum spune-mi, rogu-te, o să mă ajuți oare să cîștig un rămășag pe care l-am pus, că vei birui pe cel mai puternic dintre animalele pădurii?

— Și dacă aș vrea să te ajut, ce-ar trebui să fac? sîsîi șarpele, încă somnoros și fără chef.

— Să te lupți cu leul, care este primul și cel mai de neînvins animal al pădurii. Dar dacă o să faci ce-ți spun eu, îl vei răpune. Cînd vine leul apropie-te de el și prefă-te că vrei să-l vezi mai bine. Bagă de seamă că n-ai alt loc mai potrivit să-ți înfigi colții veninoși în trupul lui decît sus, deasupra ochilor. Și asta repede și dintr-o dată.

— Bine, se învoi șarpele, care între timp se trezise. Dar care va fi răsplata mea?

— Îți voi rămîne prietenă și slugă credincioasă pentru toată viața, îi răspunse capra.

Șarpele se învoi și o luă spre copacul sub care trebuia să aibă loc lupta.

În vremea aceasta, iată și leul urmat îndeaproape de toate animalele pădurii, care răsuflau din greu, strivite de greutatea bananelor pe care le cărau pentru capră.

— Ei, unde este puternicul tău prieten, nu se încumetă să se arate?

— Îndată, apropie-te, apropie-te, spuse capra.

Cînd fu lângă copacul sub care trebuiau să se măsoare, șarpele se lăsă în jos, legănîndu-se pînă ajunse în dreptul lui, atît de aproape că-l atîngea cu răsuflarea.

— Iartă-mă, mărite leu, sîsîi el încet, ochii mei nu sînt atît de pătrunzători ca ai tăi. Uite, trebuie să mă apropii mult ca să te recunosc!

— Acum mă vezi? rîse leul disprețuitor.

Dar pînă să audă răspunsul, șarpele se și aruncase asupra lui, i se încolăcise în jurul gîtului și-și înfipsese colțul veninos, adînc, în sprînceana leului.

În clipa următoare, acesta simți că un foc îi străbate trupul și puternicul animal căzu fulgerat de otrava ucigătoare a șarpelui, fără a mai avea timp să scoată măcar un geamăt. Tăcuți, toți cei de față se retraseră care încotro și șarpele rămase singur cu capra:

— Îți mulțumesc, spuse ea, și mă prind să te ascult și să te slujesc cu credință, așa cum ți-am făgăduit.

— Bine, sîsîi șarpele, din nou somnoros. Atunci, uite ce treabă îți dau eu să faci: ia-o pe cărarea aceasta în sus. Ai să ieși din pădure și, de la un timp, ai să vezi că pămîntul nu mai e acoperit de ierburi și buruieni, că e negru și lucrat. Mergi mai departe și vei găsi casele oamenilor. Du-te și te aciuiază pe lîngă ei. Se vor purta frumos cu tine. Ai să fii prietena lor, ai să duci o viață liniștită, ferită de spai-mele și de hărțuielile la care ai fi osîndită în pădure și cărora tu, mai slabă și lipsită de apărare, n-ai să le poți face față. Nu uita, cînd ajungi între oameni, povestește-le ce s-a întîmplat aici și cum l-am răpus eu pe leu.

— Așa am să fac, și-ți mulțumesc, prietene. Mai bine așa decît toată viața fugărită. Din păcate, tu n-ai să-ți afli niciodată liniștea: întotdeauna animalele și oamenii se vor teme de puterea ta ascunsă și te vor urî pentru ea.

Din ceasul acela, șarpele se întoarse sub pămînt, iar capra o luă spre satul oamenilor. La marginea unui craal, întîlni o femeie care se înspăimîntă de moarte cînd văzu un astfel de animal cu coarne ieșindu-i în cale.

— Nu-ți fie teamă, ci, mai degrabă, urmează-mă.

Femeia își luă inima în dinți și porniră spre pădure, ajungînd curînd la locul unde zăcea leul mort.

— Ce înseamnă toate acestea? Ce-i cu leul acesta, și cu tine? voi să știe femeia.

— Pe leu l-a omorît șarpele, care este una din cele mai puternice ființe ale pădurii. Dar și una din cele mai înțelepte. Pe mine m-a convins să trăiesc lîngă voi, oamenii, deși nu mi-a ascuns că după ce mă voi îngrășa și voi fi bună de mîncat, o să fiu tăiată.

Femeia băgă bine în cap ceea ce auzise și după ce jupui pielea leului, porni spre sat, cu capra după ea. De atunci s-a întîmplat după spusele șarpelui: capra a devenit prietena omului și n-a avut a se plînge, ducînd-o mult mai bine decît sora ei, antilopa, care a rămas veșnic pribeagă și urmărită de fiarele junglei.

Odată, foarte demult, un monstru care trăise în negurile adânci ale apelor fără fund s-a luat după unul din puii săi și tot urmărindu-l a ieșit la suprafață. Pentru prima oară a văzut soarele, luna și stelele și i s-a părut că atunci a dobândit vederea. Dar în același timp s-a simțit atât de năpăstuit că trăise timp de sute de ani în negura apelor adânci, încît nu s-a mai întors și a mers înainte stăpînit de dorința de a ajunge la soare și a-l înghiți. Străbătînd valurile, dihania ale cărei puteri nu cunoșteau margini s-a pomenit pe uscat și de la o vreme a întîlnit în cale animale și oameni pe care i-a înghițit rînd pe rînd fără să-i pese. Și-a înghițit, și-a înghițit și s-a umflat monstrul de se întuneca cerul pe unde trecea. Iar oamenii și animalele nu mai știau unde și cum să afle scăpare și încotro s-o apuce ca să iasă din calea fiarei nepotolite. Sate și orașe înfloritoare pieriră în pîntecele uriaș al monstrului, și așa, jumătate din lume.

Într-un craal bogat, locuit de mulți războinici, oamenii se hotărîseră să înfrunte dihania. Pregătiră săgeți otrăvite și sulite, fiare înroșite în foc, descîntece puternice. Întreg craalul era gata de luptă. Singură nevasta căpeteniei, o femeie tînără, care aștepta un prunc, se gîndi ce se gîndi, apoi luă cenușă din vatră, se mînji pe tot trupul cu ea și se ascunse în ocolul vitelor. Aproximarea fiarei se cunoștea după

negura ce întuneca zarea și după aburul răsuflării sale, ce ridica nori cenușii în văzduh. Războinicii nici nu apucară să-și încordeze armele împotriva monstrului: într-o clipă el înghiți tot ce-i ieșise înainte și se opri la ocolul vitelor. Mirosi mogâldeța cenușie din mijlocul curții și, fiindcă-i simți izul de fum, crezu că-i piatra pe care oamenii coceau turtițele de grâu. Trecu înainte și femeia care nu se mișcase din loc parcă aieva prefăcută în piatră, de spaimă sau poate fiindcă-i venise timpul, dete viață unui fecior voinic, căruia îi spuse Columolumo. Căutînd hrană pentru ea, ca să aibă cu ce hrăni pruncul, femeia văzu că în jur nu mai rămăsese nici țipenie de om sau de animal. Găsi cu chiu cu vai ceva rămășițe de ale mîncării prin craalul pustiit și se întoarse degrabă la copilașul ei, pe care-l lăsase tot în ocolul vitelor. Cînd colo, ce să vezi? Găsi în locul lui un tînăr războinic puternic și trupeș la înfățișare, gata înarmat cu o sulită.

— Cine ești tu? întrebă femeia nespus de mirată.

— Sînt fiul tău, mamă, îi răspunse voinicul. Dar unde sînt toți oamenii de aici?

— Dacă ești fiul meu cu adevărat, află că i-a înghițit o fiară ieșită din mare, care se tîrăște de o bucată de vreme pe pămînt și a pustiit jumătate din el. Uite, colo, muntele acela, care se vede în fundul văii, aceea e spinarea monstrului. S-a oprit acolo, pentru că a ajuns atît de uriaș, încît nu se mai poate mișca. Numai cu gura soarbe și înghite orice vede în jur.

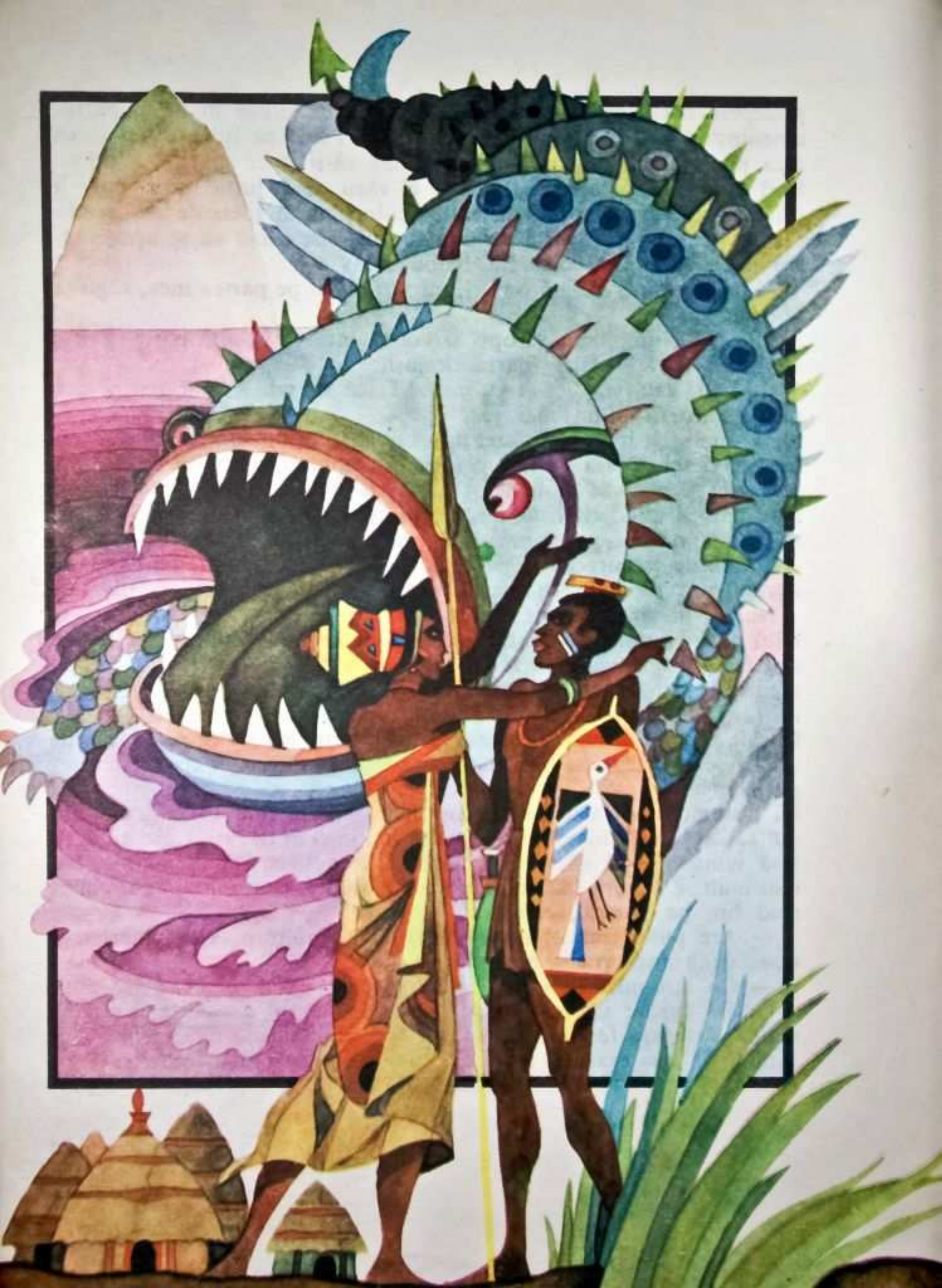
— Mamă, eu trebuie să plec să ucid fiara aceasta, altfel se întunecă și piere lumea, îi spuse voinicul mamei sale.

— Cum o să faci tu una ca asta, fiule! S-au unit multe căpetenii cu războinicii lor cu tot și n-au reușit! Dar tu, că ești singur!

— N-ai teamă, mamă. M-am gîndit cum o să fac și ai să vezi c-o voi învinge.

— Dacă izbutești, fiule, toată lumea te va iubi și te va alege căpetenie. Numai să fii cu mare băgare de seamă, căci fiara e șireată și necruțătoare.

Spre seară, tînărul își pregăti o sulită uriașă și ascuțind-o multă vreme făcu din ea o armă neobișnuit de lungă și tăioasă, care putea pătrunde în orice. Apoi așteptă pînă se lăsă întunericul și o porni către muntele de la capătul văii, știind că înălțimea întunecată este chiar monstrul. Dar în loc să treacă prin fața ei, Columolumo ocoli dihania pe jumătate adormită, tîrîndu-se prin ierburi și tufișuri, ca să nu-l simtă. Apoi, cînd ajunse în spatele ei, se năpusti cu toată puterea și-i străpunse trupul dintr-o singură lovitură țintită cu mare

pricepere drept în inimă. Sîngele începu să gîlgîie în toate părțile, amenințînd să-l înece pe tînărul luptător. Iute ca fulgerul, el se cățăra pe o stîncă de care fiara obișnuia să-și frece spatele. Cînd coborî de acolo era aproape ziuă și el văzu că în jurul fiarei luase ființă un lac roșu, care se mai află acolo pînă în zilele de astăzi. Hotărî să șteargă orice urmă a monstrului și se gîndi să se apuce să-l spintece, cînd auzi deodată înăbușit:

— Muu, muu, nu mă omori, nu vîri tăișul pe partea mea, rogu-te, voinice.

Mirat, Columolumo se opri și voi să încerce în altă parte. Dar și aici păți la fel. Auzi foarte deslușit:

— Vau, vau, vau, ce-ai cu mine? Dacă nu vrei să mă omori, despică monstrul puțin mai jos.

În sfîrșit, cu mare greutate, tînărul băgă cuțitul sub burta dihaniei, și, prin deschizătura pe care o făcu în trupul ei, începură să iasă buluc zeci și zeci de animale și păsări de toate felurile, de-a valma, vite mari și mici, cîini, antilope, bufnițe, urmate de oameni. Pămîntul se luminează, începu să prindă din nou viață, parcă sculat din somn, iar făpturile ce curgeau în toate părțile îi aduceau laude lui Columolumo, care pe dată fu ales căpetenie peste mai multe triburi.

Numai în craalul unde se născuse și unde îl aștepta mama lui se iviră puțină vreme după aceea niște pizmuitori, care încercară curînd să-i facă de petrecanie voinicului. Aceștia nu erau alții decît războinicii ce se pregătiseră zadarnic să înfrunte fiara, cînd intrase în craalul lor. S-au chibzuit ei ce s-au chibzuit și, în cele din urmă, au pus la cale o serbare mare, cu dansuri în ritmuri de tam-tam. Pasămite tinerii se învîrteau în jurul unui foc mare, peste care cei mai pricepuți săreau de parcă ar fi avut aripi. Cei ce puseseră la cale moartea lui Columolumo făcură în așa fel încît, atunci cînd îi venea lui rîndul să sară peste foc, mai mulți să-l împingă în flăcări. Care nu le fu însă uimirea cînd văzură că flăcările se despart, făcîndu-i loc, ba, mai mult, îl văzură înălțîndu-se sus, deasupra mulțimii și apoi coborînd lin, pe partea cealaltă.

— Are puteri mari, șoptiră între ei pizmuitorii. Are puteri mai mari decît toți vracii noștri.

— Cu atît mai mult trebuie să scăpăm de el, încuviințară alții.

Găsiră așadar un prilej cînd știau că viteazul merge la iaz să se scalde, îl legară fedeleș, îi atîrnară și o greutate de picior și-l aruncară unde apa era mai adîncă. Dar lucru nemaiauzit, bureții, peștii zburători și alte făpturi ale apei îl aduseră lin la suprafață, iar croco-

dilii îi tăiară legăturile de la mâini și picioare.

Înfricoșați, dar din ce în ce mai înverșunați să-l ucidă, dușmanii tinărilor viteaz hotărîră să-l pîndească pe cînd străbătea o dată, seara, cărarea spre craalul fetei pe care o voia de nevastă. Drumul acela șerpuia pe lîngă o prăpastie adîncă din care nimeni nu ieșise vreodată viu.

Într-adevăr, nu știu cum făcu, dar puțin înainte de ziua hotărîră să-și aducă soția acasă, Columolumo se îndreptă într-o seară după asfințit spre coliba ei. În mijlocul drumului, dușmanii lui, ascunși în tufișuri, îl împinseră în hăul negru ce se deschidea la picioarele lui.

Trupul tinărilor se rostogoli și căzu fără însă a atinge adîncimile înfricoșătoarei gheene. Nu se știe cînd și cum o pasăre țîșni din adîncimile cenușii, o pasăre minunată, albă și strălucitoare, în care bătea inima viteazului. Pasărea aceasta se înălță în sus ca o săgeată și se tot urcă spre soarele pe care-l mîntuise de dihania negurilor, pierzîndu-se în focul lui.

Onecike

(ZAIR)

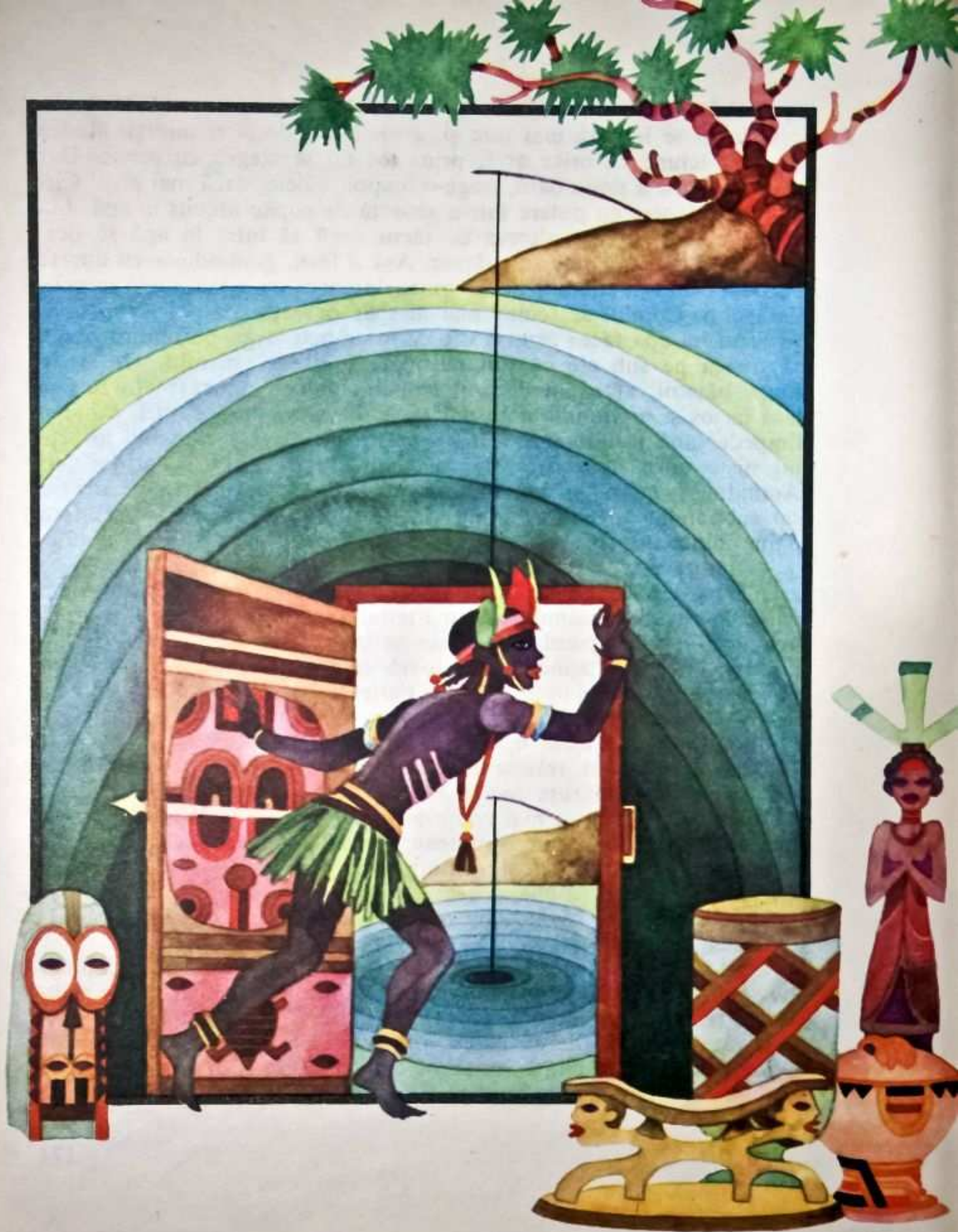

A fost odată un om care trăia fericit cu soția și cu băiețelul lor. Dar când acesta împlini șapte ani, mama lui muri și nu după multă vreme o urmă și tatăl.

Copilul rămase singur, căci părinții lui nu mai aveau frați și surori și nici alte rude care ar fi putut să-l ia și să-l crească mai departe. Curînd băiețelul începu să cerșească, acoperit de zdrențe, plin de rîie și de răni pe tot trupul.

— Ce să mă fac? Unde să găsesc pe cineva să mă ocrotească? Așa se tot întreba Onecike, pînă cînd într-o bună zi, tot umblînd de colo pînă colo, găsi un fierar care se învoi să-l ia ca ajutor. În schimb, omul îi făgădui să-l ajute și-l dădu pe mîna soției sale, care-l puse să se spele, îi unse rănile și-i dădu niște coji de orez să mănînce.

Curînd însă copilul se apucă și el de treabă. Îl rugă pe fierar să-i facă o undiță, să se ducă cu ea să prindă pește. Fierarul îi îndeplini rugămintea și Onecike porni la pescuit. La prînz se întoarse acasă cu o gălețică plină de pești. Femeia fierarului îi găti, dar la cină puse în fața băiatului doar capetele de pește și niște coji de orez. Copilul se întristă în inima lui, dar nu spuse nimic. A doua zi, în zori, porni din nou la pescuit și se întoarse cu mai mulți pești ca în ajun. Dar nici de rîndul acesta nu primi la masă decît capetele peștilor, în timp

ce ceilalți, fierarul, nevasta și copiii lor mîncară bucățile bune.

Orfanul se întristă mai tare și, aruncînd a doua zi undița, gîndea cu amărăciune că orice ar fi prins tot nu se alegea cu nimic. Dar cînd o azvîrli a doua oară, trage-o înapoi, băiete, dacă mai poți! Cîrligul se prinsese cu putere într-o scoarță de copac ascuns în apă. Lui Onecike nu-i rămase altceva de făcut decît să intre în apă să desprindă cîrligul de unde se agățase. Așa și făcu, gîndindu-se cu durere că odată undița stricată nu se putea întoarce cu mîna goală în casa fierarului. Copilul se temea mai ales de nevasta cea rea a acestuia. În jurul lui apa făcea cercuri din ce în ce mai largi, poftindu-l parcă să treacă pe sub ele ca sub nesfîrșite bolți de smarald. De la un timp, băiatul, ajuns în dreptul trunchiului ce-i apucase cîrligul, se lăsă în jos și se afundă, coborînd spre inima ascunsă a apei, caldă și limpede pînă în adîncuri. Cînd se opri, părea că se deschid în fața lui niște porți de cleștar, iar în prag cine-l aștepta? Părinții lui! Amîndoi, și mama și tatăl îl strînseră în brațe și-l petrecură într-un sat subpămîntean plin de lume. Aici primi casa lui, în care se aflau haine minunate, care mai de care mai frumoase și mai vii împodobite.

— Îmbracă-te, îi surise mama lui. Coliba cu tot ce se vede în ea este a ta. De un singur lucru să te ferești însă ca de foc: nu care cumva să intri în cămăruța din fundul casei pe care ți-o voi arăta acum, că o să fii pierdut. Onecike se învoi și din ziua aceea începu pentru el o viață neînchipuită: toată ziua se plimba cu părinții lui, își schimba îmbrăcămîntea și lua parte la ospetele unui sat condus de o mare căpetenie. Trecu multă vreme așa, pînă cînd viermele nemulțumirii îi pătrunse în inimă și începu să-l roadă:

„Sînt acum bogat, trăiesc lîngă părinții mei. De ce să nu-mi arunc privirea și în cămăruța locuinței mele, care stă totdeauna închisă? Ce-o să fie? Nu mi se mai poate întîmpla nimic! Tatăl meu e puternic aici, în palatul subpămîntean! Cine să-mi facă ceva?”

Și astfel, curiozitatea și nemulțumirea strecurîndu-i-se în suflet, Onecike făcu într-o bună zi ceea ce părinții lui îl rugaseră să nu se încumete vreodată să încerce: deschise ușa tainicei cămăruțe și pătrunse înlăuntru.

Cînd colo, ce să vezi! Băiatul se trezi din nou, spre neînchipuita lui spaimă, cum fusese cînd umbla după un om lîngă care să se aciuiască: flămînd, în zdrențe, acoperit de rîie și bube, punîndu-și aceeași întrebare: „Unde să găsesc pe cineva care să mă ocrotească?” Pricepu că trecuse multă vreme de cînd părăsise casa fierarului și că toți cei de odinioară trebuie să fi fost ei înșiși oaspeți ai satului de

sub ape. Dar unde oare se afla satul acela? Bîjbîi prin jur și, spre mirarea lui, își găsi și undița pe mal și cîrligul ei înfîpt într-o scoarță de copac. De satul minunat însă nici urmă.

Onecike se întrebă, pornind cu capul în pămînt, pe cărarea ce ducea spre colibele oamenilor, dacă avea să-l mai regăsească vreodată.

Leopardul vrăjitor

(ZAMBIA)

Trăia odată într-un sat o fată de o frumusețe fără seamăn. Dar pe cît era de fermecătoare fata, pe atît era de mîndră și plină de ifose. Mulți pețitori veniseră s-o ceară de nevastă, dar nici unul nu-i fusese pe plac. Ba că una, ba că alta, găsea mereu pricini să nu se arate mulțumită de nici unul din cei ce se perindaseră la părinții ei s-o pețască. Pînă cînd, iată că într-o zi li se înfățișă un străin venit de departe și el încîntător de frumos, dar mai ales foarte puternic.

„Trebuie să fie un războinic temut“, își spuse fata, căreia străinul îi plăcuse din clipa cînd îl văzuse.

Tînărul ceru fata la părinți și le spuse că satul lui era departe de locurile lor, cale de cîteva zile, dar că avea tot ce trebuia unui cămin și multe vite în ogradă. Deși nu prea știau unde se află satul din care spunea că e tînărul, văzînd că fata îl plăcuse, părinții se învoiră și nunta se făcu.

A doua zi tînărul le și spuse că vrea să plece cu nevasta lui și-i rugă să gătească toate pentru drum.

Atunci li se înfățișă frățiorul cel mai mic al tinerei neveste și-i ceru soră-si să-l ia cu ei. Pasămite, copilul simțise ceva și nu voia să-și lase sora singură. Aceasta însă îl certă și-i spuse să rămîie acasă.

Pregătirile de călătorie fiind terminate, tînăra pereche porni la drum. În urma celor doi tineri se strecură și copilul care nu voise cu nici un preț să se despartă de sora lui mai mare.

În timpul călătoriei, copilul se hrănea cu ce găsea, fără însă a-și slăbi sora din ochi!

De la o vreme, cumnatul lui, observîndu-l, voi să-l gonească acasă: îl luă și cu răul și cu binele, dar nu izbuti.

Băiatul se prefăcu un timp că se învoiește să se întoarcă, rămase chiar puțin în urmă, pînă îl pierdură din vedere, apoi se luă din nou după cei doi călători.

Seara ajunseră în satul tînărului soț. Avea o colibă încăpătoare și bună, de asemenea, multe grajduri pentru animale. Trădîndu-li-se, băiețelul dobîndi cu chiu și vai încuviințarea să doarmă într-unul din cotețele de păsări.

Fata intră în colibă, ușa se închise în urma lor, și, în aceeași clipă, fiind seară, băiețelul, care nu dormea, văzu cum li se umple curtea de leoparzi. De frică, el se băgă în fundul cotețului de găini, crezînd că ceea ce vedea nu era aievea. Leoparzii însă începură să sforăie, cu grai omenesc:

— E înăuntru, e înăuntru, s-o mîncăm, s-o mîncăm!

Alții însă le răspunseră:

— Încă nu, încă nu, s-o îngrășăm, s-o îngrășăm!

Băiețelul înțelese atunci că sora lui se măritase cu un vrăjitor, care ziua avea chip omenesc, iar noaptea își lua adevărata înfățișare de leopard.

A doua zi de dimineată, satul era plin de oameni ca orice sat: unii mergeau la vînat, alții la pescuit și unii rămîneau în curte să-și îngrijească vitele. Fiind singuri, băiețelul o chemă pe sora lui și-i spuse:

— Să fugim repede de aici. Ne aflăm într-un sat de vrăjitori: acum au înfățișare de oameni, dar noaptea se schimbă în leoparzi.

Sora lui rîse și-i spuse:

— Fugi de-aici, frățioare! Ai visat, de unde ai născocit povestea asta?

— Nu-i nici o poveste, soră. Uite, ca să mă crezi, îți leg o ață de degetul mic de la picior și la noapte, cînd va fi curtea plină de leoparzi, am să trag de sfoară, o să te trezesc și o să-i vezi și tu. Dar să faci ce-ți spun eu: nu care cumva să te trădezi că ai văzut ceva.

Cei doi frați făcură întocmai. În toiul nopții, cînd leoparzii strigau toți în curte: „S-o mîncăm, s-o îngrășăm“, băiatul trase de sforcică, își trezi sora, și aceasta ieși încet în curte. Cînd văzu fiarele care

dănțuiau și sforăiau, pregătindu-se s-o sfîșie, tînața femeie fu gata să leșine. Dar amintindu-și cuvintele fratelui, ea se strădui să-și țină firea și se întoarse încet în colibă. Bijbiind prin întuneric, simți și lîngă ea o blană de fiară aidoma celor din curte. Femeia își înăbuși cu greu un strigăt, dar pînă la urmă izbuti să se liniștească și să se prefacă pînă la ziuă că doarme.

În zori, bărbatul ei era așa cum îl știa ea și o întrebă:

— Ce-a fost cu tine azi-noapte, nevastă? N-ai dormit bine?

— Ba am dormit, îi răspunse ea speriată să nu se trădeze, dar am visat că mi s-au îmbolnăvit părinții și visul acesta m-a tulburat în somn.

— N-ai grijă, îi răspunse bărbatul ei. Părinții îți sînt sănătoși și o să mergem curînd să-i vedem. Acum mă duc să vînez niște antilope. Pregătește ceaunul cu apă, să fierbem carnea pe care o voi aduce.

Femeia îi făgădui că așa va face, deși inima era în ea cît puricele.

De îndată ce ieși pe poartă, tînața se duse în fugă la frățiorul ei. Acesta îi spuse:

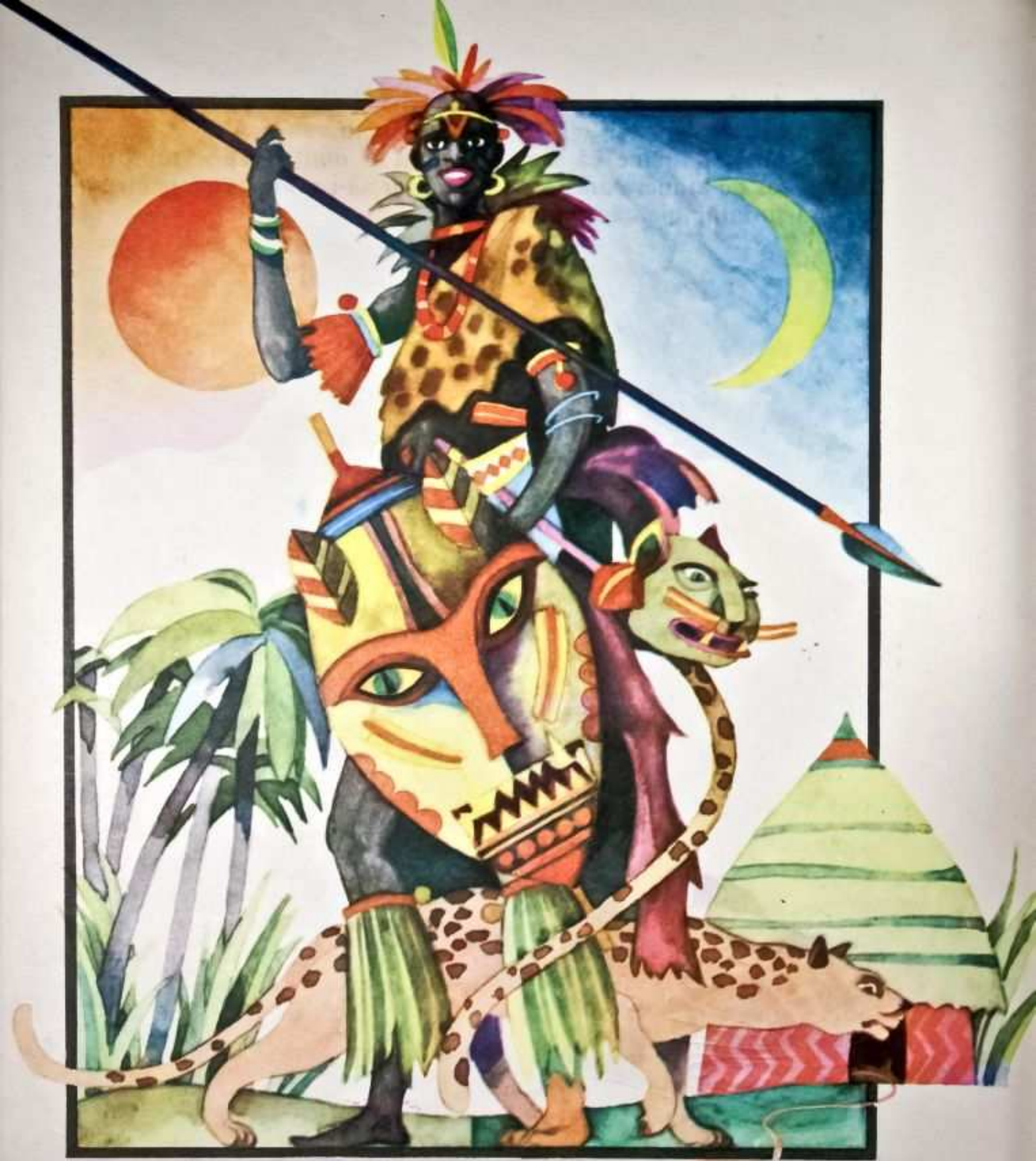
— Repede du-te în casă și caută acolo un ciocan și o piele uscată.

Femeia îi aduse cele cerute și pe dată băiatul înjgheabă un fel de cutie mare de lemn, peste care întinse pielea. Lucra grăbit, căci din depărtare se auzea vuiet de glasuri și cei doi frați înțeleseseră că se apropiau vrăjitorii. În clipa cînd băiatul își termină treaba, amîndoi intrară în cutie și la un semn al năzdrăvanului copil, ea se înălță în văzduh, ridicată de un vînt puternic, care umflase pielea ca o beșică uriașă.

Încremenită de spaimă, fata văzu de sus cum zeci de leoparzi se apropiau, odată cu căderea serii, de ograda lor.

— Ai priceput, surioară, din ce-ai scăpat? zise băiețelul cel atoa-teștiutor. Ce ți-am spus eu, acasă? Acum nu te mai necăji, o să ne întoarcem cu bine.

Așa a și fost. După ce plutiră multe ore în văzduh, cei doi frați coborîră în curtea casei părintești, unde tatăl și mama lor îi întâmpinară cu lacrimi de bucurie în ochi. Cînd află tot satul cele petrecute, războinicii se pregătiră să meargă în satul vrăjitorilor, să-i ucidă. Se înarmară pînă în dinți și porniră călăuziți de băiatul năzdrăvan și de sora lui. Merșeră ei, merșeră multă vreme. Dar cînd socotiră că au ajuns, nu aflară nimic pe drumul lor; drumul ducea tot în pustiu, iar în jur se întindeau tufișurile în care se ascundeau tot soiul de animale. De oameni sau de vreo așezare omenească, nici urmă. Aproape că nu i-ar fi crezut pe cei doi frați, dacă n-ar fi găsit, nu

departe de rîu, urmele a nenumărate labe și gheare de leopard, care se pierdeau în apă și nu se mai regăseau.

De atunci se spune că s-au răspîndit o mulțime de vrăjitori în lume și tot de atunci oamenii n-au încetat să-i urmărească pentru a-i opri să-și înfăptuiască gîndurile rele.

Caimanul nerecunoscător

(DUPĂ BLAISE CENDRARS)

Într-o zi, caimanului îi era foame. Își chemă copiii și ieșiră puțin pe uscat să caute ceva de mâncare. În timpul acesta, apa se retrase pe nesimțite și caimanul se trezi, departe pe uscat, împreună cu puii săi.

În timpul acesta, un vânător umbla prin apropiere după pradă. Caimanul îl zări și se rugă de el:

- Ajută-mă să ajung iarăși în apă, cu puii mei.
- Te-aș ajuta, dar ești un nerecunoscător, îi răspunse vânătorul.
- Nu sînt. Încearcă și ai să vezi.

Atunci vânătorul se înduplecă, legă caimanul de pui și-i luă pe toți la spinare, îndreptîndu-se cu ei spre apă.

Cînd puse piciorul în unda limpede, vânătorul întrebă:

- Vă dau drumul aici?
- Mai înaintează puțin, îl rugă caimanul.

Vânătorul mai merse puțin și întrebă din nou:

- Aici e bine?
- Mai du-ne puțin.

Vânătorul abia mai putea răsufila, sub povara pe care o ducea în spate.

- Acum vă las jos.

— Încă puțin de tot, te rugăm.

Țărnuțul era acum destul de departe, cînd, în sfîrșit, caimanul spuse:

— Aici e bine. Dă-ne drumul.

Vînătorul zvîrli toată povara în apă și dezlegă puii de caiman. Dar în clipa cînd se văzură liberi și în apă, caimanul-părinte înșfăcă piciorul omului:

— Ha, te-am prins! Uite, cu tine o să ne potolim acum foamea!

— Așa? Asta e mulțumirea că v-am salvat viața? Am spus eu că ești un nerecunoscător. Știam de ce nu voiam să te ajut.

— Ce-mi pasă! N-o să lăsăm să ne scape așa o bucatică. Pregătește-te-te!

În clipa aceea trecea pe mal un iepure, care văzînd în ce primejdie se afla omul, se opri.

— Vezi ce-am pățit, iepure? Asta, drept mulțumire că am luat caimanul, împreună cu puii lui și i-am cărat pe toți în spinare, ca să-i duc înapoi în apă. Altfel mureau pe uscat. Și acum vor să mă mănînce.

— Nu cred.

— Ce nu crezi? făcu omul uimit.

— Nu cred că i-ai putut căra pe toți în spinare. Spune, caimane, e adevărat ce spune omul acesta, că te-a dus în spinare cu toți puii tăi?

— E adevărat, zise printre dinți caimanul.

— Tot nu cred, răspunse iepurele. Uite ce, caimane, ai vrea să vii încă o dată pe uscat, să te lege omul din nou împreună cu puii tăi și apoi să te ducă în apă? Numai dacă o să văd cu ochii mei cum a făcut, atunci am să cred.

— Bine, se învoi caimanul. Uite, merg.

Și întorcîndu-se la mal, se opri cu puii pe locul unde-l găsisese vînătorul. Acesta făcu întocmai ca prima oară, îi legă zdravăn și voi să-i ia din nou în spate. Dar iepurele sări atunci ca ars, de unde se afla:

— Ce faci, neghiobule? Vrei să pățești ca prima oară? Omoară-l și mănîcă-l tu, cu copiii tăi!

Și vînătorul așa a făcut.

A fost odată o căpetenie de trib, puternică, care nu avea decât fiice. După mulți ani, soția lui se pricopsi cu un ou mare, ca de struț, pe care tatăl îl luă și-l puse în coliba lor.

Multă vreme după aceea el petrecu serbarea cîntecului la unul din vecini și acolo, văzînd-o pe fiica gazdelor, aceasta îi plăcu într-atît încît o peți pentru fiul lui:

— Fata ta îmi place, îi spuse el vecinului său. Mă duc să aduc vitele cu care vreau s-o pețesc pentru fiul meu.

După aceea o luă la ei, îi înălță o colibă și-o dădu în grija fiicelor sale.

Trecură alți ani și copila nu-și văzu niciodată soțul: trăia de la un an la altul, în tovărășia fetelor socrilor ei.

Odată, în vreme ce munceau la cîmp, se întîmplă să li se termine sămînța pe care o aruncau în pămînt. Atunci căpetenia tribului trimise una din fetele sale să aducă boabe de acasă.

Fata se duse și, spre uimirea ei, văzu oul care ieșise din ascunzătoare a lui și se învîrtea în jurul colibeii strigînd:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă!

Fata luă oul și-l duse la locul lui.

A doua zi se întîmplă din nou să li se termine boabele la cîmp.

De rîndul acesta, omul trimise din nou pe una din fetele lui după sămînță. Și aceasta găsi oul învîrtindu-se în jurul colibei și spunînd:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă!

Ca și sora ei, fata luă oul și-l puse la locul lui.

A treia zi însă, cînd se întîmplă din nou să li se termine sămînța, și cînd tatăl voi să-și trimită una din fete acasă, nora sări de la locul ei și spuse:

— Nu, astăzi vreau să mă duc eu după boabe.

Și dusă a fost.

Cînd ajunse la coliba socrilor ei, oul se învîrtea, ca totdeauna, pe afară și striga cît putea:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă!

Tînăra copilă, auzindu-l, se minună nespus și-și zise în sinea ei: „Cum, lucrul acesta rotund, cu formă de ou, să fie oare bărbatul meu?”

Și fără să spună cuiva ceva, luă oul, îl duse în coliba ei și apoi plecă la cîmp cu boabele.

Seara însă ea îi îndepărtă pe toți de locuința ei.

— În noaptea asta vreau să dorm singură în coliba mea. Să nu vină nimeni la mine.

Soacra ei voi să știe:

— De ce vrei să faci așa?

— Fiindcă mă doare capul și mă tem că zgomotul celorlalte fete o să-mi facă rău.

În toiul nopții însă ea se sculă și fugi cît o țineau picioarele, la părinții ei. Cînd ajunse acolo, ea îi spuse tatălui ei plîngînd:

— Tată, de ce m-ai gonit de la tine?

— Fata mea, nu te-am gonit, te-am măritat.

— Cu cine m-ai măritat, tată? Știi tu cine e bărbatul meu? Un ou de struț! Tată, te rog du înapoi vitele pe care le-ai primit pentru mine, căci eu nu mă mai întorc la socrii mei.

— Ba ai să te întorci, fiica mea. Uite, eu îți voi da un farmec cu care ai să prefaci oul în ființă omenească. Cînd ajungi în coliba ta, fierbe niște apă și apoi arunc-o peste ou.

Spunîndu-i apoi în amănunțime ce avea de făcut, tatăl își hotări fiica să se întoarcă acasă.

În zori, cînd se văzu în coliba ei, fata făcu întocmai cum o învățase tatăl ei: puse oul pe o rogojină, luă apa clocotită și o turnă peste el, apoi îl unse cu grăsime și-l acoperi cu mai multe pături groase.

În cele din urmă auzi un glas care spunea încet:

— Simt că-mi crește un picior... și încă unul, acum simt că-mi crește un braț... mi-a mai crescut unul... iată că mi-a apărut și capul, uite-mi nasul, acum mi-a apărut un ochi și încă unul, o ureche... și cealaltă! Acum am toate părțile corpului.

În clipa aceea ea auzi cum se sparge cu zgomot coaja de ou și când se duse să ridice cuverturile întinse pe rogojină, i se înfățișă un tânăr cu trupul frumos, căruia nu-i lipsea nimic. Fata aruncă atunci praful primit de la tatăl ei în apă fierbinte, îl frecă cu apa aceea pe bărbatul ei din cap pînă-n călcîie și îl unse cu grăsime. Apoi strînse cojile de ou și le puse bine. Pe urmă închise tînărul în colibă și ieși afară.

— Te mai doare capul, fata mea? o întrebă soacra.

— Da, mă doare.

— Vrei să-ți dau puțină fiertură să măninci?

— Vreau, răspunse ea.

Luă fiertura de la bătrînă și în timp ce toți ceilalți plecară la cîmp, ea mîncă cu bărbatul ei, pe urmă fugi din nou la tatăl ei spunîndu-i:

— Am făcut tot ce m-ai învățat, tată, și oul s-a prefăcut în om.

— Ai văzut, fata mea? Ai văzut? Acum am să-ți dau haine bărbătești pentru el.

Tatăl ei scoase atunci o mantie de blănuri, o cingătoare lată, o pavăză și o podoabă de pene pentru frunte. Afară de aceasta, îi mai dăruî un asagai¹ și o pălărie din pai împletit. Luînd toate lucrurile, fata fugi înapoi și-i spuse bărbatului ei:

— Ou, ia și îmbracă-te. Dar nu cumva să ieși din colibă pînă n-am să-ți spun eu!

Pe urmă, tînăra femeie se așeză din nou afară, dar cînd veni soacra ei se văită iarăși:

— Tot mă mai doare capul. Vreau să mai rămîn acasă. Dați-mi ceva să mănînc și bălegar să aprind focul.

După ce primi tot ce-i trebuia și ceilalți plecară la treburile lor, ea intră în colibă și-i spuse tînărului:

— La noapte ai să te duci și ai să te așezi pe locul căpeteniei noastre, unde se ține adunarea oamenilor din trib.

Înainte de a se face ziuă, Ou se duse și făcu întocmai cum îl învățase nevasta lui. Cînd păstorii ieșiră să mulgă vitele, văzură un străin șezînd pe locul căpeteniei lor.

¹ Sabie scurtă.

— Oare cine-i îndrăznețul acela care stă pe locul căpeteniei noastre?

Atunci Ou chemă pe unul din păstori:

— Dă-mi să gust din laptele vitelor tale.

Tînărul îi dădu să bea și Ou îi spuse:

— Bine. Du din lapte în coliba aceea.

Tînărul păstor fugi însă la căpetenia tribului și-i spuse:

— Un străin s-a așezat pe locul tău din sfat. Vino să vezi.

Ducîndu-se acolo, acesta întrebă:

— Cine ești, străine? Și de ce te-ai așezat pe locul meu?

— Nu găzduiești musafirii? Și nu mă mai cunoști, tată? Sînt fiul tău, Ou!

Auzind aceste cuvinte, bucuria căpeteniei a fost fără margini: a chemat de îndată pe toți oamenii și le-a înfățișat pe fiul său, cel care fusese un ou. Apoi au tăiat vite multe și au făcut o petrecere cum nu mai fusese înainte. Iar tatăl a întrebato pe nora lui:

— Cum ai făcut, fata mea, de ai izbutit să dai trup omenesc unui ou?

— Tatăl meu mi-a dat un farmec, răspunse fata.

— Îți mulțumim, copilă. O să te răsplătim și o să-ți dăruim vite multe și tot ce-ți dorești.

Mult timp au trăit cu toții fericiți. De la o vreme însă, Ou începu să se poarte urît cu soția lui și pînă la urmă o părăsi și-și luă o altă nevastă. Dar fata care-i dăduse înfățișare omenească plîngea zi și noapte. Pînă cînd într-o seară își aduse aminte de cojile de ou pe care le păstrase. Atunci se duse la coliba unde Ou locuia cu noua lui nevastă și ceru puțină apă. Femeia din colibă îi răpunse că nu au apă. Dar bărbatul ei o pofti înăuntru și-i dăde un vas plin.

Prima nevastă folosi acest prilej, îi ascunse cojile de ou sub cap și plecă.

Peste noapte, Ou simți că se petrece cu el ceva de neînchipuit și strigă:

— Simt cum îmi piere un picior... acum celălalt, mi s-a chircit o mîină, acum cealaltă... mi se retrage și capul... acum spinarea. Într-o clipă el se prefăcuse din nou în ou, iar nevasta lui de-a doua fugi de lîngă el, îngrozită.

A doua zi în zori, păstorii nu-l găsiră pe tînăr. Mama lui îl strigă în zadar, iar cînd intră la el găsi pe rogojină oul de struț pe care-l știa.

Amîndoi părinții începură să plîngă amarnic și se duseră s-o caute

pe nora lor cea dintii, dar n-o găsiră, căci ea plecase la tatăl ei. Atunci luară drumul într-acolo și-i căzură în genunchi, rugînd-o să-l ierte pe fiul lor și să-l readucă din nou în mijlocul oamenilor. Ea însă nici nu voi să audă, răspunzîndu-le că-i făcuse prea mult rău și că nu mai voia să știe de el. Atunci tatăl ei o povățui din nou:

— Lasă, fiica mea. Iartă-l de data aceasta. Uite, eu îți dau un alt farmec să-l faci din nou om și dacă te va mai supăra sau batjocori vreodată, atunci ai să te întorci la mine pentru totdeauna.

Fiica ascultă și de rîndul acesta de sfatul tatălui ei, luă leacul vrăjit și făcu întocmai ca prima oară, dîndu-i bărbatului ei înfățișarea omenească pe care o avusese și prima oară.

Atunci el o cuprinse în brațe și-și ceru iertare, spunîndu-i:

— N-am să mai greșesc niciodată față de tine!

Se spune că cei doi soți au trăit fericiți pînă la sfîrșitul zilelor lor.

Se-Poate Nu Se-Poate

(DUPĂ BLAISE CENDRARS)

A fost undeva o țară care era țara orfanilor. Și locuitorii acestei țări aveau un rege al lor, care nu era un căpcăun ca alții, ci era un copilaș micuț, micuț, pînă într-un an.

Cum a ajuns copilașul, care era un înțelept, rege în țara orfanilor?
Cam așa:

Tot în vremurile acelea zbura prin poieni și păduri o pasăre, nu mai mare decît o vrăbiuță, care cînta toată ziua, din răsputeri: „Tiaro-tio!”

Micuța pasăre nu supăra pe nimeni, nu avea nevoie de nimic, decît să umple văzduhul cu trilurile ei:

„Tiaro-tio, ndioro-ndioro-ndioro!”

Dar iată că într-o bună zi un vînător o aude cîntînd în poiană și scoate o săgeată să tragă în ea.

Păsărea însă se așeză pe arc și-i spuse vînătorului:

— Dă-mi pace, vînătorule! Ce ai cu mine? Eu nu sînt decît o mică pasăre fermecată și nu fac rău nimănui. Du-te mai sus în pădure, după urmele leilor și ale elefanților, și ai să găsești destul vînat.

— Se poate, răspunse vînătorul, dar uite eu pe tine te vreau și am să te prind.

— Îți pierzi zadarnic vremea, încearcă și ai să vezi. Însă de aici înainte pe mine o să mă cheme Se-Poate Nu-Se-Poate.

Zicînd acestea, pasărea zbură puțin, apoi se așeză la îndemîna vînătorului care, haț, o și prinde!

— Vezi? Acum ce mai spui?

— Ndioro-ndioro-ndioro, încă nu s-a isprăvit, îi răspunse Se-Poate Nu-Se-Poate.

— Tot mi te mai împotrivești? Stai că-ți arăt eu ție chiar acum!

Cu aceste cuvinte, vînătorul tăie gîtul pasării. Dar în vreme ce o curăța de fulgi, pasărea tot mai urma, așa cum începuse:

— Ndioro-ndioro-ndioro, încă nu s-a isprăvit!

— O să vedem îndată, după ce o să te fiarbă nevasta mea, ce o să mai zici!

Vînătorul o porni spre casă, însă pe drum întîlni niște vecini care-l opriră și-i spuseră:

— Nevasta și copiii tăi sînt morți.

— Vai mie! făcu vînătorul. Cine i-a ucis?

— Nimeni. Frigurile. Noi i-am îngropat.

Necăjit, omul se duse în coliba lui pustie, scoase pasărea, o tăie mici bucăți și o puse în ceaun să fiarbă. Dar în timp ce ceaunul fierbea, se auzea încetișor, înlăuntrul lui:

— Ndioro-ndioro-ndioro! încă nu s-a isprăvit.

Astfel că, niște femei care veniseră dimineața să ia foc din vatra vînătorului au găsit și seara ceaunul fierbînd și au auzit de rîndul acesta, limpede, un glăscior ce venea dinlăuntrul lui:

— Ndioro-ndioro-ndioro, nu vreau să fierb, nu vreau să fierb, nu s-a isprăvit, nu s-a isprăvit!

Înspăimîntate, femeile fugiră și povestiră în tot satul că ceaunul vînătorului e vrăjit.

Văzînd, așadar, că n-o scoate la capăt, și temîndu-se de oameni, omul luă ceaunul cu totul, fugi cu el în pădure și acolo dete cu el de pămînt pe locul unde prinsese buclucașa pasăre.

Cînd colo, ce să vezi?! Din ceaun ieși o fiară uriașă, care îl înghiți pe vînător cît ai clipi. Apoi înghiți luna de pe cer și tot pămîntul se cufundă în întuneric.

Atunci Fiara-cea-care-răspîndește-spaima începu să umble și pe unde trecea înghițea tot: în dreptul pădurii înghiți pădurea, în dreptul rîului înghiți rîul, iar coada ei de o sută de coți scotea zgomotul trăsnetului pe unde trecea. De oprit nu se opri, ci înghițea în drumul ei cîmpia, apoi lacul și ajunse în dreptul satului, unde cocoșii se pre-

găteau să vestească venirea zilei. Atunci înghiți dintr-o singură sorbitură toți cocoșii. Iar după ce înghiți cocoșii se prefăcu din nou în pasăre și zbură în baobabul bătrîn din mijlocul satului. Acolo o văzură oamenii cînd se treziră în zori: ținea ochii închiși și ciocul deschis. Apoi zise: „Ndioro!”

Și atunci toate turmele oamenilor dădură năvală să iasă din ocoalele lor, să alerge care mai de care și să se arunce în uriașul cioc al pasării.

Dar pasărea nu se opri: „Ndioro!” făcu ea din nou. Și atunci colibele oamenilor începură să se cutremure, să se miște și, odată cu ele, oalele, burdufurile, ceaunele, rogojinele, toate începură să sară, să alerge și să se azvîrle în ciocul deschis.

Pentru a treia oară, pasărea cîntă răsunător: „Ndioro!”

De data aceasta fu rîndul oamenilor să sară de la locurile lor. Bărbați, femei, copii, cu tot ce aveau la îndemîină, începură să se învîrtă, parcă mînați de un vînt nebun, și se aruncară apoi în ciocul căscat.

Iar după ce înghițise tot, pasărea deschise ochii: lumea se sfîrșise, totul era pustiu. Zărind jos niște rămășițe, pasărea coborî din copac și mai ciuguli niște oale sparte, o rogojină, un ciine bolnav, cărbuni aprinși dintr-o vatră, fumul ce se mai ridica în văzduh și apoi se făcu tăcere.

Nimic nu se mai clintea. Pasărea se urcă din nou în baobab, unde rămase nemișcată, cu ochii închiși.

Deodată însă, iată că se desluși un zgomot mic, mic.

— Zgomot mic, glas de nimic,

Strigă să-l ajuți că nu-i voinic!

Ti-ti-ti, glas mic!

Pasărea din baobab deschise un ochi. Văzu un copilăș care scîncea. Fusesse uitat. Era gol-goluț și singur pe lume. Tremura.

Pasărea sări din pom să-l înghită. Dar o lăcustă uriașă împinse copilul într-o gaură de hîrciog. Pasărea înghiți lăcusta, dar nu putu ajunge pînă la copil, căci ciocul nu-i intra în adăpostul rozătoarei, iar pruncul se dusesse tocmai la fund.

Atunci pasărea se urcă din nou în baobab și închise numai un ochi.

Totul incremenise ca mai înainte.

— Poc, poc, poc! Cine lovește?

Cine ciocănește?

Pasărea deschise și celălalt ochi. Era tot copilășul. Avea acum trei

luni și ședea în vârful unui furnicar. Furioasă, pasărea coborî iarăși să-l înghită. Dar o furnică uriașă împinse copilul cu toată puterea în-lăuntrul mușuroiului. Pasărea înghiți furnica și furnicarul, dar nu ajunse la copil. Se urcă apoi din nou în pom, dar nu mai închise ochii.

Nimic nu se mișca.

— Bum, bum, bang! Sar scînteii din fier, cine-l lucrează, cine-l modelează?

Pasărea se mînie atît de tare, încît se zbîrli toată.

— Cine îndrăznește să ciocănească fierul? În plină zi?

Era tot copilul, ajutat de mii și mii de viermi, larve, rîme, care-i aduceau din pămînt fier și cărbune.

Pasărea sări din pom și înghiți întîi larvele, viermii, rîmele. Dar erau atît de multe! Cu greu izbuti să le vină de hac. Pe urmă se apucă de mormanele de cărbuni, de fier și pînă la urmă înghiți toată fierăria. Copilul se ascunsese însă afară, sub o grămadă de pămînt.

Pasărea înghiți pămîntul cel fieros și se mișcă din ce în ce mai greu, dar nu se lăsă pînă nu ciuguli tot. Văzînd că n-are scăpare, copilul sări într-un sipet strălucitor ce orbea pe oricine. Peste el se închise capacul. Pasărea îl înghiți cu copil cu tot, dar amețise, se îngreunase și nu se mai putea urca în copac. Adormi pe loc, buștean.

În burta dihaniei, copilul desfăcu capacul sipetului cu un cuțit și ieși afară. De jur împrejur era întuneric. Ca să facă lumină, copilul spintecă burta pasării cu cuțitul.

— Fss, și dinlăuntru ieșiră întîi și întîi munții, luna, lacul, pădurile și apoi lucrurile, rogojinile, oalele, tuciurile de fier.

Și tot ce ieșea striga:

— Îți mulțumim, rege!

Copilul rămase o clipă pe gînduri. Apoi ieșiră turmele, oile, vitele, cîinii, colibele și ducîndu-se fiecare la locul lui strigă:

— Îți mulțumim, o, rege!

După aceea au năvălit afară oamenii. Femei, copii, războinici, păstori, vînători, sclavi, toți vii și nevătămați. Și văzînd toate lucrurile la locul lor, s-au dus fără să spună nimic copilului. Îl uitaseră pentru a doua oară.

— Mulțumesc, spuse copilul și se vîrî înapoi în pîntecul pasării.

Dar nu rămase multă vreme acolo. Cînd ieși din nou la lumină îl însoțeau roiuri de insecte, mii și mii de albine, viespi, muște cu aripi sclipitoare, care toate trăiesc din te miri ce, sus, în aurul soarelui, și-i sîcîie pe oameni. Iar copilul era regele lor, regele orfanilor. Roiu-

rile toate erau supușii lui, din țara orfanilor.

— Se-Poate, Nu-Se-Poate

Ndioro-ndioro-ndioro!

cînta o pasăre care nu-i mai mare decît o vrăbiuță și zboară pe deasupra poienilor după albine, viespi și multe altele cu aripi sclipitoare, care-i sîcîie pe oameni.

„Tiaro-tio!”

Sumar

CUVÎNT ÎNAINTE 5

PASĂREA ALBĂ (*Algeria*) 9

FIICA OULUI DE STRUȚ (*Botswana*) 16

ISTEȚILĂ (*Burundi*) 19

SAMANDARI ȘI REGELE (*Burundi*) 22

IEPURELE ȘI BROASCA TESTOASĂ (*Camerun*) (24)

HUBEANE (*Coasta de Fildeș*) 27

URSITOARELE (*Egipt*) 30

PASĂREA HOLAWAKA (*Etiopia*) 37

ONIAME (*Ghana*) 39

COPILUL ANANASULUI (*Guineea*) 40

ZIMWI (*Kenya*) 42

POVESTEA CELOR PATRU FĂCĂTORI DE MINUNI (*Kenya*) 44

CUM A PĂTRUNS MOARTEA ÎN LUME (<i>Kenya</i>)	49
FIII SOARELUI (<i>Kenya</i>)	53
MARUWA (<i>Kenya</i>)	56
ARBORELE CERULUI (<i>Kenya</i>)	60
NTOTWATSANA (<i>Lesotho</i>)	63
PRINȚESA-PORUMBEL (<i>Maroc</i>)	67
CUM S-A RĂSPÎNDIT ÎNȚELEPCIUNEA ÎN LUME (<i>Namibia</i>)	73
DE CE SE FOLOSEȘTE BROASCA ȚESTOASĂ ÎMPOTRIVA DUHURILOR RELE (<i>Nigeria</i>)	75
ADAMU ȘI FRUMOASA LUI SOȚIE (<i>Nigeria</i>)	78
PRIMII OAMENI (<i>Madagascar</i>)	86
CEL CE CAUTĂ NEOBIȘNUITUL (<i>Madagascar</i>)	90
ȘACALUL ȘI HIENA (<i>Africa de Sud</i>)	93
DOVLEACUL FERMECAT (<i>Africa de Sud</i>)	95
POVESTEA VITEAZULUI DULANE ȘI A FECIORULUI SĂU (<i>Africa de Sud</i>)	97
UCOMBECATSINI (<i>Africa de Sud</i>)	101
LEGENDA HIENEI CELEI LACOME (<i>Africa de Sud</i>)	107
TAKISÉ (<i>Senegal</i>)	108
O PIATRĂ ACOPERITĂ CU MUȘCHI (<i>Sierra Leone</i>)	113
GHICITORUL PUS LA ÎNCERCARE (<i>Somalia</i>)	116
IEPURELE ȘI LUNA (<i>Somalia</i>)	127
ÎNTRECEREA DINTRE CAMELEON ȘI ȘOPÎRLĂ (<i>Tanzania</i>)	128
DE CE NU MAI ÎNVIE OAMENII DUPĂ MOARTE (<i>Tanzania</i>)	129
LOA, LA CEL BOGAT ȘI LA CEL SĂRAC (<i>Tanzania</i>)	131

POVESTEA OMULUI CARE A ÎNTILNIT NIȘTE PROȘTI MAI MARI DECÎT NEVASTA
LUI (*Tanzania*) 133

MINCIUNA ȘI ADEVĂRUL (*Tanzania*) 136

OUL DE AUR (*Tanzania*) 140

FETIȚA CARE ȘTIA SĂ FACĂ PLOAIE (*Tanzania*) 142

MĂGĂRIȚA SPĂLĂTORESEI (*Tanzania*) 146

PERIPEȚIILE LUI BAHARESTAN (*Tunisia*) 149

PUIȘORUL BUCLUCAȘ (*Volta superioară*) 156

CUM A LUAT BROASCA TESTOASĂ TOBELE ALBINELOR (*Zair*) 160

CAPRA, LEUL ȘI ȘARPELE (*Zair*) 163

COLUMOLUMO (*Zair*) 167

ONECIKE (*Zair*) 172

LEOPARDUL VRĂJITOR (*Zambia*) 176

CAIMANUL NERECUNOSCĂTOR (*După Blaise Cendrars*) 181

OU (*După Blaise Cendrars*) 183

SE-POATE, NU-SE-POATE (*După Blaise Cendrars*) 189

În Editura Ion Creangă au mai apărut:

Mihai Eminescu
FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ

Ch. Perrault
POVEȘTI CU ZÎNE

Marta Cosmin
CROITORUL DE POVEȘTI

Dumitru Stăncescu
BASME

Maria Ioniță
LEGENDE DIN ȚARA MOȚILOR

Al. Bardieru
POVEȘTI NĂZDRĂVANE

Călin Gruia
POIANA DE ARGINT

Kerim Silvia
POARTA DE STICLĂ

Al. Pușkin
POVESTE CU UN PESCAR ȘI UN PEȘTIȘOR

Ion Pop Reteganul
POVEȘTI ARDELENEȘTI

Vladimir Colin
BASME

LECTOR: IOANA RICUS
TEHNOREDACTOR: FLORENTINA PREDA

BUN DE TIPAR: 14.XII.84.
APARUT: 1985.
COLI DE TIPAR: 25.

TIPARUL S-A EXECUTAT
SUB COMANDA NR. 4/1984, LA
INTREPRINDEREA POLIGRAFICA „CRISANA”,
ORADEA, STR. MOSCOVEI NR. 3,
REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

19³⁰

14²⁶

22⁰⁰

23³⁰

daib